

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “บทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ” แยกการศึกษาออกเป็น 4 ส่วนตามวัตถุประสงค์ คือ

1. ความเป็นมาและสภาพการณ์ปัจจุบันของบทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ
2. โครงสร้างและการบริหารองค์กร กับพฤติกรรมการสื่อสารในกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ
3. ปัญหาอุปสรรคของบทบาทกิจการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ
4. แนวทางการพัฒนาบทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ

โดยผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็น 3 วิธีการศึกษา คือ

1. การวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ จากการจัดเก็บข้อมูลทางวิชาการ บทความของการสัมมนา ข้อมูลรายงานและแผนงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามเป้าหมายของการศึกษาบทบาทของวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์ในระบบสื่อสารมวลชน แบ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มตามแผนงานวิจัย ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐและกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพและด้านความมั่นคงแห่งชาติ

กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพสื่อสารมวลชนประเภทสื่อวิทยุกระจายเสียง

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการสาขานิติศาสตร์สื่อสารมวลชนและรัฐศาสตร์

3. การสำรวจตลาด (Market Survey) สถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอฟ.เอ็ม.ของกองทัพในเขตกรุงเทพมหานคร และประเมินราคารายได้ของสื่อวิทยุกระจายเสียง

ในการนำเสนอผลการศึกษาวิจัยเพื่อให้มีความชัดเจน ผู้วิจัยใช้วิธีบรรยายตามแนวทางของผลการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

ความเป็นมาและสภาพการณ์ปัจจุบันบทบาทวิทยุกระจายเสียง เพื่อความมั่นคงของชาติ

การศึกษาสภาพการณ์บทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแบ่งออกได้เป็น 4 ยุค คือ ยุคแรกเป็นยุคกำเนิดวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคง ยุคที่สองเป็นยุคเผด็จการกับสงครามโฆษณาชวนเชื่อ ยุคที่สามเป็นยุคความมั่นคงพัฒนาการสื่อสารมวลชนเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และยุคที่สี่เป็นยุคปฏิรูปสื่อเพื่อความมั่นคง

1. ยุคกำเนิดวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคง (พ.ศ. 2470–2500)

ประเทศไทยเริ่มกิจการวิทยุและวิทยุกระจายเสียงครั้งแรกใกล้เคียงกับการกำเนิดของวิทยุโลก ในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งกองทัพเรือนำเครื่องรับส่งวิทยุโทรเลขแบบมาร์โคนีใช้ในทางราชการทหารเรือเป็นครั้งแรก และในปีเดียวกันเจ้าพระยาวงษาอนุประพันธ์เสนาธิการทหารบกส่งเครื่องวิทยุสนามแบบมาร์โคนีมาใช้ในทางราชการของกองทัพบกเช่นเดียวกัน และในปี พ.ศ. 2456 กองทัพเรือได้จัดตั้งสถานีวิทยุโทรเลขอย่างถาวรขึ้น ที่ตำบลศาลาแดง กรุงเทพมหานคร และที่จังหวัดสงขลา อีกแห่งหนึ่ง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เปิดสถานีวิทยุโทรเลขแห่งแรกของประเทศไทยที่ตำบลศาลาแดง และทรงบัญญัติศัพท์ว่า “วิทยุ” แทนคำว่า “ราดิโอ” (Radio) พร้อมทั้งประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข พ.ศ.2457 เป็นกฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิทยุ มีกรมไปรษณีย์โทรเลขทำหน้าที่รักษาอำนาจในการตั้งเครื่องส่งและใช้วิทยุโทรเลขในประเทศ ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2469 กรมไปรษณีย์โทรเลข รับโอนกิจการสถานีวิทยุโทรเลขที่ศาลาแดงและสงขลามาจากกองทัพเรือ (สุมน อยุ่สิน และยงยุทธ รักษาศรี, 2532, น. 56)

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2470 สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 พลเอกพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงเป็นเสนาธิการทหารให้ความสนใจทดลองใช้วิทยุกระจายเสียง และในปี พ.ศ.2471 เมื่อดำรงตำแหน่ง เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม พัฒนาให้มีการทดลองส่งวิทยุกระจายเสียงติดตั้งเครื่องส่งนี้ที่ตึกทำการไปรษณีย์ ปากคลองโอ่งอ่าง ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก และอีก 2 ปีต่อมาได้พัฒนาติดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งแรกของประเทศไทยมีชื่อว่า “สถานีวิทยุกรุงเทพที่พญาไท” เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2473 ตรงกับวันพระราชพิธีฉัตรมงคลในรัชกาลที่ 7 จิตพิธิ ถ้ายทอดกระแสพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอนหนึ่งว่า “กิจการวิทยุกระจายเสียงจัดตั้งขึ้นเพื่อความมุ่ง

หมายจะส่งเสริมการศึกษา การค้าขายและการบันเทิงแก่พ่อค้าประชาชน” (พิพิธภัณฑกรมประชาสัมพันธ) ซึ่งประชาชนชาวไทยในช่วงนั้นตื่นตัวต่อวิฤกษ์กระจายเสียงมากและสามารถขยายเพิ่มขึ้นเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2473 อนุญาตให้ประชาชนทั่วไปมีเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงได้ โดยพบว่าในปีพ.ศ. 2474 มีเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง 11,007 เครื่อง และตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2475 สถานีวิทยุกรุงเทพฯ ที่พญาไท (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2547, น. 85-86) ทั้งนี้ ที่ประชุมเสนาบดีมีมติเห็นชอบให้ห้างร้านประกาศโฆษณาสินค้าทางวิทยุได้ แต่ให้แจ้งเฉพาะสิ่งของที่ขายไม่มีการบรรยายสรรพคุณของสินค้า เนื่องจาก ไม่สามารถให้เงินอุดหนุนอย่างเพียงพอจึงเปิดโอกาสให้รับโฆษณาสินค้า เพื่อนำเงินรายได้มาบำรุงสถานี ตั้งแต่นั้นมาจึงเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดหารายได้ทางโฆษณาวิทยุกระจายเสียง ซึ่งจากการที่ พลเอกพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นผู้บุกเบิกและพัฒนาการของวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย จึงยกย่องให้ เป็นเสมือนบิดาของวงการวิทยุในประเทศไทยและในปีเดียวกันเมื่อ วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยคณะราษฎรที่มีพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา พันเอกพระยาทรงสุรเดชและหลวงประดิษฐมนูธรรมเป็นผู้นำได้ใช้วิทยุกระจายเสียงเผยแพร่ข่าวการเปลี่ยนแปลงการปกครองให้ประชาชนได้ทราบ โดยอ่านประกาศติดต่อกันตลอดเวลา และหลังจากนั้นวิทยุกระจายเสียง กลายเป็นเครื่องมือของการเมือง การปกครอง การทหาร การปฏิวัติ รัฐประหารหลายครั้งเรื่อยมา (สุมน อยู่สิน และยงยุทธ รักษาศรี, 2532, น. 57-68)

ผู้นำรัฐบาลที่ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงมากที่สุด คือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม (เบญจมา มังคละพฤกษ์, 2547) โดยในปี พ.ศ. 2477 เมื่อครั้งยศเป็น พันเอก มีตำแหน่งเป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมยกเลิกการยิงปืนบอกเวลา ให้บอกเวลาผ่านวิทยุกระจายเสียง และในปี พ.ศ. 2481 เมื่อได้เป็นนายกรัฐมนตรี ใช้นโยบายเรื่องชาตินิยม รัฐนิยม และการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมให้มีลักษณะสากลนิยม โดยใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อโฆษณาชวนเชื่อปลุกเร้าความรู้สึก และความคิด อันเป็นการสร้าง “ ลัทธิผู้นำ “ โดยเฉพาะรายการสนทนาของ นายมั่น นายคง เป็นรายการสนทนาสลับด้วยเพลงปลุกใจ ความยาวประมาณ 30 นาที เวลา 19.00 น. ทั้งนี้หัวข้อ และแนวทางรายการส่วนหนึ่งจะมี “ ไบสิ่ง ” มาจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยตรง เป็นที่ทราบกันดีในหมู่ข้าราชการกรมโฆษณาเมื่อได้เห็น “ ซองเหลือง ” รวมถึงการร่วมจัดรายการพูดกระจายเสียงด้วยตนเอง และส่งบทความไปออกกอากาศอยู่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการรณรงค์ให้ประชาชน สวมหมวก เลิกกินหมาก และแต่งกายแบบสากล

กรมศิลปากรสร้างแบบแผนสำหรับชุดร่ำวงมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมศิลปะแบบใหม่แทนแบบจารีตของเจ้านายและขุนนางยุคเก่า เพลงร่ำวงได้รับความนิยมมาก และมีการนำเพลงปลุกใจมาทำเป็นเพลงร่ำวง สร้างความสนุกสนาน และปลุกเร้าความรู้สึกรักชาติ และความสามัคคีไปพร้อมกัน เช่น เพลงตื่นเถิดชาวไทย ของหลวงวิจิตรวาทการ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2547)

ต่อมา ในระหว่างพ.ศ.2484 -2488 ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดการเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศส อย่างกว้างขวางทั่วประเทศ โดยรัฐบาลจัดตั้งสถานีวิทยุเคลื่อนที่ 12 สถานี ตามแนวชายแดน อาทิ เชียงแสน เชียงราย และตราด เพื่อโฆษณาให้ประชาชนรวมใจกันเรียกร้องดินแดน ต่อเมื่อกองทัพญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกทางใต้เข้ายึดครองประเทศไทย รัฐบาลยอมแพ้และเข้าร่วมอยู่ในฝ่ายอักษะกับประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลยิ่ง เน้นเนื้อหาชาตินิยมในรายการและปลุกกระแสประชามติในการเป็นพันธมิตรสงครามระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในปี พ.ศ.2488 พร้อมกับประกาศให้ทุกจังหวัดต้องมีวิทยุกระจายเสียงเปิดให้ประชาชนฟัง รัฐบาลพยายามชักชวนให้ประชาชนฟังวิทยุ ซึ่งเป็นสื่อปากเสียงสำคัญของรัฐบาล ในขณะที่เดียวกันนายบริดี พนมยงค์และพวกเป็นฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล ได้ก่อตั้งกลุ่มเสรีไทยขึ้นต่อสู้อย่างลับ ๆ ร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรที่มีสหรัฐและอังกฤษเป็นแกนนำ ใช้วิทยุกระจายเสียงติดต่อสื่อสารคลื่นสั้นส่งจากต่างประเทศ หรืออาจจะเรียกอีกอย่างว่า “วิทยุใต้ดิน” โฆษณาให้ประชาชนต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อของรัฐบาล จึงเป็นจุดกำเนิดสงครามสื่อวิทยุกระจายเสียงในทางการเมืองของทั้งสองฝ่าย เมื่อประเทศไทยถูกโจมตีจากฝ่ายพันธมิตร โรงไฟฟ้าถูกทิ้งระเบิดเสียหาย ส่งผลให้การส่งวิทยุกระจายเสียงหยุดชะงัก ประชาชนต้องอาศัยข่าวจากหนังสือพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ และแก้ไขจึงได้สั่งให้กรมไปรษณีย์โทรเลขเตรียมสำรองเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงไว้ จนในที่สุดได้พัฒนาจนสามารถออกอากาศส่งกระจายเสียงเป็นประจำได้ โดยใช้ชื่อ สถานีว่า “ สถานีวิทยุทดลอง 1 ปณ.” ทำให้ ในช่วงก่อนและจนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติ กิจการวิทยุกระจายเสียงของประเทศไทย จึงมี 2 สถานี คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สังกัดกรมโฆษณาการ ที่เปลี่ยนชื่อเป็นกรมประชาสัมพันธ์ในปีพ.ศ.2495 กระจายเสียงภาคในประเทศและคลื่นสั้นส่งไปยังต่างประเทศ และ สถานีวิทยุ 1 ปณ. สังกัดกรมไปรษณีย์โทรเลข หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การใช้วิทยุเพื่อโฆษณาชวนเชื่อผู้นำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในแนวรัฐนิยมยุติลง แต่บทบาทของการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงกลับได้รับความนิยมมากขึ้นด้วยความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2537, น. 102-103)

ในระหว่างปี พ.ศ.2490-2500 จอมพล.ป.พิบูลสงคราม ได้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง มุ่งนโยบายรัฐนิยม และยังใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือทาง

การเมือง เพื่อความมั่นคงของรัฐบาลมากกว่าเดิม โดยรัฐให้ความสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารมวลชนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติและความมั่นคงทางการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ในปีพ.ศ. 2490-2492 เริ่มขยายกิจการวิทยุกระจายเสียงอนุญาตให้หน่วยราชการอื่น ๆ ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงขึ้นมาได้ โดยเฉพาะหน่วยราชการทหาร ของกองทัพทั้งสี่เหล่าทัพ คือ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และตำรวจ เป็นหน่วยงานอันดับแรกที่ได้จัดตั้งวิทยุหลายแห่งขึ้นทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด นับแต่นั้นเป็นต้นมา บทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติจึงเป็นภารกิจหลักของกรมประชาสัมพันธ์ และ สี่เหล่าทัพ(สุมน อยุ่สิน และยงยุทธ รัชศาสตร์, 2532)

2. ยุคเผด็จการกับสงครามโฆษณาชวนเชื่อ (พ.ศ.2500–2525)

การขยายเครือข่ายของสถานีวิทยุกระจายเสียงจะผูกขาดกับหน่วยงานของกองทัพมากกว่าหน่วยงานอื่น เนื่องจากผู้นำรัฐบาลส่วนใหญ่มาจากกองทัพ หรือมาจากการเลือกตั้งภายใต้อิทธิพลของกองทัพ ถือว่าสื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือเสริมสร้างความมั่นคง และเป็นหัวใจสำคัญต่อการปฏิวัติรัฐประหารสำเร็จโดยง่าย เวลาเกิดกรณีปฏิวัติหรือรัฐประหารมักใช้กำลังทหารเข้ายึดสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และควบคุมห้องผู้ประกาศ ซึ่งเมื่อครั้งเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 ตอนนายเฉลิม เศวตนิพนธ์ เป็นผู้ประกาศแล้วว่า ทหารขึ้นมาอะอะตกใจอยู่พักหนึ่ง มีการอ่านประกาศสลับ เดี่ยวให้เจ้าหน้าที่อ่าน เดี่ยวคนโน้นคนนี้มาอ่าน ดูสับสนอลหม่าน ไม่รู้ใครเป็นใคร ในยุคต่อมาตกลงกัน เพื่อประโยชน์ของประเทศ เลยยึดคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่อ่านประกาศ เป็นบรรทัดฐาน เวลาสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยถูกยึดให้ผู้ประกาศอ่านแถลงการณ์ เช่น เมื่อคราวกบฏแมนฮัตตัน นายแมน ชลานุเคราะห์ อ่านแถลงการณ์ หลังจากนั้นนายอาคม มกรานนท์ ทำหน้าที่ทั้งหมด 8 ครั้ง ชนะ 7 ครั้ง แพ้ 1 ครั้ง นอกจากนี้มี นายทะเบียน จารุจินดา นายประพจน์ สาครบุตร นายประพันธ์ หิริญพุกษ์ นายปรีชา ทรัพย์โสภาก หากฝ่ายปฏิวัติแพ้ผู้ประกาศต้องตกเป็นจำเลยในช่วงแรก (พิพิธภัณฑิการมประชาสัมพันธ์)

หลังจากสิ้นสุดสงครามโลก เข้าสู่ช่วงพ.ศ.2500-2516 เกิดการแบ่งขั้วอำนาจเป็นสองฝ่ายระหว่างสหรัฐอเมริกาและยุโรปตะวันตกที่เป็นฝ่ายเสรีประชาธิปไตย กับสหภาพโซเวียตและจีนที่เป็นฝ่ายสังคมนิยมวินิสต์ อย่างใจแจ้งแจ่มจนกลายเป็นสงครามลัทธิการปกครองกระจายไปทั่วโลก หรือที่เรียกว่า สงครามเย็น และประเทศไทยได้รับอิทธิพลในการเลือกข้างอยู่ฝ่ายสหรัฐอเมริกา เพราะประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่ง

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรีที่ใช้อำนาจรัฐเผด็จการในการปกครองโดยปฏิวัติล้มรัฐบาลของจอมพล.ป.พิบูลสงคราม และเลิกนโยบายรัฐนิยม โดยมุ่งสร้างระบบอำนาจนิยม และยิ่งใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารตอบสนองนโยบายทางการเมืองและส่งเสริมด้านความมั่นคงของรัฐบาล โดยให้กรมประชาสัมพันธ์ และกองทัพเป็น แกนหลักมากกว่าหน่วยงานรัฐอื่นๆ ในการได้สิทธิ์ครอบครองคลื่นความถี่และสถานีวิทยุกระจายเสียง ภายใต้การประกาศใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2502 โดยพัฒนาคลื่นความถี่ในระบบเอ.เอ็ม. และระบบเอฟ.เอ็ม. ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ เป็น 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนของการขยายเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ กับ สถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือกองทัพ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นสื่อสังคมทางจิตวิทยาในการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งงบประมาณบางส่วนได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกา และยังให้ธุรกิจเอกชนเข้ามาสนับสนุนและโฆษณาทางการเมืองเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์กับหน่วยงานรัฐ แต่อยู่ภายใต้การควบคุมเนื้อหารายการข่าวและสาระอย่างเข้มงวดของกรมประชาสัมพันธ์และรัฐบาล แต่ทว่าในยุคนี้เทคโนโลยีกระจายเสียงขาดมาตรฐาน เนื่องจากไม่มีนโยบายในการจัดสรรคลื่นความถี่อย่างชัดเจน ความไร้ระเบียบก่อให้เกิดปัญหาเขตบริการเหลื่อมซ้อนกัน การรับฟังไม่ชัดเจน เป็นปัญหา อันเกี่ยวเนื่องจากเรื่องเทคนิค เพราะไม่มีกฎหมายควบคุมการส่งกระจายเสียง แต่ในด้านของการรับฟังนั้น มีการควบคุมตั้งแต่ต้น โดยให้ผู้ที่มีเครื่องรับวิทยุไว้ในครอบครองต้องไปจดทะเบียนเครื่องรับกับกองทะเบียนวิทยุและกระจายเสียงของกรมไปรษณีย์โทรเลข (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2532, น. 88-92)

ในปี พ.ศ.2506 จอมพลถนอม กิตติขจร รับช่วงสืบทอดอำนาจการเมืองเป็นนายกรัฐมนตรีเผด็จการได้ขยายเพิ่มสถานีวิทยุกระจายเสียงมากขึ้นเน้นการควบคุมการเสนอข่าวสารให้เป็นกระบอกเสียงเพื่อประโยชน์ทางการเมือง และยังให้สิทธิแก่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาเข้ามาก่อตั้งสถานีวิทยุเอเซียเสรี เพื่อวัตถุประสงค์ในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ แต่ต้องเจอกระแสการตื่นตัวของประชาธิปไตยในการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยมีเพียงสื่อหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวสารในฐานะตัวแทนประชาชน การบริหารประเทศเริ่มนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่1 วางรากฐานในการดำเนินนโยบายของภาครัฐให้มีทิศทางอย่างเป็นระบบเป็นครั้งแรก และทุก 4 ปีมีการปรับปรุงแผนใหม่ใช้กันมาจนถึงปัจจุบันนี้ ในขณะที่วิทยุการค้าแพร่หลายมากจนผู้ฟังวิจารณ์ว่า วิทยุมีแต่โฆษณา หรือใช้คำกล่าวหาว่า “โฆษณาน้ำเลือด” รัฐบาลจึงสั่งระงับโฆษณาทางวิทยุ ยกเว้นสถานีวิทยุ ท.ท.ท.และออกระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงส่วนราชการ พ.ศ.2511 มาควบคุมโฆษณา ทำให้รายการวิทยุจำนวนมากต้อง

ออกอากาศโดยไม่มีโฆษณาและขาดรายได้ชั่วคราว นอกจากนี้รัฐบาลยังสั่งห้ามรายการเพลงตามคำขอโดยอ้างปัญหาด้านภัยความมั่นคงและเรื่องสัมพันธ์ผู้สาว และในปี พ.ศ.2516 เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม เมื่อนิสิต นักศึกษาและประชาชนเดินขบวนเรียกร้องประชาธิปไตยล้มล้างเผด็จการ สื่อวิทยุยังเป็นเครื่องมือโฆษณาชวนเชื่อของรัฐ ได้แสดงบทบาทที่ปิดกั้นและบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร ในระหว่างที่รัฐบาลและทหารใช้กำลังปราบปรามผู้ประท้วงที่มีบนถนนราชดำเนินเกิดการปะทะต่อสู้กัน และอาคารกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยถูกรวมเพลิงพร้อมกับอาคารกองสลากกินแบ่งรัฐบาลที่อยู่ติดกับบริเวณใกล้สะพานผ่านพิภพลีลา หนังสือพิมพ์ได้ตั้งฉายาให้กรมประชาสัมพันธ์ว่า “กรมกร๊วก”

รัฐบาลใหม่ภายหลังการเลือกตั้ง ที่มีมรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2518 มีคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ หรือ กบว. เป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลสถานีวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งบทบัญญัติที่สำคัญ คือ การกำหนดให้มีโฆษณาทางวิทยุได้ไม่เกินชั่วโมงละ 8 นาที และให้สถานีทุกแห่งต้องเก็บทะเบียนที่รายการไว้ 15 วัน เพื่อให้กบว.ตรวจสอบคณะกรรมการชุดนี้เป็นที่มาของการตรวจเซนเซอร์เนื้อหาของรายการวิทยุและโทรทัศน์ ทำให้บทบาทของสื่อวิทยุในทางบันเทิงไม่โดดเด่นเมื่อเทียบกับยุคก่อน เนื่องจากต้องปรับตัวกับโครงสร้างของระบบการเมืองและสังคมที่เริ่มมีระบบอุปถัมภ์ของสื่อวิทยุ ส่วนที่เป็นบทบาทสำคัญทางด้านการเมืองแนวอนุรักษ์นิยม โดยฝ่ายขวาและกองทัพได้ใช้วิทยุเป็นเครื่องมือ ในการปลุกกระแสต้านการเคลื่อนไหวของนิสิตนักศึกษา มีกลุ่มวิทยุเสรีและนักวิทยุในรายการข่าวและสนทนาเป็นแกนนำในการระดมมวลชนก่อนเกิดเหตุการณ์วันที่ 6 ตุลาคม 2519 มีการสร้างกระแสหวาดจัดต่อต้านนิสิตนักศึกษา ทำให้ประชาชนจำนวนมากเชื่อว่านักศึกษาที่ชุมนุมอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีอาวุธและเตรียมต่อสู้กับกองกำลังของรัฐ จึงไม่มีประชาชนส่วนใหญ่คัดค้านการปราบปรามอย่างรุนแรง จากกองกำลังทหารและกองกำลังนอกเครื่องแบบ ภายหลังที่คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินที่มีพลเรือเอก ชลชองอยู่ เป็นหัวหน้าคณะเข้ายึดอำนาจ ได้ออกคำสั่ง คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 15 เพื่อควบคุมการเสนอข่าวทางวิทยุ โดยการรวมศูนย์ของการออกอากาศ ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นแม่ข่าย และบังคับให้ทุกสถานีถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุแห่งประเทศไทยวันละ 4 ครั้ง และให้ทุกสถานีถ่ายทอดรายการ “เพื่อแผ่นดินไทย” จากกองบัญชาการทหารสูงสุด ทำให้นิสิตนักศึกษาและปัญญาชนที่หนีภัยคุกคามไปร่วมต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้ใช้สื่อวิทยุ “เสียงประชาชนแห่งประเทศไทย” เป็นสื่อตอบโต้กับรัฐบาล ซึ่งสถานีวิทยุแห่งนี้ เป็นสถานีวิทยุคลื่นสั้น ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของ

ประเทศจีน ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน มีการเสนอรายงานข่าว การวิเคราะห์และวิจารณ์ การเมือง/สังคม เพลงและดนตรีที่ประพันธ์ขึ้นในสถานการณ์สู้รบ หลังจากนั้นไม่นานการถ่ายโอนอำนาจของเผด็จการทางทหารที่มี พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้ปฏิบัติล้มรัฐบาลตั้งตนเองเป็น นายกรัฐมนตรีปกครองประเทศ สืบทอดแนวทางการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงในการปราบปราม คอมมิวนิสต์ และบริหารงานราชการแผ่นดินไว้ได้ไม่นาน เมื่อกระแสเรียกร้องของสังคมมวลชน เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการกวาดล้างนักศึกษา และประชาชน มีการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับผู้สูญเสียและการคืนอำนาจให้กับประชาชน ก่อให้เกิดแรงกดดันภายในของกองทัพที่จะต้องสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นคงให้ประเทศจึงมีการเปลี่ยนถ่ายอำนาจอีกครั้ง

ในปี พ.ศ.2523 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ประกาศ นโยบาย 66/2523 เป็นนโยบายสันติวิธีสมานฉันท์ของชนในชาติสำหรับการต่อสู้กับระบอบคอมมิวนิสต์ โดยยังเน้นการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเสริมสร้างข้อมูลข่าวสารเพื่อความมั่นคงของชาติ ให้สิทธิเสรีภาพในการเสนอข่าวสารมากขึ้น ทำให้สถานการณ์เผชิญหน้ากันระหว่างความคิดการเมือง ฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวาถูกปลดชนวน จนได้ประกาศชัยชนะเหนือพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย จึงได้ยุติการออกอากาศในปี 2526 และถือว่าเป็นอันสิ้นสุดยุคบทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติของเผด็จการกับสงครามโฆษณาชวนเชื่อ

3. ยุคความมั่นคงพัฒนาการสื่อสารมวลชนเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ.2526–2550)

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้กลับคืนสู่ความสงบในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งของพรรคการเมือง ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญขณะนั้น มีเสถียรภาพทางการเมืองมีความมั่นคง ซึ่งสื่อวิทยุกระจายเสียงมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก หลังจากที่สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ถูกใช้เป็นส่วนประกอบในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 เรื่อยมา โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมชนบท และปฏิวัติวงการบันเทิงตั้งแต่ยุคเผด็จการกับสงครามโฆษณาชวนเชื่อ ในช่วงพ.ศ. 2513 เป็นต้นมา ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีความต่อเนื่องและเมื่อมาถึงยุคนี้ได้บรรลุการสื่อสารเพื่อการพัฒนาไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ.2525 -2529 เป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นยุคที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีทางการสื่อสาร และมีความโดดเด่นของนวัตกรรมใหม่ๆ เป็นส่วนสำคัญต่อกิจการวิทยุกระจายเสียงได้มีการเคลื่อนไหวปรับปรุง

ครั้งใหญ่ ในด้านของมาตรฐานการกระจายเสียงและการจัดระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรคลื่น เสนอ
 แผนนโยบาย จัดทำแผนความถี่วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของประเทศขึ้น โดยมี
 วัตถุประสงค์ให้ประชาชนทั่วประเทศได้รับสัญญาณที่มีคุณภาพดีได้อย่างทั่วถึง จำนวนรายการที่
 มากและเท่าเทียมกัน ทำให้เริ่มมีการปรับปรุงเรื่องมาตรฐานการกระจายเสียงให้มีคุณภาพ เช่น
 แก้ไขปัญหาการบดบังกันระหว่างสถานี แก้ไขความแรงของการส่งคลื่นความถี่แปลกปลอม เป็นต้น
 ทั้งนี้เป็นช่วงเดียวกับธุรกิจเพลงเริ่มก่อตัวเป็นอุตสาหกรรม มีการผลิตเทปออกวางจำหน่ายและ
 ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ทั้งดนตรีป๊อป ดนตรีลูกทุ่ง และดนตรีลูกกรุง ต้องอาศัยช่องทาง
 ของสื่อวิทยุในการเผยแพร่ ทำให้มีนักจัดรายการเพลงหรือ ดีเจหน้าใหม่เกิดขึ้น มีระบบคิวเพลง
 หรือการว่าจ้างเปิดเพลงเป็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมการขาย ซึ่งรายการบันทึกเทป เริ่มเปลี่ยนมา
 เป็นการออกอากาศรายการสดอีกครั้งหนึ่ง รูปแบบของรายการนำข่าวจากหนังสือพิมพ์มาอ่าน
 ออกอากาศและผู้อ่านบางคนเล่าประเด็นข่าวอย่างมีสีสัน ทำให้เป็นที่นิยมของคนฟัง และยังมี
 รายการข่าวต้นชั่วโมงและมีสปอตโฆษณาสั้น ๆ ส่งผลให้การแข่งขันในธุรกิจวิทยุกระจายเสียงทวี
 ความรุนแรงยิ่งขึ้น ในขณะที่สถานีวิทยุกระจายเสียงของรัฐทุกแห่งรวมทั้งของกองทัพได้ให้
 สัมปทานแบบอุปถัมภ์ โดยมีการเรียกค่าสัมปทานและค่าเช่าเวลาเพิ่ม นอกจากนี้ยังอาศัยการ
 ลงทุนของภาคเอกชนโดยการขยายเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงในระบบคลื่นความถี่ระบบ
 เอฟเอ็ม และระบบเอเอ็มบางแห่งเริ่มเตรียมการปรับเครื่องส่งให้เข้าสู่เทคโนโลยีเอ.เอ็ม.สเตอริโอ
 เพื่อให้คุณภาพเสียงคมชัด สามารถแข่งขันกับคุณภาพเสียงของสถานีในระบบเอฟ.เอ็ม.ได้
 (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2532, น 96)

ในปี พ.ศ. 2532 พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรีได้ไม่นานถูกปฏิวัติ
 ในปีพ.ศ.2534 โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ หรือ รสช. ได้ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง
 เป็นเครื่องมือในการควบคุมข่าวสาร หลังจากนั้นได้จัดตั้งรัฐบาลให้นายอนันต์ ปันยารชุน เป็น
 นายกรัฐมนตรี และคณะทหารที่ทำการปฏิวัติจำนวนหนึ่งได้เป็นรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคมได้
 อนุมัติให้บริษัทชินวัตรเทเลไลท์ จำกัด(อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2532, น. 107-109) เป็นผู้ดำเนิน
 โครงการดาวเทียมแห่งชาติเป็นเวลา 30 ปี (พ.ศ. 2534-2564) การดำเนินการของสถานี
 วิทยุกระจายเสียงจึงเข้าสู่ยุคใหม่ โดยสถานีในเครือกรมประชาสัมพันธ์ กองทัพอากาศ และองค์กร
 สื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) ที่เปิดให้สัมปทานแก่บริษัทเอกชนขนาดใหญ่แต่ละบริษัท
 ได้รับสัมปทาน 10-40 สถานี ทั่วประเทศถ่ายทอดสดรายการโดยใช้สัญญาณดาวเทียม ทำให้มี
 รายการข่าวจากสำนักข่าวแปซิฟิก สำนักข่าวไอเอ็นเอ็น วิทยุผู้จัดการ วิทยุเนชั่นกระจายเสียงใน
 ระดับชาติ แข่งขันกับข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสำนักข่าวไทย อสมท.

สำหรับรายการบันเทิง ก็มีรายการเครือข่ายบริษัทเอไอเอ็มมีเดีย, บริษัทมีเดียพลัส บริษัทฟาติมา บริษัทยูแอนดีไอ เป็นต้น และเพื่อให้การถ่ายทอดสัญญาณมีคุณภาพ การส่งกระจายเสียงของ บริษัทเอกชนบางแห่งก็เริ่มปรับเทคโนโลยีเข้าสู่การผลิตรายการระบบดิจิทัลในภายหลัง (พ.ศ.2538)

หลังจากการปฏิวัติในยุคประชาธิปไตยกำลังเฟื่องฟูทางเศรษฐกิจ และการเติบโตด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้กิจการวิทยุกระจายเสียงเริ่มมีการตื่นตัวในรูปแบบของการจัดทำสถานีข่าวทั้งคลื่นและส่งเสริมกระแสการต่อต้านให้มีการเลือกตั้งจนสำเร็จ ซึ่งต่อมาพล.อ.สุจินดา คราประยูร ได้เป็นนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้ลงเลือกตั้ง เนื่องจากอิทธิพลของกองทัพครอบงำอำนาจทางการเมือง รวมกลุ่มพรรคการเมืองที่สนับสนุนทหารในการปกครองประเทศต่อไป จึงเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ระหว่างวันที่ 17-20 พฤษภาคม พ.ศ.2535 มีการเคลื่อนไหวชุมนุมและเดินขบวนคัดค้านการเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือในการควบคุมสถานการณ์ โดยปิดข่าวเกี่ยวกับการชุมนุมและการนำทหารออกปราบปรามกลุ่มผู้ชุมนุมบริเวณถนนราชดำเนิน และในระหว่างเหตุการณ์สถานีวิทยุ จส.100 ชี้นำให้เห็นว่าการชุมนุมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายกระทบกระเทือนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ในขณะที่สำนักข่าว เช่น ไอเอ็นเอ็น และแปซิฟิก พยายามรายงานตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แตกต่างจากการรัฐประหารในอดีตที่สถานีวิทยุแห่งประเทศไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่จะถูกยึดก่อน และสถานีวิทยุอื่น ๆ ทั่วประเทศมีหน้าที่ถ่ายทอดประกาศของคณะรัฐประหาร ในครั้งนี้ ความไม่แน่นอนของสถานการณ์ต่อการต่อสู้ทำให้สถานีวิทยุบางแห่งยังคงสามารถรายงานข่าวที่แตกต่างจากรัฐบาลได้ต่อเนื่องระดับหนึ่ง

หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลมีนโยบายเปิดเสรีสื่อของรัฐ ได้ออกระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2535 และให้มีคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ หรือ กกช. ทำหน้าที่กำกับดูแลวิทยุและโทรทัศน์ สาระสำคัญประการหนึ่งของระเบียบนี้ ได้แก่ การยกเลิกกำหนดเวลาโฆษณาทางวิทยุปล่อยให้ไปตามกลไกการตลาด ซึ่งในช่วงเวลานี้เสรีภาพของวิทยุกระจายเสียงเจริญเติบโตเต็มที่ และถือเป็นจุดเริ่มต้นของปฏิรูปสื่อ มีการพัฒนารายการหลากหลายรูปแบบ เกิดขึ้นทางสถานีวิทยุกระจายเสียง อย่างเช่น รายการข่าวและวิเคราะห์ข่าว รายการสนทนาสถานการณ์การเมือง เศรษฐกิจและสังคม การโทรศัพท์เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการต่างๆ การถ่ายทอดสดการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล เกิดเป็นสถานีแนวข่าวสารและสาระมากขึ้น โดยมีสำนักข่าวเอกชนทางวิทยุที่อยู่ในเครือของหนังสือพิมพ์ เช่น เดอะเนชั่น วัฏจักร

เข้ามาจัดทำรายการแข่งขันกับสำนักข่าวที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้นี้ คือ แปซิฟิก และไอเอ็นเอ็น และ อ.ส.ม.ท. ทั้งนี้รัฐบาลหลายชุดหลังการเลือกตั้งปี พ.ศ.2536 เช่น รัฐบาลที่มีพรรคประชาธิปัตย์ เป็นแกนนำ รัฐบาลชาติไทยและรัฐบาลความหวังใหม่ต่างก็หวั่นไหวต่อเสียงวิพากษ์วิจารณ์ของ สื่อมวลชน ทำให้มีการควบคุมและการเซ็นเซอร์รายการ หรือปิดรายการบางรายการ สำหรับ รายการบันเทิง เช่น รายการเพลง มีการจัดสถานีเป็น format station เช่นแนวเพลงฟังสบาย เพลงเก่า เพลงลูกทุ่ง หรือ เพลงแนวใหม่/แนวทางเลือก (pirate radio แต่อยู่ได้ไม่นานก็เลิกไป) ส่วนรายการละครวิทยุหุดตัวเหลือเพียง 2-3 สถานี เช่น สถานีวิทยุตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) และวิทยุพลังงานทหาร (วพท.) และมีคณะละครเปิดใหม่ 2-3 คณะ เมื่อเทียบกับละครโทรทัศน์ ละครวิทยุไม่อาจแข่งขันกับละครโทรทัศน์ได้ เนื่องจากยุคนี้เป็นยุคละครโทรทัศน์ครองตลาด

เจตนารมณ์ของการปฏิรูปสื่อที่เกิดขึ้นในช่วงระหว่างปีพ.ศ.2540-2550 เมื่อกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองและปฏิรูปสื่อของรัฐ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยองค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการและสื่อมวลชนร่วมกับขบวนการร่างรัฐธรรมนูญบทบัญญัติในมาตรา 39, 40 และ 41 ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพในการพูด เขียน และแสดงความคิดเห็น รวมทั้งให้การคุ้มครองแก่นักวิชาชีพสื่อทั้งที่เป็นสื่อเอกชนและสื่อของรัฐ และในการจัดสรรคลื่นวิทยุและโทรทัศน์ใหม่ ประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2543 วัตถุประสงค์หลักยังคงยึดมั่นด้านความมั่นคงของชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นข้อสำคัญ และกำหนดให้มีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ หรือ กสช. มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนแม่บทกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และแผนความถี่วิทยุให้แก่ภาคประชาชนเป็นครั้งแรก โดยจัดสรรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 และให้มีกิจการวิทยุและโทรทัศน์ประเภทสื่อบริการสาธารณะ ควบคู่ไปกับสื่อธุรกิจเอกชน ดังนั้น การจัดสรรคลื่นใหม่ที่มิใช่ข้อกำหนด ส่งผลกระทบต่อกองทัพที่อาจจะต้องสูญเสียคลื่นความถี่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงคืนให้กับรัฐนำไปแบ่งปันตามบทบัญญัติของกฎหมาย แต่ทว่าการจัดตั้ง กสช. ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ด้วยเหตุของการฟ้องร้องกระบวนการคัดสรร และคุณสมบัติของผู้รับการเลือกสรรหลายครั้งหลายหน กลายเป็นปัญหาตีความทางการปกครอง ทำให้การกำกับดูแลสื่อวิทยุกระจายเสียงไม่มีผู้รับผิดชอบกลายเป็นสุญญากาศก่อให้เกิดปัญหา และเป็นโอกาสที่วิทยุชุมชนแข่งขันจับจองคลื่นความถี่จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ขาดระเบียบในการควบคุมให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยมีการใช้ประโยชน์ทางการเมืองและธุรกิจ ก่อให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสารมวลชนและความมั่นคงของชาติ ซึ่งรัฐบาลมอบให้

กรมประชาสัมพันธ์ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลไปก่อน รวมถึงการเข้าไปประสานงานของกองทัพที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงของชาติ

ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2548 นี้เองที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ชนะเลือกตั้ง เป็นนายกรัฐมนตรีสองสมัย ประกาศใช้นโยบายประชานิยมและใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารถึงประชาชนรากหญ้าอย่างได้ผล โดยจัดรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายและผลงานเสริมสร้างความมั่นคงของรัฐบาลและการเมือง ซึ่งเป็นรูปแบบของการใช้สื่อในลักษณะเดียวกับจอมพลป.พิบูลสงคราม แต่เป็นคนละยุคสมัย(เบญจามังคละพิทักษ์ , 2547) ในขณะที่รัฐบาลดำเนินการปฏิรูปการปกครองใหม่ จัดตั้งกระทรวงและองค์กรของรัฐ และองค์กรอิสระภายใต้สร้างระบบการบริหารราชการแบบเอกชนในโครงสร้าง CEO (Chief Executive Officer) กระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าเติบโตได้อย่างรวดเร็ว มีการปฏิวัติการเมืองใหม่ในรูปแบบทุนนิยมจัดการ มีการครอบงำผลประโยชน์ในเชิงนโยบายจนเป็นที่มาของการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบาย และขยายอิทธิพลสู่การครอบงำสื่อในทางธุรกิจและการควบคุมกิจการข้ามสื่อระหว่างกิจการด้านโทรคมนาคมและสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ทำให้สื่อขนาดเล็กไม่สามารถแข่งขันกับกลุ่มทุนขนาดใหญ่ได้ รวมทั้งมีการควบคุมสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและทรงดัดให้โฆษณาแก่สื่อที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และเรื่องการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ ทำให้เกิดเหตุการณ์กระแสต่อต้านเสรีภาพของจากสื่อมวลชน รวมไปถึงการแทรกแซงขององค์กรอิสระต่าง ๆ จนกลายเป็นกระแสการต่อต้านรัฐบาล และเรียกวงจรมันว่า “ระบบทักษิณ” มีการชุมนุมประท้วงขับไล่ ก่อให้เกิดสงครามสื่อสารทางเครือข่ายและแบ่งประชาชนเป็นสองขั้ว ทำให้กองทัพ โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คมช.ที่มีพลเอกสนธิ บุญรัตนภิน ทำการปฏิวัติล้มรัฐบาลของพตท.ทักษิณ ชินวัตร และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ได้ควบคุมสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุกระจายเสียงเครือข่ายทั่วประเทศเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และถือว่าเป็นอันสิ้นสุดยุคของความมั่นคงพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในเวลาอันสั้น

4. ยุคปฏิรูปสื่อเพื่อความมั่นคง (พ.ศ.2551 – ปัจจุบัน)

หลังจากที่ คมช. ได้ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองสำเร็จได้แต่งตั้งพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน พร้อมกับในเวลาต่อมามีการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติในการพิจารณากฎหมายสำคัญต่าง ๆ

หลายฉบับ โดยเฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ผ่านการทำประชาคมติและประกาศเป็นกฎหมายสูงสุดใช้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2551 หลังจากนั้นยังมีกฎหมายอีกหลายฉบับที่ผ่านการลงมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และหนึ่งในนั้นมีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่เป็นกฎหมายค้างอยู่นานจากการปรับปรุงใหม่เพื่อยกเลิกพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 และฉบับแก้ไขพ.ศ.2502 ฉบับแก้ไข 2521 และฉบับแก้ไข 2530 ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายใหม่เป็นการรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของ กสทช. ที่เป็นองค์อิสระตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรฯ เดิมที่ยุบไปแล้ว ทั้งนี้ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรฯ ฉบับใหม่ได้นำเสนอเข้าสู่สภานิติบัญญัติพร้อมกัน แต่พิจารณาไม่ทันวาระ จึงต้องเป็นภาระของรัฐสภาใหม่ ซึ่งมีปัญหาที่ถกเถียงกันเกี่ยวกับองค์อิสระที่จะให้ยุบรวมเหลือเป็นองค์กรเดียวในการวางแผน จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง โทรทัศน์ และโทรคมนาคม เนื่องจากในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติกิจการกระจายเสียงฯ ที่ประกาศบังคับใช้แล้วได้ระบุให้คณะกรรมการกำกับและดูแลกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ “กทช.” ที่มีกรรมการปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้วเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนกสทช. ในระหว่างรอกฎหมายผ่านการอนุมัติจากรัฐสภาและประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา แต่มีกระแสคัดค้านจากองค์กรสื่อกว่า 26 แห่งที่ต้องการให้แยกเป็น 2 องค์กรเหมือนเดิมเพื่อป้องกันการผูกขาดอำนาจและกีดกันการบิดเบือนเจตนารมณ์การปฏิรูปสื่อ

ดังนั้นสภาพการณ์ปัจจุบันจึงเป็นจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการของกระบวนการสื่อสารมวลชนทางวิทยุกระจายเสียงตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปสื่อที่มีความพร้อมในการบังคับใช้กฎหมายกำกับดูแลฉบับใหม่ หลังจากเรียกร้องกันมานานกว่า 15 ปี ซึ่งบทบาทของวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติจะได้รับการตรวจสอบการทำหน้าที่สื่อสารมวลชน และเมื่อนับการเริ่มต้นของยุคสมัยนี้หลังจากที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองของรัฐบาลเหมือนเดิม โดยนายสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเชื่อมสัญญาณออกอากาศพร้อมกับโทรทัศน์ในการสร้างความศรัทธาต่อประชาชนให้มีต่อรัฐบาล เป็นวิธีเดียวกับพตท.ทักษิณ โดยใช้ชื่อรายการที่จัดออกอากาศว่า รายการสนทนาประสาสมัคร สุนทรเวช ทุกวันอาทิตย์บ่ายสามโมง อยู่ได้เกือบ 8 เดือนก็ต้องพ้นสภาพจากการที่ศาลตัดสินคดีเป็นลูกจ้างขาดคุณสมบัติเป็นนายฯ ต่อมานายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี จัดรายการคุยกับนายกรัฐมนตรี สมชาย วงศ์สวัสดิ์ อยู่ได้แค่ 75 วัน ต้องพ้นสภาพถูกยุบพรรคการเมือง และเมื่อนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้เป็นนายกรัฐมนตรีคนล่าสุด

ท่ามกลางความขัดแย้งและต่อสู้ทางการเมืองรุนแรงแบ่งขั้วกันจนเป็นปัญหาขาดความสามัคคีของคนในชาติ กลายเป็นปัญหาใหญ่ทางด้านความมั่นคง ซึ่งนายกรัฐมนตรีทั้งสามคนต่างก็ ราชการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ทุกเช้า 9 โมงวันอาทิตย์

ในยุคปฏิรูปสื่อเพื่อความมั่นคงของชาติจึงเป็นสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ปัจจุบันและอนาคตของระบบการสื่อสารมวลชนของไทย ที่การศึกษาวิจัยนี้จะได้นำเสนอในบทต่อไป

สภาพการณ์ปัจจุบันของบทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ

การศึกษาวิจัยสภาพการณ์ปัจจุบันของบทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติพบว่า บทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2550 มีกลุ่มองค์กรและประชาชนเป็นองค์ประกอบสำคัญ 4 กลุ่ม คือ รัฐบาลและหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบความมั่นคงโดยตรง กลุ่มองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียงและองค์กรวิชาชีพสื่อสารทางมวลชนทางวิทยุกระจายเสียง กลุ่มกิจการวิทยุกระจายเสียงและนักวิชาชีพสื่อสารมวลชนทางวิทยุกระจายเสียง กลุ่มผู้บริโภคสื่อวิทยุกระจายเสียงและประชาชน

1. รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง มีหน้าที่โดยตรงในการรักษาความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศตามมาตรา 77 และยังมีอำนาจในการกระทำการตามสิทธิ โดยรัฐบาลจะกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในภารกิจด้านความมั่นคง ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณในโครงการต่าง ๆ ตามหน่วยงานของรัฐ โดยงบประมาณด้านความมั่นคงของชาติปรับเพิ่มขึ้นทุกปี เฉพาะในปี 2551 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายสำหรับยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงของชาติและความสงบสุขของสังคมไว้ถึง 219,690.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.2 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด (สำนักงบประมาณ, 2551) และงบประมาณในแผนงานส่วนหนึ่งใช้ดำเนินการสื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ และผลิตสื่อให้ความรู้ความเข้าใจส่งเสริมภารกิจของโครงการหรือแผนงานต่าง ๆ ได้แก่ โครงการศูนย์ส่งเสริมสมาคมวิทยุชุมชนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการรักษาความมั่นคงของชาติหรือ สมส. ในสังกัดกองอำนวยการรักษาความมั่นคงของชาติและกระทรวงกลาโหมมีสมาชิกมากกว่า 600 สถานี เพื่อรวมศูนย์ความร่วมมือกับ

สื่อวิทยุชุมชนในการปฏิบัติราชการในการทำหน้าที่สื่อสารมวลชนเพื่อความมั่นคงของชาติให้กับ กองทัพ (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน : กอ.รมน., 2551) โครงการรวมพลังประชาชน ต่อต้านสารและยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการเสนอทางสื่อวิทยุกระจายเสียงจะมีลักษณะของการสรุปข่าว การให้สัมภาษณ์ออกรายการวิทยุ การจัดทำสารคดี สปอตประชาสัมพันธ์รณรงค์ โครงการ

อย่างไรก็ตาม กฎหมายรัฐธรรมนูญยังให้อำนาจในการเข้าแทรกแซงการสื่อสารได้ตาม มาตรา 36 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน รวมทั้ง การกระทำ ด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ให้อำนาจควบคุมการสื่อสารที่เป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีการกำหนดกรอบของสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในภาวะเร่งด่วนหลายประการ อย่างเช่น การแตกแยกทางความคิดทางการเมืองแบ่งเป็นสองฝ่าย ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ายาเสพติด การฟอกเงิน แรงแงานต่างดาวที่ผิดกฎหมาย ภัยพิบัติทางธรรมชาติ การทำลายทรัพยากร สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี โดยเน้นการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของการป้องกันภัยเชิงรุก (แผนยุทธศาสตร์ความมั่นคง พ.ศ.2550-2554)

2. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ กำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียง และ องค์การวิชาชีพสื่อวิทยุกระจายเสียง ซึ่งแยกหน้าที่ต่างกัน เป็นดังนี้

2.1 องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ กำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียง เป็นองค์การอิสระที่หมายถึง คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. เป็นองค์การอิสระที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 7 ของกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อทำหน้าที่วางแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม จัดสรรคลื่นความถี่ตามแผนแม่บทดังกล่าว และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐและประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรม รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ สื่อมวลชนสาธารณะและบทบัญญัติของพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่

และกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 และปรับปรุงร่างใหม่ที่เปลี่ยนแปลงหลักการให้มีองค์กระเดี่ยวอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของรัฐสภาในปัจจุบัน ซึ่งในระหว่างที่ไม่มีกสทช. และรัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดระบบสื่อภาครัฐ สื่อภาคเอกชน และสื่อชุมชนให้เป็นสื่อสาธารณะอย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และจำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อเป็นการรองรับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระนั้นให้มีความสมบูรณ์ต่อไป จึงได้ตราพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์พ.ศ. 2551 ประกาศใช้ ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2551 โดยยกเลิกกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียงเดิม คือพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498 และฉบับแก้ไขครั้งที่ 1 พ.ศ.2502 ฉบับแก้ไขครั้งที่ 3 พ.ศ.2521 และฉบับที่ 4 พ.ศ.2530 ซึ่งได้ระบุในบทเฉพาะกาลให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. ทำหน้าที่แทน กสทช. และให้ กทช. แต่งตั้งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน จนกว่าจะมี กสทช. ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อันใหม่นี้ จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของกิจการวิทยุกระจายเสียงทั้งระบบ อันจะกล่าวในรายละเอียดในลำดับต่อไป

2.2 องค์กรวิชาชีพสื่อวิทยุกระจายเสียง เป็นองค์กรที่นักสื่อสารมวลชนทางวิทยุกระจายเสียงผู้ประกอบการในกิจการวิทยุกระจายเสียง และนักวิชาการในสาขาวิทยุกระจายเสียง รวมตัวกันจัดตั้งเพื่อกำกับดูแลและส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชนทางวิทยุกระจายเสียง และรวมถึงกลุ่มกับสื่อมวลชนแขนงอื่นอย่างโทรทัศน์ ได้แก่ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ,สมาพันธ์สมาคมวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทย ,สมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพวิทยุท้องถิ่นไทย เป็นต้น โดยองค์กรเหล่านี้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมาตรฐานวิชาชีพ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย และ เสนอแนะส่งเสริม และพัฒนาจริยธรรมในวิชาชีพเป็นไปอย่างมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในสังคมและในระดับสากล

3. กิจการวิทยุกระจายเสียงและนักการสื่อสารมวลชนทางวิทยุกระจายเสียง มีหน้าที่ในการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง และ ให้บริการข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และสาระต่างๆด้วยหลักจริยธรรมในวิชาชีพ และบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์พ.ศ. 2551 ซึ่งการมีหน้าที่วิทยุกระจายเสียงเพื่อรักษาและสนับสนุนให้เกิดความ

มั่นคงของชาติ ศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ความสงบเรียบร้อยและการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นวัตถุประสงค์หลักและข้อกำหนดของกฎหมายและจริยธรรมในวิชาชีพ ทั้งนี้การที่กิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการสื่อสารมวลชนทางวิทยุกระจายเสียงเป็นฝ่ายปฏิบัติการเป็นกระบวนการสื่อสารในเชิงมิติสัมพันธ์ระหว่างองค์กร กลุ่มชุมชนและปัจเจกบุคคลในสังคม

สำหรับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มีสาระสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของบทบาทวิทยุกิจการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติและพฤติกรรมกรรมการสื่อสารในปัจจุบัน และเปรียบเทียบกับกฎหมายเดิมที่ยกเลิกไป พอสังเขปเป็นดังนี้

1. ยกเลิกพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 เพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2502 เพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2521 และเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2530 จึงมีกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มีเพียงฉบับคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม หรือ กสทช. องค์การอิสระตามมาตรา 47 ของรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียงให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยมีหน้าที่ในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ และกำกับดูแลกิจการดังกล่าว ซึ่งแต่เดิมเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะเป็นหน้าที่ของอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ แต่ในระหว่างที่ยังจัดตั้งองค์การอิสระหรือ กสทช. ไม่เสร็จ ได้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลแต่งตั้งให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. องค์การอิสระตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ปฏิบัติหน้าที่แทนเป็นการชั่วคราว โดยให้ กทช. แต่งตั้งคณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ซึ่งระบุดัดแทนจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการไว้ครบถ้วนชัดเจน) มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการตามที่กำหนดในบทเฉพาะกาลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดำเนินการเพื่อให้ผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงชุมชนและกิจการที่ไม่ใช้คลื่นความถี่รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน และกิจการที่ไม่ใช้คลื่นความถี่เป็นการชั่วคราว โดยใบอนุญาตชั่วคราวมีอายุไม่เกิน 1 ปี, ประกาศสัดส่วนรายการและแพร่เสียงให้ความเห็นชอบผังรายการของผู้ได้รับอนุญาต และควบคุมดูแลให้การส่งและแพร่เสียงของผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นไปตามขนาดกำลังส่งที่กำหนดและครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต

2. ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการที่กำกับดูแลตามกฎหมายต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยไม่อยู่ในระหว่างถูกสั่งพัก

ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตมาแล้วยังไม่ครบ 3 ปี และใบอนุญาตเป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนสิทธิให้แก่ผู้อื่นไม่ได้ และจะต้องเป็นผู้ผลิตรายการเอง หากแบ่งเวลาให้ผู้อื่นดำเนินรายการจะต้องทำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

3. ใบอนุญาตประกอบกิจการแบ่งเป็น 3 ประเภท โดยได้สิทธิแยกตามประเภท คือ

3.1 ประเภทที่ 1 เป็นใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- บริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง สำหรับกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร การส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

- บริการสาธารณะประเภทที่สอง สำหรับกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐ และความปลอดภัยของสาธารณะ

- บริการสาธารณะประเภทที่สาม สำหรับกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และรัฐสภากับประชาชน ให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มคนความสนใจอื่น

ทั้งนี้ผู้มีสิทธิขอใบอนุญาตกิจการบริการสาธารณะเป็นกระทรวง ทบวง กรม องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรมหาชน และองค์กรอื่นใด สมาคม มูลนิธิ สถาบันการศึกษาที่ประกาศไว้กับคณะกรรมการ

4.2 ประเภทที่ 2 เป็นใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักแบบเดียวกับบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ ซึ่งการขออนุญาตมีคุณสมบัติต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐและมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน มีความเหมาะสมกับการประกอบกิจการบริการชุมชน ไม่ถูกพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตแล้วยังไม่ครบ 3 ปี

4.3 ประเภทที่ 3 เป็นใบอนุญาตประกอบกิจการบริการทางธุรกิจ สำหรับกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแสวงหากำไรทางธุรกิจ

- บริการทางธุรกิจระดับชาติ เพื่อให้บริการพื้นที่ครอบคลุมทุกภาคของ
ประเทศ

- บริการสาธารณะระดับกลุ่มจังหวัด เพื่อให้บริการพื้นที่กลุ่มจังหวัด

- บริการสาธารณะระดับจังหวัด เพื่อให้บริการพื้นที่ท้องถิ่นในจังหวัด

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายเดิมไม่มีการแยกประเภทกิจการ
วิทยุกระจายเสียง และหน่วยงานของรัฐได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ กรมไปรษณีย์โทรเลข
กระทรวงกลาโหม กรมตำรวจ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา อ.ส.ม.ท. ได้รับการ
ยกเว้นไม่ต้องขอใบอนุญาต

4. ใบอนุญาตประกอบกิจการมีอายุไม่เกิน 7 ปี มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียม
ใบอนุญาต และจัดตั้งกองทุนพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แบ่งปันรายได้จาก
ผู้ประกอบการในอัตราไม่เกินร้อยละ 2 ของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการ
จัดทำผังรายการ การหารายได้ และป้องกันผูกขาด ยึดประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นหลัก ทั้งนี้เมื่อ
เทียบกับกฎหมายเดิมใบอนุญาตมีอายุ 1 ปี และไม่มีการจัดตั้งกองทุนและจัดเก็บเงินเข้ากองทุนฯ

5. การบริหารสถานี กำหนดให้ผู้ดำเนินการสถานีต้องมีสัญชาติไทยควบคุมดูแลให้มี
การออกอากาศตามที่ได้รับอนุญาตและต้องเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจัดรายการ การดำเนินการ
รายการและการออกอากาศของสถานีให้ถูกต้องตามกฎหมายและประกาศต่างๆ ซึ่งผู้รับ
ใบอนุญาตต้องรับผิดชอบในการกระทำของผู้ดำเนินการสถานี เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ากรกระทำและได้
ใช้ความระมัดระวังในการป้องกันตามสมควรแล้ว

6. การหารายได้ กำหนดเป็นดังนี้

6.1 กรมประชาสัมพันธ์ เป็นผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ
ประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สาม จะหารายได้จากจากการโฆษณาไม่ได้ เว้นแต่เป็นการหารายได้โดย
การโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณะ หรือการเสนอภาพลักษณ์ของ
องค์กร บริษัท และกิจการโดยไม่มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ทั้ง
ทางตรงและทางอ้อม

6.2 กิจการบริการสาธารณะประเภทที่ 2 เพื่อความมั่นคง ให้การรายได้จากการ
โฆษณาเท่าที่เพียงพอต่อการประกอบกิจการโดยไม่เป็นการแสวงหากำไร

6.3 กิจการบริการชุมชน จะหารายได้จากจากการโฆษณาไม่ได้

6.4 การประกอบกิจการทางธุรกิจให้หารายได้โดยการโฆษณา การบริการธุรกิจ การจัดเก็บค่าสมาชิก หรือโดยวิธีอื่น โดยกิจการธุรกิจต้องนำส่งเงินรายปีเข้ากองทุนไม่เกินร้อยละ 2 ของรายได้ก่อนหักรายจ่ายที่ได้จากการโฆษณาทั้งทางตรงและทางอ้อม และรายได้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ

7. กำหนดเวลาในโฆษณา สำหรับกิจกรรมการธุรกิจไม่เกินชั่วโมงละ 12 นาทีครึ่ง โดยเมื่อรวมเวลาโฆษณาตลอดทั้งวันแล้วต้องไม่เกินชั่วโมงละ 10 นาที และในประเภทกิจการบอกรับสมาชิกที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ไม่เกินชั่วโมงละ 6 นาที แต่เมื่อรวมเวลาโฆษณาตลอดทั้งวันแล้วต้องไม่เกินชั่วโมงละ 5 นาที ซึ่งกฎหมายเดิมกำหนดให้โฆษณาได้แค่ 12 นาทีต่อชั่วโมงรวมแล้วตลอดทั้งวันไม่เกิน 10 นาทีต่อชั่วโมงเท่ากัน แต่สำหรับประกอบกิจการบอกรับสมาชิกห้ามโฆษณา

8. การจัดทำผังรายการ ต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการที่ได้รับใบอนุญาตแต่ละประเภท และต้องเสนอผังรายการให้คณะกรรมการเห็นชอบอย่างน้อย 15 วัน ทั้งนี้รายการที่ห้ามออกอากาศ คือ รายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีงามของประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจารหรือมีผลกระทบต่อก่อให้เกิดความเสื่อมทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง โดยผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบและให้ระงับการออกอากาศรายการดังกล่าว หากเกิดการกระทำผิดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและคณะกรรมการสอบสวนความผิด ทำการพัก หรือถอนใบอนุญาตได้ทันที หรือดำเนินการตามกฎหมาย

9. กำหนดให้การเสนอเนื้อหารายการตรงกับวัตถุประสงค์ เป็นสัดส่วนดังนี้

9.1 ประเภทบริการสาธารณะต้องเป็นข่าวและรายการสาระเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

9.2 บริการชุมชนต้องเป็นข่าวและรายการสาระเป็นประโยชน์ต่อชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

9.3 บริการทางธุรกิจจะต้องมีข่าวและรายการสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะไม่น้อยกว่าร้อยละ 25

จากข้อกำหนดสัดส่วนเนื้อหาเรายการนี้เทียบกับกฎหมายเดิม(ประกาศ กบว. 18 เม.ย.2539)เป็นสัดส่วนเนื้อหาที่เพิ่มมากกว่าข้อกำหนดเดิมที่ให้สัดส่วนเวลาออกอากาศ ประเภท

รายการ แยกเป็นประเภทข่าวและความรู้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 26 ประเภทบันเทิงไม่เกินร้อยละ 58 และ ประเภทโฆษณาและบริการธุรกิจไม่เกินร้อยละ 17

10. การกำหนดบทลงโทษไว้ในหมวด 7 มีทั้งโทษทางการปกครอง และโทษทางอาญา รวมกันตั้งแต่มาตรา 57 -72 ตั้งแต่ตักเตือน พักและเพิกถอนใบอนุญาต ลงโทษทั้งจำคุกสูงสุดไม่เกิน 3 ปี ปรับสูงถึง 5 ล้านบาทและปรับเป็นรายวันสูงสุดวันละ 50,000 บาท และหากใครทำผิดวัตถุประสงค์ก็จะมีบทลงโทษเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการ เป็นต้น

11. บทเฉพาะกาล ที่ใช้สำหรับหน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วย

11.1 กรมประชาสัมพันธ์ ในวาระเริ่มแรกไม่ต้องอยู่ในข้อบังคับ

- หมวดที่ 1 การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ในส่วนที่1 กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ใช้คลื่นความถี่ ส่วนที่2 กิจการที่ใช้คลื่นความถี่ ส่วนที่3 กิจบริหารสถานี ส่วนที่4 การป้องกันการผูกขาด

- หมวดที่ 2 รายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

- หมวดที่ 6 การกำกับดูแล

- หมวดที่ 7 บทกำหนดโทษ

เว้นแต่มาตรา 20 การหารายได้จากกรมโฆษณา มาตรา35 การแจ้งข่าวเตือนภัย กรณีที่มีภัยพิบัติ หรือเหตุฉุกเฉิน มาตรา 38 การบันทึกรายการที่ออกอากาศแล้ว จนกว่าจะมีแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เมื่อแผนแม่บทออกบังคับใช้แล้ว ให้คณะกรรมการแจ้งลักษณะประเภทและขอบเขตการดำเนินกิจการของกรมประชาสัมพันธ์ตามที่กำหนดในแผนแม่บทให้รัฐมนตรีที่กำกับดูแลกรมประชาสัมพันธ์ทราบเพื่อปฏิบัติให้สอดคล้องกับแผนแม่บทฯ

11.2 ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานรัฐอื่น ซึ่งมีผู้ได้รับสัมปทาน สัญญาจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ในวันที่พ.ร.บ.นี้ใช้บังคับให้ประกอบกิจการ จนกว่าการอนุญาตสัมปทาน หรือสัญญาจะสิ้นสุด และให้คณะกรรมการออกใบอนุญาตให้ใบอนุญาตมีอายุตามระยะเวลาที่เหลือ และได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา 16,17,18,19 และ22

11.3 ให้กระทรวงการคลังนำรายได้ร้อยละ2 ของรายได้จากหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐต้องนำส่งกระทรวงการคลัง การให้อนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา เพื่อประกอบกิจการฯ ที่มีอยู่ก่อนวันที่รัฐธรรมนูญพ.ศ.2550 ใช้บังคับส่งเข้ากองทุนจนกว่าการอนุญาตสัมปทาน หรือสัญญาจะสิ้นสุด

การประกาศบังคับใช้กฎหมายใหม่ตามพรบ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์พ.ศ.2551 เป็นการจัดระเบียบกิจการวิทยุกระจายเสียงจากเดิมที่ไม่แยกประเภทกิจการ และไม่มีกิจการวิทยุชุมชน ที่มีกฎหมายรองรับในการกำกับดูแลให้มีความสมบูรณ์ขึ้นแบบค่อยเป็นไปตามขั้นตอนเพื่อให้หน่วยงานที่ดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงได้มีเวลาปรับตัวอย่างน้อย 2 ปีตามมติกรม.ที่ให้ทำสัญญาสัมปทานให้แก่เอกชน ยกเว้นกิจการโทรทัศน์ที่มีการทำสัญญาสัมปทานกันเกินกว่า 15 ปี แต่ การปรับโครงสร้างเนื้อหารายการที่ต้องเป็นข่าวและข้อมูลสาระให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจการจะต้องเริ่มทันทีนับต่อจากนี้ และในระยะเวลาอันสั้นโครงสร้างของกิจการวิทยุกระจายเสียงของหน่วยงานรัฐจะต้องปรับบทบาทการให้บริการสื่อสารสาธารณะอย่างชัดเจน

สำหรับโครงสร้างของกิจการวิทยุกระจายเสียงหลักในปัจจุบันที่มีอยู่ 2 ระบบ คือ คลื่นเอฟ.เอ็ม. และเอ.เอ็ม. เป็นกิจการที่ได้รับอนุญาตตามมติของคณะรัฐมนตรีของรัฐบาลที่ผ่านมามีภายใต้กฎหมายของพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์พ.ศ. 2498 เป็นของหน่วยงานรัฐรวม 524 แห่งเป็น 2 ระบบ คือคลื่นความถี่เอฟ.เอ็ม. และคลื่นความถี่เอ.เอ็ม. กระจายเสียงได้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ 146 สถานี อ.ส.ม.ท. 63 สถานี กองทัพบก (รวมกิจการเฉพาะกิจ) 138 สถานี กองทัพอากาศ 36 สถานี,กองทัพเรือ 21 สถานี กองบก.สูงสุด และกลาโหม 17 สถานี ตำรวจ 44 สถานี สำนักพระราชวัง 2 สถานี รัฐสภา 16 สถานี ,ทบวงมหาวิทยาลัย 12 สถานี,สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (เดิมเป็นของกรมไปรษณีย์โทรเลขโอนให้ตามกฎหมาย) 12 สถานี,กรมอุตุนิยมหาวิทยาลัย 6 สถานี,กรมประมง 4 สถานี,กระทรวงศึกษาธิการ 3 สถานี,สถานีวิทยุ, กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมเจ้าท่า กรุงเทพมหานคร มีหน่วยละ 1 สถานี (กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ : กกช.) ซึ่งกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพเป็นกิจการที่รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติที่มีสัดส่วนของครอบครองคลื่นรวมกันมากที่สุดรวมจำนวน 256 สถานี คิดเป็นร้อยละ 48.5 ของจำนวนสถานีทั้งหมด

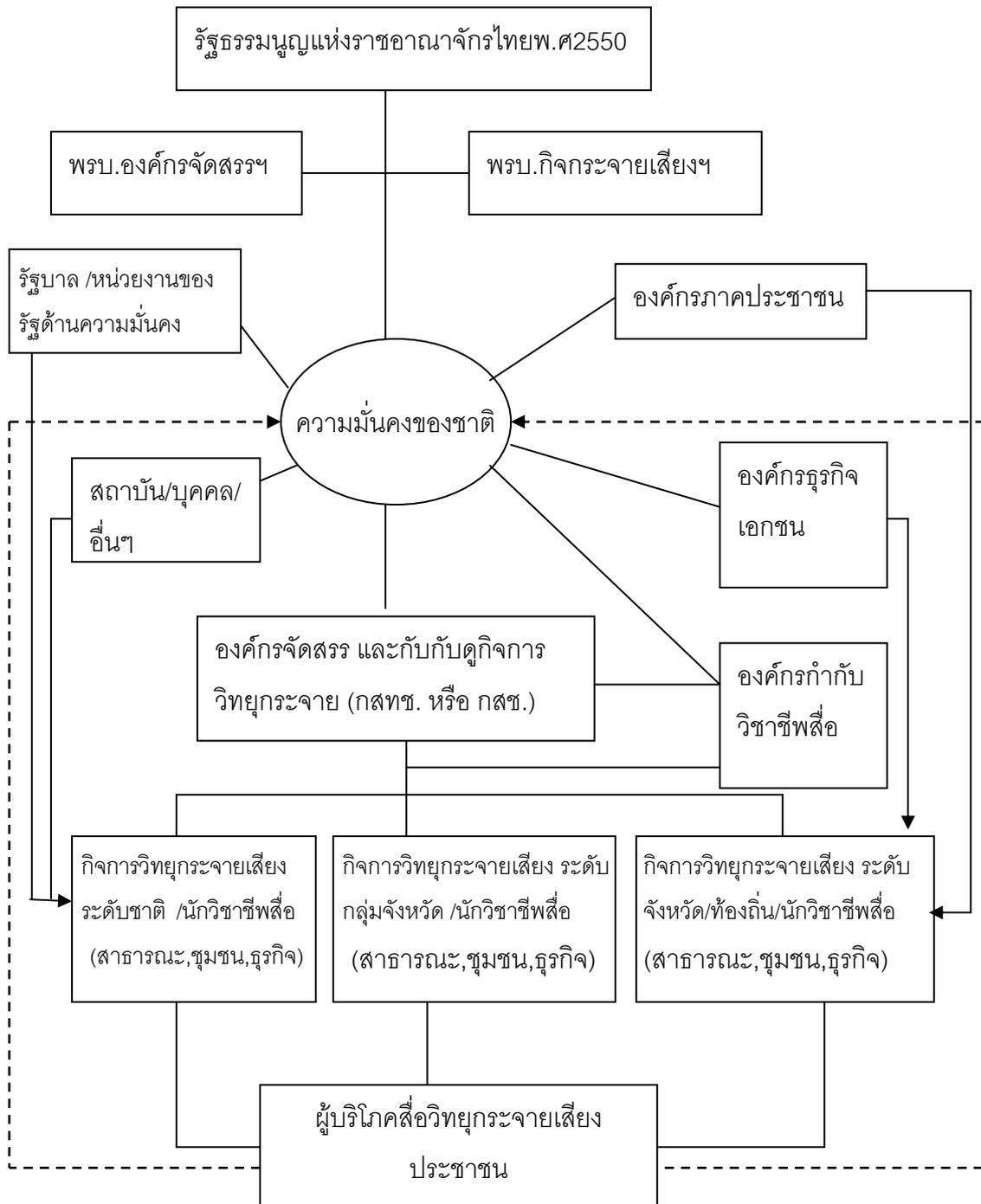
ส่วนกิจการวิทยุชุมชนแข่งขันเปิดขึ้นมา โดยการจับจองคลื่นความถี่เองของผู้ประกอบการวิทยุชุมชนในระหว่างที่กกช.ยังไม่สามารถจัดขึ้นได้ตามกำหนดเวลาหลังจากพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 จนเป็นปัญหาการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของวิทยุชุมชนตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ รัฐบาลในสมัยนั้นจึงมอบให้

กรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้รับลงทะเบียนให้ใบอนุญาตประกอบการวิทยุชุมชน (มติกรม. คณะกรรมการกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ ครั้งที่1/2550 และ 2/2550) ซึ่งมีผู้ยื่นขอรับใบอนุญาตทุกเดือน รวมแล้วในปี 2551 มีวิทยุชุมชนประมาณกว่า 3,000 สถานี (กกช. และข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 2551) แต่ไม่มีใครรู้แน่นอนว่าจำนวนวิทยุชุมชนมีเท่าไร ซึ่งหากประเมินแล้วคาดว่าจะมีประมาณ 4,000 -5,000 สถานี (สมชาย แสงวงการ, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

4. ผู้บริโภคสื่อวิทยุกระจายเสียงและประชาชน เป็นผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารและสาระประโยชน์ต่าง ๆ ตามสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และพึงมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญมาตรา 70 ทำให้ประชาชนต้องพัฒนาการรับรู้ข่าวสารของจากการบริโภคสื่อวิทยุกระจายเสียง รู้จักเลือกรับรู้สื่อที่หลากหลาย และทำการกลั่นกรอง ตรวจสอบ เพื่อกระทำการปกป้องเหตุแห่งการทำลายความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ความสงบเรียบร้อย และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สภาพการณ์ปัจจุบันบทบาทวิทยุกระจายเสียง ที่มีวัตถุประสงค์ “ความมั่นคงของชาติ” เป็นศูนย์กลางเป้าหมายตอบสนองของการสื่อสารและความรับผิดชอบในระบบของสังคม เป็นการสื่อสารแบบผสมผสาน ตามภาพที่ 4.1 แสดงบทบาทของวิทยุกระจายเสียงที่มีวัตถุประสงค์ “ความมั่นคงของชาติ” เป็นศูนย์กลางของกระบวนการสื่อสารมวลชน

ภาพที่ 4.1
 แสดงบทบาทของวิทยุกระจายเสียงที่มีวัตถุประสงค์ ความมั่นคงของชาติ
 เป็นศูนย์กลางของกระบวนการสื่อสารมวลชน

ในการศึกษานี้ ได้สัมภาษณ์เชิงลึกถึงความเป็นมาและสภาพการณ์ปัจจุบันของบทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคง กับรองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ฝ่ายความมั่นคง และรักษาการโฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอาจารย์ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรรมการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพ กระทรวงกลาโหม กล่าวถึงความจำเป็นของวิทยุเพื่อความมั่นคงไว้ว่า

ตั้งแต่ ค.ศ. 1989 สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง และการเมืองโลก การเมืองภูมิภาค และการเมืองไทย เปลี่ยนไปมาก ปัญหาความมั่นคงเปลี่ยนไปพอสมควร จากปัญหาความมั่นคงดั้งเดิม เช่น เรื่องอธิปไตย ดินแดน การรุกรานทางการทหาร ขนาดใหญ่ สงครามอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ประชาธิปไตย เน้นชาตินิยม ความรักชาติ ใครเป็นมิตร ใครเป็นศัตรู มีความชัดเจนแบ่งฝักแบ่งฝ่าย 2 ขั้วอำนาจ...

ความมั่นคงก็เปลี่ยนไป ขบวนการโลกาภิวัตน์ การเชื่อมโยงทำให้เกิดขบวนการใหม่ ๆ ฟังพาดการลงทุน การค้าขาย การพึ่งพาซึ่งกันและกัน การเติบโตใหญ่ขององค์การระหว่างประเทศ สหภาพยุโรป องค์การการค้าโลก การเพิ่มบทบาทของสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพ ควบคู่ไปกับการขยายตัวของภัยคุกคามสมัยใหม่ ความมั่นคงดั้งเดิมก็มีความมั่นคงสมัยใหม่เข้ามาเสริม เป็นความมั่นคงของมนุษย์ เป็นความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเศรษฐกิจ ยาเสพติด เรื่องของขบวนการข้ามชาติ การค้าขายแดน ข้ามพรมแดน ขบวนการก่อการร้าย ภาวะโลกร้อน สึนามิ ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บ ไข้หวัดนก แรงงานเถื่อนต่าง ๆ เหล่านี้กลายเป็นภัยคุกคามสมัยใหม่ การใช้สื่อเป็นเครื่องมือของหลายรัฐก็เปลี่ยนไป ลดบทบาทของทหารลง ลดงบประมาณลง เพราะเชื่อว่าสงครามขนาดใหญ่เกิดขึ้นยาก เกิดขึ้นน้อย อาจจะมีบ้างสงครามกลางเมือง อย่างสงครามกลางเมืองในแอฟริกา สงครามกลางเมืองในเอเชีย ในลาตินอเมริกา แต่ไม่ใช่ทั้งระบบ การใช้เครื่องมือก็เปลี่ยน ยุทธศาสตร์ก็เปลี่ยนในหลายประเทศ...

นโยบายด้านความมั่นคงที่ดี ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่ดี เครื่องไม้เครื่องมือเกี่ยวกับความมั่นคงที่ดีก็เลยมีปัญหาตามมาในหลายประเทศ งบประมาณด้านการทหารลดลงไม่ได้ ก็มีปัญหาว่าจะปรองรับสงครามอะไร ปรับเปลี่ยนไม่ได้ ไปรองรับภัยสงครามใหม่ ๆ เช่นการก่อการร้าย กระบวนการอาชญากรรมข้ามชาติสากล ก็มีปัญหา (ปณิธาน วัฒนายากร, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551)

สำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งวิทยุเพื่อความมั่นคงในอดีตนั้น รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร กล่าวอีกว่า

วิทยุเพื่อความมั่นคงส่วนใหญ่ในอดีตก็ใช้ในแง่ของภัยคุกคามตามแบบ ก็คือพยายามที่จะใช้ในการต่อต้านอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ใช้ในการระดมความรู้สึกรักชาติ หวงแหนชาติในรูปแบบที่ยังไม่เป็นโลกาภิวัตน์เท่าไร รัฐเดี่ยว ประเทศเดี่ยว วัฒนธรรมเดี่ยว เน้นเอกภาพ เน้นความเป็นหนึ่งเดียว เน้นส่วนรวม ไม่เน้นตัวบุคคล หลังสงครามเย็นสิ้นสุดลงมันเน้นประโยชน์ของบุคคล ประโยชน์ของแต่ละคนรวมกัน ก็เป็นประโยชน์ของประเทศ ในอดีตจะเน้นประโยชน์ของประเทศก่อน ประโยชน์ของบุคคลมาทีหลัง... (ปณิธาน วัฒนายากร, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551)

ในเรื่องวัตถุประสงค์และหน้าที่ด้านความมั่นคงนั้น นายปราโมท รัฐวินิจ อดีตอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้กล่าวถึงภาระหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ว่า

มีหน้าที่กำกับดูแลในด้านนโยบายความมั่นคงของชาติต่อสถานีวิทยุกระจายเสียงทุกแห่ง ซึ่งจะต้องตอบสนองนโยบายของรัฐบาล จึงเป็นประเด็นที่เป็นการทำงานเพื่อความมั่นคงของการเมืองของรัฐบาลไปด้วย แต่ความจริงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่ทำเพื่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งรายการต่าง ๆ จะต้องผ่านการตรวจเซ็นเซอร์ของหน่วยงานของสถานีและระเบียบการปฏิบัติจะอยู่ในความรับผิดชอบของ คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงของชาติ โดยทุกสถานีจะให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสารที่มาจากหน่วยงานด้านความมั่นคงของชาติ และหากมีข้อมูลข่าวสารที่สำคัญด้านความมั่นคงของชาติ จะต้องรอประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกลั่นกรองข้อมูลข่าวก่อนออกอากาศ ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลข่าวจากหน่วยงานด้านความมั่นคงของชาติจะไม่มีส่งข่าวให้กับสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อให้ประชาสัมพันธ์มากนัก เนื่องจากเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพมีความพร้อมมากกว่า แต่สำหรับข่าวของหน่วยงานรัฐเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นรายการสำคัญของการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ (ปราโมท รัฐวินิจ, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2550)

สำหรับปัจจุบันนั้นแนวความคิดเปลี่ยนไป รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร กล่าวเพิ่มเติมว่า

วิธีการใช้สื่อวิทยุในการระดมความเป็นเอกภาพ ในการระดมความรักชาติ ในการระดมความคิด การทำสงครามจิตวิทยาต่อต้านฝ่ายตรงกันข้ามก็มีศัตรูชัดเจน มี

ยุทธศาสตร์ชัดเจนว่าไม่เอาคอมมิวนิสต์ หรือบางช่วงไม่เอาเผด็จการเอาประชาธิปไตย ไม่เอาลัทธิสังคมนิยม รักชาติ ไม่ว่าจะ เป็นเชื้อชาติอะไรก็เป็นพลเมืองชาติเดียวกัน คนไทย คนจีน คนมอญ คนเขมร ถ้าเกิดในเมืองไทยก็เป็นคนไทยหมด เอกลักษณะส่วนตนเน้นน้อย เป็นมลายู ก็เน้นน้อย เป็นไทยก่อนชาติจะได้อยู่รอด... การใช้สื่อวิทยุก็จะใช้ตรงนี้ เป็นภาพรวมเป็นยุทธศาสตร์ที่ง่าย ๆ ชัดเจน บางคนบอกเชิงกระด้าง บางคนบอกเป็นช่องเดียวเสียงเดียวพูดเรื่องเดียว ปีกแผ่น มั่นคง อยู่รอด รัฐเป็นหลัก ความมั่นคงเป็นของส่วนรวม... ฉะนั้น นโยบายด้านความมั่นคงก็เปลี่ยนไปบริบทที่จะต้องใช้นโยบายความคิด เครื่องไม้เครื่องมือ นโยบายต่าง ๆ วิธีการต่อต้านข่าวสารก็เปลี่ยนไปมาก (ปณิธาน วัฒนายากร, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551)

ทางการทหารโดยเฉพาะกองทัพบกนั้น พลเอกอนุพงษ์ เผ่าจินดา ผู้บัญชาการทหารบก และรองผู้อำนวยการ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ได้กล่าวในงานสัมมนาวิทยุชุมชนของกรมประชาสัมพันธ์เมื่อปี พ.ศ. ซึ่งได้กล่าวถึงนโยบายว่า

นโยบายการสื่อสารเพื่อความมั่นคงของชาติ จะต้องอาศัยการสื่อสารในระบบสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะในกิจการสื่อของรัฐที่มีอยู่ และสื่อวิทยุชุมชนที่เกิดขึ้นจำนวนมากกระจายไปทั่วประเทศ ถือเป็นสิ่งที่ดีของประเทศ แม้ว่าจะต้องรอกลสข.ที่สรรหามากำกับดูแล แต่กฎหมายในระเบียบของการผลิตเนื้อหาที่ยังใช้ประกาศ กบว. ที่กำหนดไว้เป็นวัตถุประสงค์หลักไว้ครบถ้วนซึ่งการเสริมสร้างข้อมูลข่าวสารเพื่อความมั่นคงของชาติ ในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง โดยเน้นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นศูนย์กลางของการสื่อสารในระดับรากหญ้า จะเป็นมาตรการป้องกันภัยคุกคามที่สร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติได้ทั้งภายในและระดับนานาชาติ ซึ่งประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ เช่น ภัยยาเสพติด การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาความยากจน การขาดความสมดุลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งสำคัญ คือ ความแตกแยกทางความคิดของสังคม ส่งผลให้เกิดความแตกแยกความสามัคคีของคนในชาติ ขอให้ทุกคนยึดถือคำปฏิญาณที่ให้ไว้อย่างเคร่งครัด ขอให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการป้องกันภัยภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทำต่อความผาสุกของประชาชนบนจิตใจสำนึกความเป็นคนไทยสายเลือดเดียวกัน

โครงสร้างและการบริหารกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ

กิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ ประกอบด้วย กระทรวงกลาโหม ที่มีกองทัพไทย หรือกองบัญชาการทหารสูงสุด สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์กรในสังกัดของกองทัพที่ก่อตั้งและดำเนินกิจการและแตกแขนงกันมาประมาณ 80 ปี โดยจัดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติและสนับสนุนภารกิจของกองทัพ ซึ่งองค์กรกิจการวิทยุกระจายเสียงของทั้งสี่เหล่าทัพมีความเป็นมาของการดำเนินการกิจการวิทยุกระจายเสียง ดังนี้

สถานีวิทยุกระจายเสียงในสังกัดกองทัพบก

กองทัพบกได้จัดตั้งกองโรงเรียนทหารสื่อสารขึ้นในกรมจเรการช่างทหารบก เมื่อ 27 พฤษภาคม 2467 และมีการศึกษาและทดลองการใช้สื่อวิทยุพัฒนา จนกระทั่งถึงสมัยพลโทผิน ชุณหะวัณ เป็นผู้บัญชาการทหารบก ได้จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงทดลองขึ้นเป็นสถานีแรก กจสท. สส. เป็น นขต.สส. ในแผนกโฆษณาภาคกลางของกรมจเรทหารสื่อสาร เพื่อทำหน้าที่แถลงข่าวของกองทัพบก และอบรมศีลธรรมแก่ทหารใช้ชื่อว่า “จส.1” หรือภาษาสากลว่า “HS 1 JS” และเปิดสถานีอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2492 ต่อมาได้ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องส่งพื้นที่กระจายเสียงเพิ่มขึ้นเรื่อยมา ละในปีพ.ศ.2493 เปลี่ยนชื่อกรมจเรสื่อสารเป็นกรมการทหารสื่อสาร พ.ศ.2495 และได้เปลี่ยนแผนกโฆษณาเป็นแผนกกระจายเสียง มี พ.ต.การุณ เก่งระดมยิง (ยศในขณะนั้น) เป็นหัวหน้าแผนก ขึ้นตรงกับกรมการทหารสื่อสาร จนถึงปี พ.ศ. 2497 ได้เปลี่ยนเป็นแผนกกระจายเสียง กองการกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ขึ้นตรงต่อกรมการทหารสื่อสาร พร้อมกับมีนโยบายที่จะควบคุมและปรับปรุงสถานีวิทยุกระจายเสียงในสังกัดทั้งหมดให้อยู่ในการบังคับบัญชาของหน่วยเดียวกัน จึงได้จัดตั้งกองอำนวยการกิจการวิทยุกระจายเสียง กรมการทหารสื่อสาร (กจส.สส.) ขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2505 เป็นต้นมา โดยมีภารกิจทำการควบคุมกำกับดูแลงานนโยบายและพัฒนากิจการกระจายเสียงให้ดำเนินการเป็นแนวทางเดียวกัน เนื่องจากภาวะสงครามเย็นมีการต่อสู้ และใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อดึงมวลชน ทำให้หน่วยงานในสังกัดของกองทัพทั่วประเทศเสนอความจำเป็นต้องจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและเป็นยุทธวิธีทางการข่าว อันเป็นประโยชน์ต่อกองทัพในการควบคุมดูแลเป้าหมาย ซึ่งการลงทุนอาศัยการจัดสรรงบประมาณของรัฐและการแบ่งผลประโยชน์กับเอกชนในการพัฒนากิจการของกองทัพ โดยส่วนหนึ่งที่มีรายได้เหลือก็จะเป็นสวัสดิการของหน่วยงานเรื่อยมา โดยการบริหารสถานี

จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ FM ขึ้นอีก 2 สถานี คือ สถานีวิทยุ ส.ทร.จังหวัดนครพนม ความถี่ 97.5 MHZ สถานีวิทยุ ส.ทร.จังหวัดเชียงใหม่ ความถี่ 88.0 MHZ

สถานีวิทยุกระจายเสียงในสังกัดกองทัพอากาศ

กองทัพอากาศ ได้เริ่มก่อตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ (สนว.กจ.ทอ.) แห่งแรกขึ้นเมื่อประมาณปี 2492 ในสมัยจอมพลอากาศพื้น รณนภาภาค ฤทธาคนี เป็นผู้บัญชาการทหารอากาศ มีชื่อเรียกว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศทุ่งมหาเมฆ เป็นระบบ เอ.เอ็ม. ความถี่ 1,268 กิโลเฮิร์ตซ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการฝึก และเพิ่มประสบการณ์ให้แก่เจ้าหน้าที่ด้านสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความสามารถยิ่งขึ้น โดยอาศัยอาคารของกองดุริยางค์ทหารอากาศ เป็นที่ตั้งชั่วคราว ใน ปี 2494 ในระหว่างเกิดขบถแมนฮัตตัน ก็ได้ก่อตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ เพิ่มขึ้นอีก 1 แห่ง ขึ้นบริเวณกรมสื่อสารทหารอากาศ คือสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ 01 เนื่องจากเสอากาศสูงเกินเกณฑ์ปลอดภัยของสนามบิน และคลื่นความถี่รบกวน เครื่องสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ที่กำลังซ่อมในกองโรงงาน จึงได้ย้ายที่ตั้ง โดยแยกออกเป็น ๒ แห่ง คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ 01 ดอนเมือง อยู่ที่ฝั่งขวาของถนนพหลโยธิน ตรงข้ามกับกรมช่างโยธาทหารอากาศ และ 01 บางซื่อ อยู่ที่กรมช่างอากาศบางซื่อ เฉพาะในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพฯ ได้พิจารณาตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ ระบบ เอฟ.เอ็ม. ขึ้นอีก 1 ความถี่ คือ 102.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ เมื่อปี 2513 ไปรวมอยู่กับสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศทุ่งมหาเมฆ แล้วเปลี่ยนชื่อเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ 1-2 ทุ่งมหาเมฆ ปัจจุบันคือ สถานี วิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ 06 กรุงเทพฯ

ในระยะเริ่มแรก ของการตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ ระบบ เอฟ.เอ็ม. ได้นำเครื่องมือสื่อสารระหว่างจุด แบบ BC-610 มาดัดแปลงออกอากาศ และระบบ เอฟ.เอ็ม. ใช้เครื่องรับ-ส่งวิทยุโทรคมนาคมแบบ AN/TRC-24 มาดัดแปลงออกอากาศ

สำหรับการก่อตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศต่างจังหวัด มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีหลักการว่า จังหวัดใดที่มีหน่วยกองทัพอากาศตั้งอยู่ จะพิจารณาขอจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ เพื่อช่วยในการเดินอากาศของนักบินฝึกเจ้าหน้าที่สื่อสารให้มีความสามารถยิ่งขึ้น เผยแพร่กิจการกองทัพอากาศ ปฏิบัติการจิตวิทยารอบพื้นที่ และเป็นสื่อกลาง สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชน กับกองทัพอากาศ สถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศอยู่ในควบคุมดูแลได้ดำเนินการและบริหารงานด้านวิทยุกระจายเสียงเอง ซึ่งก็ถือว่ารายได้ จะเป็นของหน่วยงานนั้น จนกระทั่งกองทัพอากาศ ได้มีการออกระเบียบกองทัพอากาศ ว่า

ด้วยวิทยุกระจายเสียงของกองทัพอากาศ ขึ้นเมื่อปี 2524 โดยมีคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงกองทัพอากาศรับผิดชอบควบคุมการดำเนินกิจการของสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทัพอากาศ แต่ก็ยังคง ถือว่า รายได้ที่สถานีฯ ได้มาเป็นของสถานีฯ เอง

ต่อมาเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2530 ผบ.ทอ. (พลอากาศเอกประพันธ์ ฐปะเตมีย์) ได้อนุมัติหลักการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ เดิมที่เป็นแบบแยกการ เป็นแบบรวมการ โดยรวมรายได้ทรัพย์สิน หนี้สินและทุน ของสถานีฯ เป็นของส่วนกลางทั้งหมด ดังนั้นรายได้ของสถานีฯ ทำได้จึงต้องส่งมาไว้ที่ส่วนกลาง สำหรับการใช้จ่ายเงินของสถานีฯ ส่วนกลางเป็นผู้กำหนด ซึ่งได้ถือปฏิบัติมาจนถึงปี 2531 และตั้งแต่วันที่ 2532 เป็นต้นมา กองทัพอากาศ ก็ได้ให้บริษัทเอกชนเข้ามาดำเนินการด้านการตลาด โดยการหาผู้อุปถัมภ์รายการให้กับสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ จำนวน 21 แห่ง (36 ความถี่)

สถานีวิทยุกระจายเสียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจแห่งชาติ

พ.ศ. 2491 กรมตำรวจเริ่มนำเครื่องวิทยุสื่อสารเข้ามาใช้ในราชการ จึงจัดตั้งแผนกสื่อสาร เป็นหน่วยงานขึ้นต่อกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ทำหน้าที่รับ-ส่งข่าวระหว่างส่วนกลาง กับกองบังคับการตำรวจภูธรเขต 1-9 ในส่วนภูมิภาคและในปีพ.ศ.2495 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยให้กองการสื่อสารเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ ต่อมาในปีพ.ศ.2504 มีภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาเริ่มให้ความช่วยเหลือทั้งด้านเครื่องมือสื่อสารและบุคลากร โดยสนับสนุนเครื่องรับ-ส่งวิทยุ ในระบบ วี.เฮซ.เอฟ./เอฟ.เอ็ม. เข้าแทนที่เครื่องรับ-ส่งวิทยุในระบบเอช.เอฟ/เอ.เอ็ม และติดตั้งใช้ในราชการในหน่วยงานตั้งแต่ระดับ กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดลงไปจนถึงระดับสายตรวจและตู้ยาม ขณะเดียวกันได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งศูนย์การสื่อสาร และโรงซ่อมเครื่องมือสื่อสาร เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารและซ่อมบำรุงเครื่องมือสื่อสารให้กับตำรวจจำนวน 9 แห่ง โดยแบ่งพื้นที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับเขตพื้นที่ของกองบังคับการตำรวจภูธรเขต 1-9

ในปีพ.ศ. 2510 เริ่มจัดตั้งศูนย์สื่อสารกลางของกรมตำรวจ ใช้ชื่อเรียกว่าศูนย์บริหารงาน กรมตำรวจ (ศบ.ตร.) ใช้นาม เรียกขานศูนย์ว่า “ปทุมวัน” เป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของกรมตำรวจ พร้อมทั้งแจกจ่าย เครื่องวิทยุสื่อสารชนิดมือถือให้ผู้บังคับบัญชาในระดับสูง เพื่อเฝ้าฟังและสั่งการหน่วยต่าง ๆ

พ.ศ. 2522 กองการสื่อสารกรมตำรวจได้รับการปรับปรุงส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2522 ให้ชื่อเรียกว่า กองบังคับการตำรวจสื่อสาร สายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ ประกอบด้วย 4 กองกำกับการ และ 12 ศูนย์สื่อสาร ต่อมากองบังคับการตำรวจสื่อสารเปลี่ยนสายการบังคับบัญชามาขึ้นกับสำนักงานส่งกำลังบำรุง และเปลี่ยนชื่อเป็นกองตำรวจสื่อสาร ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2532 จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพมีจำนวนสถานีรวมกันทั้งสิ้น 256 สถานี จากจำนวนสถานีทั้งหมด 524 สถานี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48.85 ของสถานีวิทยุกระจายเสียงทั้งหมด โดยสถานีตั้งอยู่ในพื้นที่ 62 จังหวัด รัศมีการกระจายเสียง 50-60 กิโลเมตรขึ้นอยู่กับการกำลังของเครื่องส่ง ทำให้พื้นที่การกระจายเสียงของวิทยุเพื่อความมั่นคงของชาติไม่รวมสถานีวิทยุกระจายเสียงหน่วยงานรัฐอื่นนั้นสามารถครอบคลุมพื้นที่รับฟังเสียงได้ทั่วประเทศ โดยแบ่งเป็น กองทัพบก 138 สถานี (นับจำนวนตามสถานีที่ประกาศสาธารณะรวมสถานีเฉพาะกิจ ซึ่งในรายงานวิจัยของผู้วิจัยทุกคนและหน่วยงานของกองทัพบกจะระบุมี 126 สถานี) กองทัพเรือ 21 สถานี กองทัพอากาศ 36 สถานี กองบัญชาการตำรวจแห่งชาติ 44 สถานี และกองบัญชาการทหารสูงสุดกับสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม 17 สถานี แยกเป็นสถานีในระบบคลื่นความถี่ เอเอ็ม จำนวน 129 สถานี ระบบคลื่นความถี่เอฟเอ็ม จำนวน 127 สถานี และแยกเป็นเขตกรุงเทพมหานคร ระบบคลื่นความถี่ เอเอ็ม จำนวน 20 สถานี ระบบคลื่นความถี่เอฟเอ็ม 20 สถานี เขตภูมิภาคระบบคลื่นความถี่ เอเอ็ม จำนวน 109 สถานี ระบบคลื่นความถี่เอฟเอ็ม 107 สถานี (ตามตารางที่.4.1 จำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพและหน่วยงานอื่นทั่วประเทศแยกตามรายภาค และตารางที่.4.1 แสดงจำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพและหน่วยงานอื่นทั่วประเทศแยกเป็นรายจังหวัด) ซึ่งกองทัพบกเป็นหน่วยงานเดียวที่มีสถานีวิทยุกระจายเสียงรวมกันทั้งสองระบบกระจายเสียงได้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

ตารางที่ 4.1

แสดงจำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงทั้งหมดของกองทัพ

สถานี	สถานีทั้งหมด			รวมกองทัพ			สัดส่วนกองทัพ		
	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม
กรุงเทพมหานคร	38	40	78	20	20	40	52.63%	50.00%	51.28%
ภาคกลาง	30	33	63	27	14	41	90.00%	42.42%	65.08%
ภาคตะวันออก	8	17	25	5	6	11	62.50%	35.29%	44.00%
ภาคตะวันตก	6	13	19	3	6	9	50.00%	46.15%	47.37%
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	51	82	133	30	33	63	58.82%	40.24%	47.37%
ภาคเหนือ	34	50	84	22	21	43	64.71%	42.00%	51.19%
ภาคใต้	44	78	122	22	27	49	50.00%	34.62%	40.16%
รวม	211	313	524	129	127	256	61.14%	40.58%	48.85%

ตารางที่ 4.2

แสดงจำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพเทียบกับสถานีของ
หน่วยงานรัฐอื่นแยกตามภูมิภาค

ที่	สถานี	สถานีทั้งหมด			กองทัพบก			กองทัพเรือ			กองทัพอากาศ			ส.ตำรวจแห่งชาติ			ก.กลาโหม-บก.สส.			รวมกองทัพ			สัดส่วนกองทัพ		
		AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม
1	กรุงเทพมหานคร	38	40	78	12	12	24	1	3	4	3	1	4	2	1	3	2	3	5	20	20	40	52.63%	50.00%	51.28%
2	กระบี่	3	2	5	1		1			0			0			0			0	1	0	1	33.33%	0.00%	20.00%
3	กาญจนบุรี	3	5	8	1	1	2			0			0		1	1			0	1	2	3	33.33%	40.00%	37.50%
4	กาฬสินธุ์	1	2	3	0	1	1			0			0			0			0	0	1	1	0.00%	50.00%	33.33%
5	กำแพงเพชร	1	4	5	1	1	2			0			0		1	1			0	1	2	3	100.00%	50.00%	60.00%
6	ขอนแก่น	7	8	15	4	1	5			0	0	1	1	0	1	1			0	4	3	7	57.14%	37.50%	46.67%
7	จันทบุรี	5	4	9	1	0	1	1	1	2	1	1	2			0			0	3	2	5	60.00%	50.00%	55.56%
8	ชลบุรี	1	4	5	0	1	1	1	1	2			0			0			0	1	2	3	100.00%	50.00%	60.00%
9	ชุมพร	3	6	9	2	1	3			0			0	0	1	1			0	2	2	4	66.67%	33.33%	44.44%
10	ชัยนาท	0	2	2	0		0			0			0			0			0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%
11	ชัยภูมิ	1	3	4	1	0	1			0			0	0	1	1			0	1	1	2	100.00%	33.33%	50.00%
12	เชียงใหม่	8	10	18	2	1	3	0	1	1	1	1	2	1	1	2	1	0	1	5	4	9	62.50%	40.00%	50.00%
13	เชียงราย	7	7	14	2	1	3			0	2	1	3	0	1	1	2	1	3	6	4	10	85.71%	57.14%	71.43%
14	ตาก	4	4	8	1	0	1			0			0	0	1	1			0	1	1	2	25.00%	25.00%	25.00%
15	ตราด	1	3	4			0	0	1	1			0			0			0	0	1	1	0.00%	33.33%	25.00%

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	สถานี	สถานีทั้งหมด			กองทัพบก			กองทัพเรือ			กองทัพอากาศ			ส.ตำรวจแห่งชาติ			ก.กลาโหม-บก.สส.			รวมกองทัพ			สัดส่วนกองทัพ		
		AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม
16	ตรัง	2	4	6	1	1	2			0			0	0	1	1			0	1	2	3	50.00%	50.00%	50.00%
17	นครปฐม	1	0	1			0			0	1	1			0				0	1	0	1	100.00%	0.00%	100.00%
18	นครนายก	0	1	1	0	1	1			0		0			0				0	0	1	1	0.00%	100.00%	100.00%
19	นครพนม	2	4	6	1	1	2	0	1	1		0			0				0	1	2	3	50.00%	50.00%	50.00%
20	นครราชสีมา	5	8	13	2	1	3			0	1	1	2	1	1	2			0	4	3	7	80.00%	37.50%	53.85%
21	นครศรีธรรมราช	5	5	10	4	0	4			0		0	0	0	2	2			0	4	2	6	80.00%	40.00%	60.00%
22	นครสวรรค์	4	4	8	2	1	3			0	1	1	2		1	1			0	3	3	6	75.00%	75.00%	75.00%
23	นราธิวาส	2	7	9	1	1	2	0	1	1		0	0	1	1	1	1	1	2	2	4	6	100.00%	57.14%	66.67%
24	น่าน	3	4	7	2	1	3			0	0	1	1		0				0	2	2	4	66.67%	50.00%	57.14%
25	บุรีรัมย์	2	4	6	0	1	1			0	0	1	1		0				0	0	2	2	0.00%	50.00%	33.33%
26	ประจวบคีรีขันธ์	2	6	8	1	1	2			0	1	1	2	0	1	1			0	2	3	5	100.00%	50.00%	62.50%
27	ปราจีนบุรี	1	1	2	1	1	2			0		0	0			0			0	1	1	2	100.00%	100.00%	100.00%
28	ปัตตานี	2	4	6	1	1	2			0		0	0			0			0	1	1	2	50.00%	25.00%	33.33%
29	พะเยา	1	4	5	1	1	2			0		0	0	0	1	1			0	1	2	3	100.00%	50.00%	60.00%
30	พิจิตร	1	2	3	1	0	1			0		0	0	0	1	1			0	1	1	2	100.00%	50.00%	66.67%
31	พิษณุโลก	7	6	13	3	0	3	1	0	1	1	1	2	1	0	1			0	6	1	7	85.71%	16.67%	53.85%
32	เพชรบูรณ์	4	3	7	2	0	2			0		0	0	0	1	1	1	1	2	3	2	5	75.00%	66.67%	71.43%

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	สถานี	สถานีทั้งหมด			กองทัพบก			กองทัพอากาศ			ส.ตำรวจแห่งชาติ			ก.กลาโหม-บก.สส.			รวมกองทัพ			สัดส่วนกองทัพ				
		AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม		
33	เพชรบุรี	0	1	1			0			0			0			0	0	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%
34	แพร่	2	4	6	2	1	3			0	0	1	1			0	2	2	4	100.00%	50.00%	66.67%		
35	พังงา	2	5	7	0	0	0	0	1	1			0	0	1	1		0	0	2	2	0.00%	40.00%	28.57%
36	พัทลุง	2	4	6	1	1	2			0	0	1	1			0	1	2	3	50.00%	50.00%	50.00%		
37	ภูเก็ต	2	9	11	0	1	1	1	1	2			0	0	1	1		0	1	3	4	50.00%	33.33%	36.36%
38	แม่ฮ่องสอน	2	4	6	1	0	1			0			0			0	1	0	1	50.00%	0.00%	16.67%		
39	มุกดาหาร	1	1	2			0			0			0			0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%		
40	มหาสารคาม	2	5	7	0	1	1			0	1	1	2			0	1	2	3	50.00%	40.00%	42.86%		
41	ยะลา	5	7	12	2	1	3			0			0			0	2	1	3	40.00%	14.29%	25.00%		
42	ยโสธร	2	4	6	1	1	2			0			1	1		0	1	2	3	50.00%	50.00%	50.00%		
43	ระนอง	2	3	5		0	0			0			0			0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%		
44	ระยอง	1	6	7	1	0	1			0			0	1	1		0	1	1	2	100.00%	16.67%	28.57%	
45	ราชบุรี	1	1	2	0	1	1			0			0			0	0	1	1	0.00%	100.00%	50.00%		
46	ร้อยเอ็ด	1	5	6	1	1	2			0			0	0	1	1		0	1	2	3	100.00%	40.00%	50.00%
47	ลพบุรี	4	1	5	3	1	4			0	1	1	0			0	4	1	5	100.00%	100.00%	100.00%		
48	ลำปาง	5	5	10	2	1	3			0	0	1	1			0	2	2	4	40.00%	40.00%	40.00%		
49	ลำพูน	0	4	4	0	1	1			0			0	0	1	1		0	0	2	2	0.00%	50.00%	50.00%
50	เลย	3	4	7	1	1	2			0			0	0	1	1		0	1	2	3	33.33%	50.00%	42.86%
51	ศรีสะเกษ	2	2	4	1	0	1			0			0			0	1	0	1	50.00%	0.00%	25.00%		
52	สกลนคร	3	6	9	2	0	2			0	0	1	1			1	1	2	3	3	6	100.00%	50.00%	66.67%

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	สถานี	สถานีทั้งหมด			กองทัพบก			กองทัพอากาศ			ส.ตำรวจแห่งชาติ			ก.กลาโหม-บก.สส.			รวมกองทัพ			สัดส่วนกองทัพ					
		AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม			
53	สตูล	1	4	5			0			0			0	1	1			0	0	1	1	0.00%	25.00%	20.00%	
54	สระแก้ว	2	1	3	2	0	2			0			0		0			0	2	0	2	100.00%	0.00%	66.67%	
55	สระบุรี	1	0	1	1	0	1			0			0		0			0	1	0	1	100.00%	0.00%	100.00%	
56	สมุทรสาคร	1	0	1	1	0	1			0			0		0			0	1	0	1	100.00%	0.00%	100.00%	
57	สมุทรสงคราม	0	1	1			0			0			0		0			0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	
58	สุโขทัย	1	3	4	1	1	2			0			0		0			0	1	1	2	100.00%	33.33%	50.00%	
59	สุพรรณบุรี	1	1	2	1	0	1			0			0		0			0	1	0	1	100.00%	0.00%	50.00%	
60	สุรินทร์	3	5	8	2	1	3			0	0	1	1		0			0	2	2	4	66.67%	40.00%	50.00%	
61	สุราษฎร์ธานี	6	8	14	2	1	3			0	1	1	2	0	1	1			0	3	3	6	50.00%	37.50%	42.86%
62	สงขลา	7	10	17	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2			0	4	4	8	57.14%	40.00%	47.06%
63	สิงห์บุรี	0	1	1			0			0			0		0			0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	
64	หนองคาย	2	4	6	0	0	0	0	1	1			0		0			0	0	1	1	0.00%	25.00%	16.67%	
65	หนองบัวลำภู	0	1	1			0			0			0		0			0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	
66	อุทัยธานี	1	2	3			0			0			0		0	1	1	2	1	1	2	100.00%	50.00%	66.67%	
67	อุดรธานี	6	7	13	3	0	3	0	0	0	1	1	2	1	2	3			0	5	3	8	83.33%	42.86%	61.54%
68	อุบลราชธานี	7	8	15	3	1	4	1	1	2	1	1	2	0	1	1			0	5	4	9	71.43%	50.00%	60.00%
69	อุตรดิตถ์	2	4	6	2	1	3			0			0	0	1	1			0	2	2	4	100.00%	50.00%	66.67%
70	อำนาจเจริญ	1	1	2			0			0			0		0				0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	
	รวม	211	313	524	88	50	138	7	14	21	18	18	36	7	37	44	9	8	17	129	127	256	61.14%	40.58%	48.85%
	สัดส่วนสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ				54%			8%			14%			17%			7%			100%					

ตารางที่ 4.3

แสดงโครงสร้างและการบริหารองค์การสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ

รายการ	กองทัพบก	กองทัพเรือ	กองทัพอากาศ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
1.วัตถุประสงค์	<p>- เพื่อให้กองทัพใช้สื่อเป็นประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>- เพื่อใช้สื่อของกองทัพบกในการกระจายข่าวสารของรัฐ และข่าวสารอันเป็นประโยชน์ในการบริการสังคม การบันเทิง และการกีฬา</p> <p>- เพื่อประโยชน์สาธารณะและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิทยุกระจายเสียง</p>	<p>- เพื่อเผยแพร่กิจการของกองทัพเรือที่ประชาชนควรทราบ</p> <p>- ส่งเสริมให้ทหารและประชาชนสำนึกในความรักชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์</p> <p>รวมทั้งสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีระหว่างทหารกับประชาชน เพื่อให้เกิดความมั่นคงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน</p> <p>- ให้ความรู้และความบันเทิงที่มีประโยชน์</p>	<p>ด้านความมั่นคง</p> <p>- เพื่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และยังประโยชน์ต่อทางราชการและประชาชน ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ</p> <p>- เพื่อเป็นแม่ข่ายสื่อสารโทรคมนาคมติดต่อสื่อสารกับต่างเหล่าทัพ หน่วยราชการ และเอกชน ในภารกิจภารกิจผ่องกันภัยทางอากาศของกองทัพอากาศ</p> <p>- เพื่อพิทักษ์รักษา เอกราชความมั่นคงแห่งรัฐ รวมทั้งการกระจายข้อมูลข่าวสารในการป้องกันภัยทางอากาศ ข่าวกากาศ และข่าววินาศภัย แก่ประชาชน</p> <p>- เพื่อช่วยในการเดินอากาศแก่นักบิน</p> <p>ด้านการศึกษา</p> <p>เพื่อฝึกเจ้าหน้าที่ของกองทัพอากาศ และต่างเหล่าทัพให้มีความรู้ความสามารถ และความ</p>	<p>- เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้กับประชาชนได้รับทราบเป็นประโยชน์ต่อสังคม</p> <p>- สนับสนุนการปฏิบัติการกิจของของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในด้านความมั่นคงของชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์</p> <p>- เพื่อการสื่อสารให้การศึกษา ความรู้และความบันเทิงแก่ประชาชน</p> <p>- เพื่อเป็นสวัสดิการแก่ข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานของวิทยุกระจายเสียงในสังกัด</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก	กองทัพเรือ	กองทัพอากาศ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
		<ul style="list-style-type: none"> - เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวทหารเรือ ที่ปฏิบัติราชการในท้องถิ่นห่างไกลในราชการสนามราชการทะเล - ดำเนินการทางจิตวิทยาตามนโยบายของกองทัพเรือ - ส่งเสริมความรู้ทางศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ - ส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> ชำนาญในการใช้เครื่องมือสื่อสาร ทั้งในด้านเทคนิคและการบริการส่งวิทยุกระจายเสียงสำหรับใช้เป็นกำลังทดแทน เมื่อรัฐเกิดกรณีจำเป็น - เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ และข่าวสารของทางราชการแก่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ทหารอากาศ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น - เพื่อการปฏิบัติกรอบรมจิตวิทยา ตามนโยบายของกองทัพอากาศ และของรัฐ ด้านวัฒนธรรมและการบันเทิง - เพื่อสนับสนุนหลักกรรมของศาสนา สำหรับใช้เสริมสร้างคุณธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิต - เพื่อการบันเทิงตามสิทธิและเสรีภาพในการบริโภคของประชาชน ด้านสวัสดิการและสังคม - เพื่อส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรมให้มีความรู้ความบันเทิง โดยไม่ขัดกับขนบธรรมเนียม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงามของชาติ 	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก	กองทัพเรือ	กองทัพอากาศ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
			<p>- เพื่อสวัสดิการให้แก่หน่วยของกองทัพอากาศ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียง กองทัพอากาศกำหนดขึ้น ในเรื่อง</p> <p>ก. การศึกษาแก่นบุตร ของข้าราชการและ ลูกจ้างในกองทัพอากาศและทุนการศึกษาให้แก่ โรงเรียนที่ตั้งอยู่บริเวณกองทัพอากาศและใน ต่างจังหวัด ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงทหาร อากาศตั้งอยู่ รวมทั้งอยู่ในความอุปถัมภ์ของ กองทัพอากาศ</p> <p>ข. สนับสนุนในเรื่องอุปถัมภ์เครื่องช่วยใน การศึกษาสำหรับกิจการลูกเสืออากาศและ เยาวชน ตามความจำเป็นกิจกรรมของศูนย์ เยาวชนกองทัพอากาศ กิจการสโมสรทหาร อากาศและสมาคมแม่บ้านทหารอากาศ อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียง กองทัพอากาศ</p>	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก	กองทัพเรือ	กองทัพอากาศ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
<p>2. โครงสร้างองค์กร</p>	<p>จัดตั้งคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียง โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา กำกับดูแลและ กำหนดนโยบาย ให้แต่ละสถานีทำหน้าที่บริหาร ซึ่งมีคณะกรรมการบริหารแต่ละสถานี ที่มีหน่วยงาน ในการกำกับรายการ ด้านเทคนิค และธุรการ</p>	<p>เหมือนกับกองทัพบก</p>	<p>ด้านการพัฒนาประเทศและประโยชน์อื่น ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ทหาร อากาศและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ประเทศ การสงวนบำรุงรักษาไปรษณีย์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทาง ชีวภาพอย่างสมดุล คุ้มครองคุณภาพและ สิ่งแวดล้อมตลอดจนควบคุมและจำกัดภาวะมลพิษ - เพื่อการเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่น ของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน - เพื่อส่งเสริมการสาธารณสุขและรับบริการได้ มาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ - เพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น ๆ ตามสิทธิและ เสรีภาพของชนชาวไทย <p>เหมือนกับกองทัพบก</p>	<p>คล้ายกับกองทัพบก</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก	กองทัพเรือ	กองทัพอากาศ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. นโยบาย	<p>1. ดำเนินการใช้กิจการวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารเพื่อความมั่นคงให้แก่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่องทั้งในภาวะปกติและไม่ปกติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการจิตวิทยา และการประชาสัมพันธ์ เพื่อตอบสนองต่อภารกิจ 4 ประการ ได้แก่ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศและการช่วยพัฒนาประเทศ</p> <p>2. การบริหารจัดการภารกิจการกระจายเสียงของกองทัพเป็นไปตามเงื่อนไข กฎระเบียบ ข้อบังคับของรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.)</p> <p>3. การพัฒนากิจการวิทยุกระจายเสียงในด้านเทคโนโลยี การบำรุงรักษา และการผลิตข่าวสาร รายการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศไทย</p>	คล้ายกับกองทัพบก	คล้ายกับกองทัพบก	คล้ายกับกองทัพบก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก	กองทัพเรือ	กองทัพอากาศ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
4. เป้าหมาย	<p>4. การดำเนินกิจการ ไม่พึงงบประมาณของกองทัพ โดยใช้ผู้จัดรายการร่วมผลิตอย่างเหมาะสม และจัดสรรรายได้สนับสนุนงบประมาณพัฒนาและสวัสดิการ โดยไม่แสวงหากำไร</p> <p>เสริมสร้างความมั่นคงของชาติและรับรู้ข้อมูลข่าวสารผลงานกิจกรรมของกองทัพให้ภาพพจน์และความเข้าใจที่ดีต่อข้าราชการและประชาชน โดยจัดหารายได้พัฒนากองทัพและสวัสดิการไม่ต้องพึ่งงบประมาณ รวมศูนย์วิทยุกระจายเสียงสื่อสารครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ และสถานีในเขตพื้นที่บริการได้รับความนิยมจากผู้ฟังสูงสุด</p>	คล้ายกับกองทัพบก	คล้ายกับกองทัพบก	คล้ายกับกองทัพบก
5. หลักการ ดำเนินการ และ การจัดหารายได้	<p>- ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงทำการออกกระจายเสียงเป็นเวลาอย่างน้อย 20 ชม.ต่อวัน โดยกองทัพบกรับผิดชอบในการควบคุม กำกับดูแล การดำเนินกิจการกระจายเสียงด้วยตนเอง</p>	คล้ายกับกองทัพบก	คล้ายกับกองทัพบก	คล้ายกับกองทัพบก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก	กองทัพเรือ	กองทัพอากาศ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. การผลิตเนื้อหา	<p>- ในกรณีที่เป็นรายการที่ต้องใช้ผู้จัดรายการที่มีความชำนาญโดยเฉพาะ และเพื่อสร้างค่านิยมในการรับฟังให้เชิญมาจัดรายการร่วมได้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของเวลาทั้งหมดของสถานี ตามหลักเกณฑ์ที่ทางกองทัพบกกำหนด และหากผู้จัดรายการร่วมประสงค์จะมีการหาผู้อุปถัมภ์รายการเพื่อสนับสนุนการจัดรายการ สามารถกระทำได้โดยต้องสนับสนุนเงินบำรุงและพัฒนาสถานีตามที่กองทัพบกกำหนด และรับผิดชอบดำเนินการทางด้านธุรกิจกับผู้อุปถัมภ์รายการด้วยตนเอง</p> <p>- สถานีวิทยุแต่ละหน่วยดำเนินการจัดหาผู้จัดรายการร่วมเอง ตามหลักการและระเบียบของกองทัพบก</p> <p>แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รายการข่าวและสารคดี - รายการสาระและบันเทิง - รายการกีฬาและบันเทิง 	คล้ายกับกองทัพบก	คล้ายกับกองทัพบก	คล้ายกับกองทัพบก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก	กองทัพเรือ	กองทัพอากาศ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
7. บุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> - รายการเพื่อเด็ก เยาวชน ครอบครัว และ สุขภาพ - รายการเพื่อบริการสังคม - ข้าราชการและลูกจ้างเฉลี่ย 5- 12 ตำแหน่งต่อ สถานีในเขตภูมิภาค และ 16-30 ตำแหน่งต่อ สถานีในเขตกรุงเทพมหานคร โดยไม่เพิ่มกำลัง พล ยกเว้นศูนย์ข่าววิทยุททบ. - มีการพัฒนาฝึกอบรมนักการสื่อสารและ นักวิชาการทหารของกองทัพเพื่อทำงานใน กิจการวิทยุกระจายเสียงอย่างเพียงพอ 	คล้ายกับกองทัพบก	คล้ายกับกองทัพบก	บุคลากรน้อยกว่า โดยเน้นให้ เอกชน
8. เทคโนโลยี และการเชื่อม สัมพันธภาพกับสื่อ อื่น	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ระบบดิจิทัล และดาวเทียมไทยคมร่วมกับ โทรศัพท์มือถือ 5 - ให้สัมปทานช่อง 5 และ 7 เชื่อมสัญญาณ ถ่ายทอดสัญญาณ - มี website ของสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถานี เอฟเอ็มของกองทัพบางหน่วยกับของเอกชนผู้ ได้รับสัมปทานเชื่อมสัญญาณการรับฟัง 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้สัมปทานบริษัทเวิร์ช ใน กลุ่มช่อง 3 เชื่อมสัญญาณ ถ่ายทอดสัญญาณ - มี website ของกองทัพกับ ของเอกชนผู้ได้รับสัมปทาน เชื่อมสัญญาณการรับฟัง 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีเชื่อมสัญญาณกับโทรศัพท์ - มี website ของกองทัพกับของเอกชน ผู้ได้รับสัมปทานเชื่อมสัญญาณการรับฟัง เรียกเป็น โครงการวิทยุอินเทอร์เน็ต 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีเชื่อมสัญญาณกับ โทรศัพท์ - มี website ของสถานี สวพ.91 เอฟเอ็มกับของ เอกชนผู้ได้รับสัมปทานเชื่อม สัญญาณการรับฟัง

ที่มา: เอกสารแนวทางการบริหารฯและสำรวจจากข้อมูลสถานีของกองทัพ ปีพ.ศ. 2551

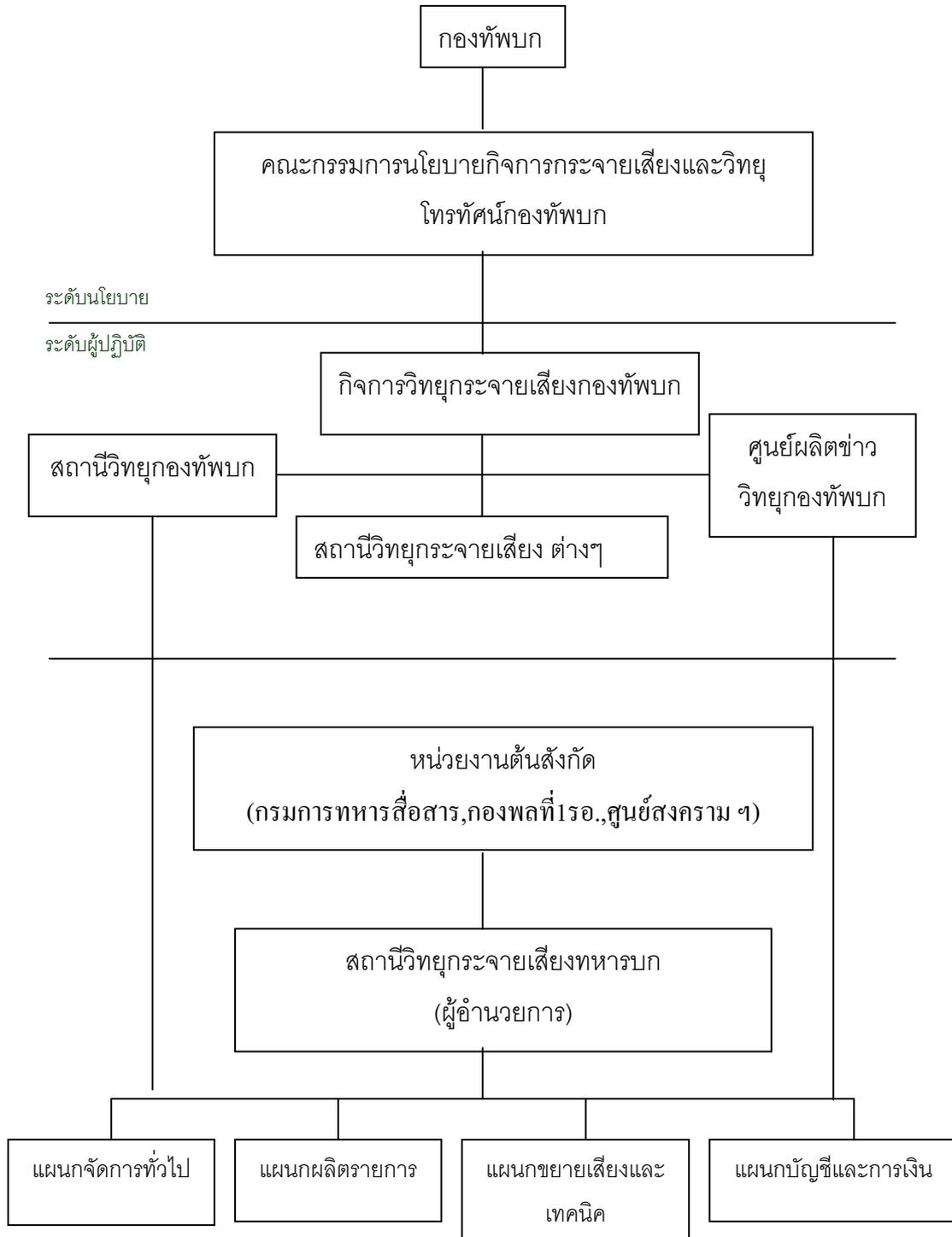
จากการเปรียบเทียบโครงสร้างและการบริหารองค์การกิจการวิฤกษ์กระจายเสียงดังกล่าว สรุปแยกที่สำคัญ ดังนี้

1. การบริหารกิจการวิฤกษ์กระจายเสียงของกองทัพที่สำคัญ พบว่า มีการใช้หลักการบริหารในลักษณะเดียวกัน เป็น การบริหารกิจการแบบรวมอำนาจ (Centralization) โดยผู้บริหารในระดับบังคับบัญชาสูงสุด และคณะกรรมการบริหารเป็นทีมผู้บริหารงานระดับสูงสุดในหน่วยงานหลักเป็นผู้ตัดสินใจในระดับนโยบาย กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ และติดตามประเมินผล โดยพนักงานในระดับปฏิบัติการมีหน้าที่ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่กำหนด มีการใช้กฎระเบียบและกระบวนการทำงานตามลายลักษณ์อักษร มีความเป็นทางการจากส่วนการบริหารระดับบนลงระดับล่างเป็นหลัก (ตามภาพที่ 4.2-4.5 โครงสร้างองค์การของกิจการวิฤกษ์กระจายเสียงของกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ทั้งนี้ รูปแบบการบริหารขึ้นอยู่กับผู้นำองค์กรเป็นสำคัญ และผู้นำองค์กรจะเปลี่ยนแปลงวาระการดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 2-4 ปี เมื่อผู้นำองค์กรเปลี่ยนบุคคล จะมีการปรับเปลี่ยน รูปแบบการบริหารองค์กรไปตามความประสงค์ของผู้นำองค์กร ซึ่งจะมีการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่มีมติอนุมัติหลักการให้แต่ละหน่วยงานนำไปปฏิบัติในบริหารแต่ละหน่วยของสถานี โดยที่ผู้อำนวยการสถานีมีอำนาจในการบริหารจัดการตามกรอบของความรับผิดชอบตามนโยบาย ซึ่งหมายถึง มีอำนาจในการจัดการโดยไม่ต้องขออนุมัติอีก

จากการเปรียบเทียบโครงสร้างและการบริหารกิจการวิฤกษ์กระจายเสียงของกองทัพจะเห็นได้ว่า ทางสถานีวิฤกษ์กระจายเสียงของกองทัพไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการทำงานของสถานีวิฤกษ์กระจายเสียง เนื่องจากโครงสร้างและหลักการบริหารให้ความสำคัญกับการให้เอกชนผู้ได้สัมปทานเป็นผู้จัดรายการร่วมเป็นผู้พัฒนาการผลิตรายการเป็นเวลาด่วนใหญ่ และมีเวลาที่เหลือก็ไม่จำเป็นต้องผลิตรายการเอง เพราะส่วนใหญ่จะเป็นรายการผลิตข่าวและรายการเพื่อความมั่นคงจากศูนย์ข่าวส่วนกลาง ทำให้สถานีแต่ละหน่วยมีรายการที่ผลิตในท้องถิ่นเองไม่เกิน 2-3 รายการ ซึ่งบางสถานีก็เวลาแก่เอกชนในการท้องถิ่นจ้างเป็นผู้ผลิตรายการแทน หรือ โอนเวลาส่วนนั้นให้กับผู้จัดรายการร่วมหลักตามแต่จะต้องลงของสถานีแต่ละหน่วย ดังนั้นในฝ่ายบริหารของสถานีวิฤกษ์กระจายเสียงของกองทัพจึงเป็นเพียงแค่ฝ่ายธุรการประสานงาน และเทคนิคของการออกอากาศ ซึ่งสถานีวิฤกษ์กระจายเสียงคลื่นเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค โดยผู้จัดรายการร่วมรายใหญ่มีห้องส่งสถานีของตนเองจะทำการเผยแพร่การออกอากาศรายการจากห้องส่งของสถานีของตนเอง ยิ่งทำให้การทำงานของสถานีของกองทัพไม่ต้องรับภาระการออกอากาศในแต่ละวัน

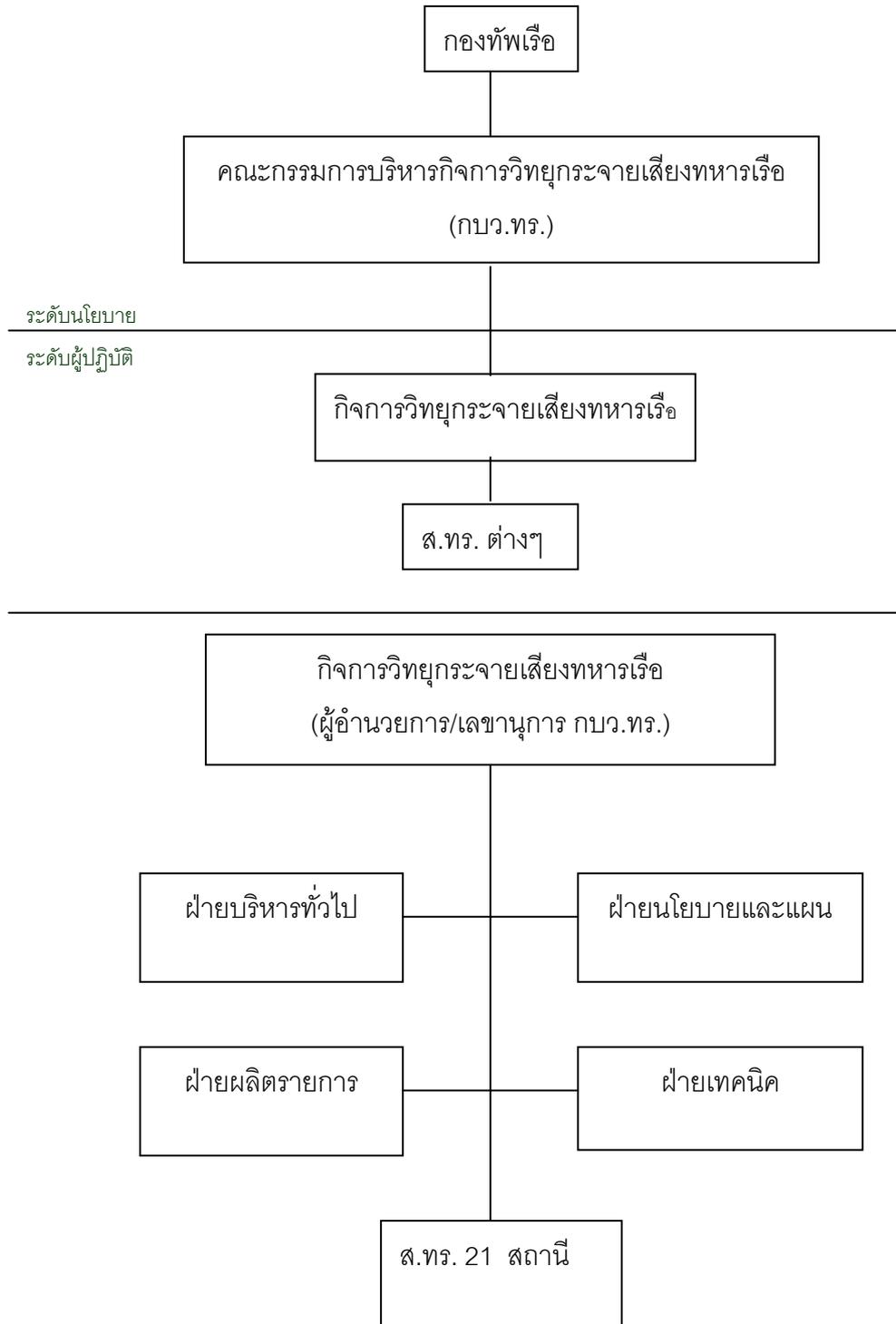
ภาพที่ 4.2

แสดงโครงสร้างองค์กรกิจการกระจายเสียงและวิทยุแห่งประเทศไทย

ที่มา: จากการรวบรวมโครงสร้างขององค์กรกิจการกระจายเสียงและสถานีวิทยุกองทัพบก

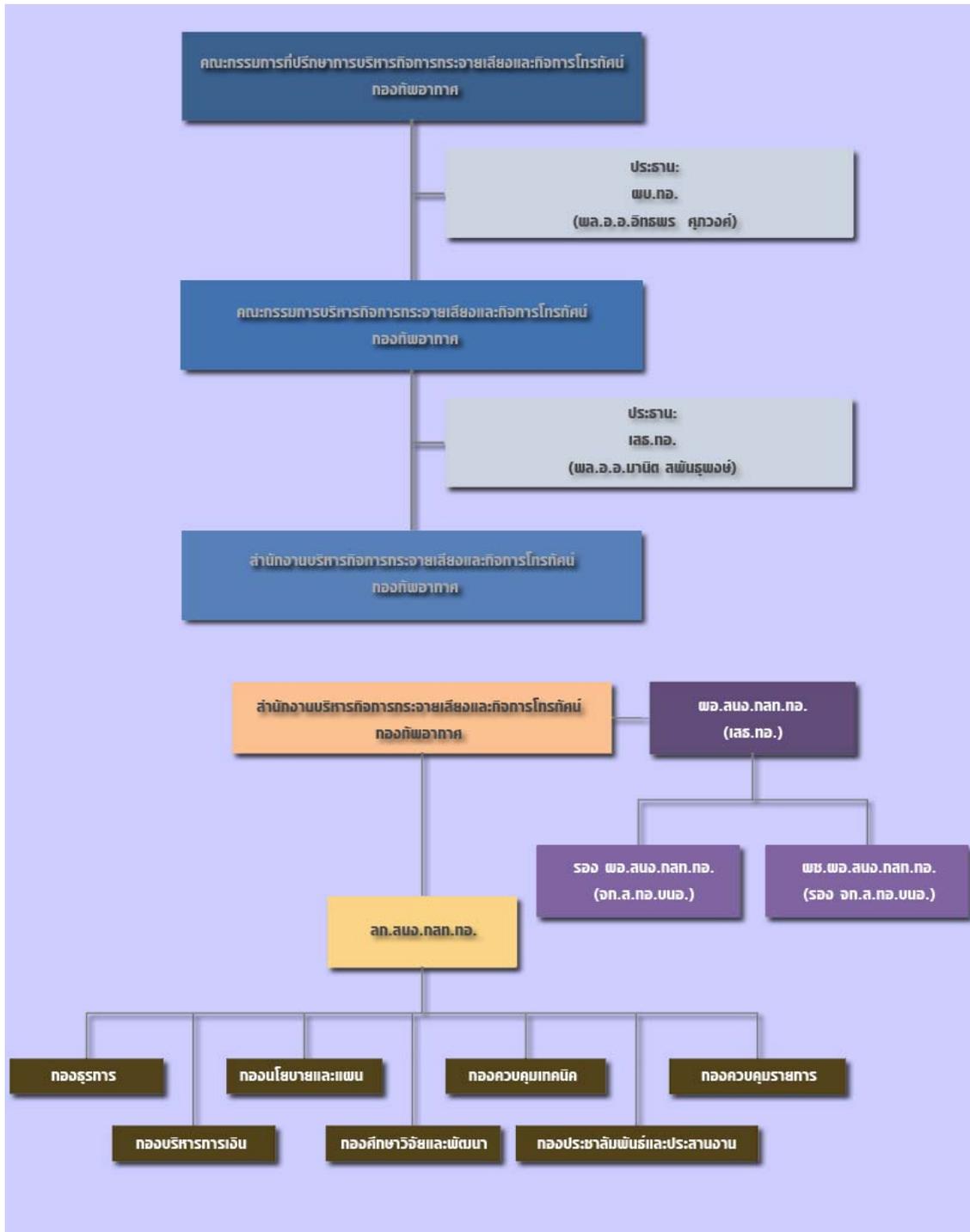
ภาพที่ 4.3
โครงสร้างองค์กรกิจการวิทยุกระจายเสียงทหารเรือ

ที่มา: ประกาศระเบียบราชการวิทยุกระจายเสียงกองทัพเรือพ.ศ.2550

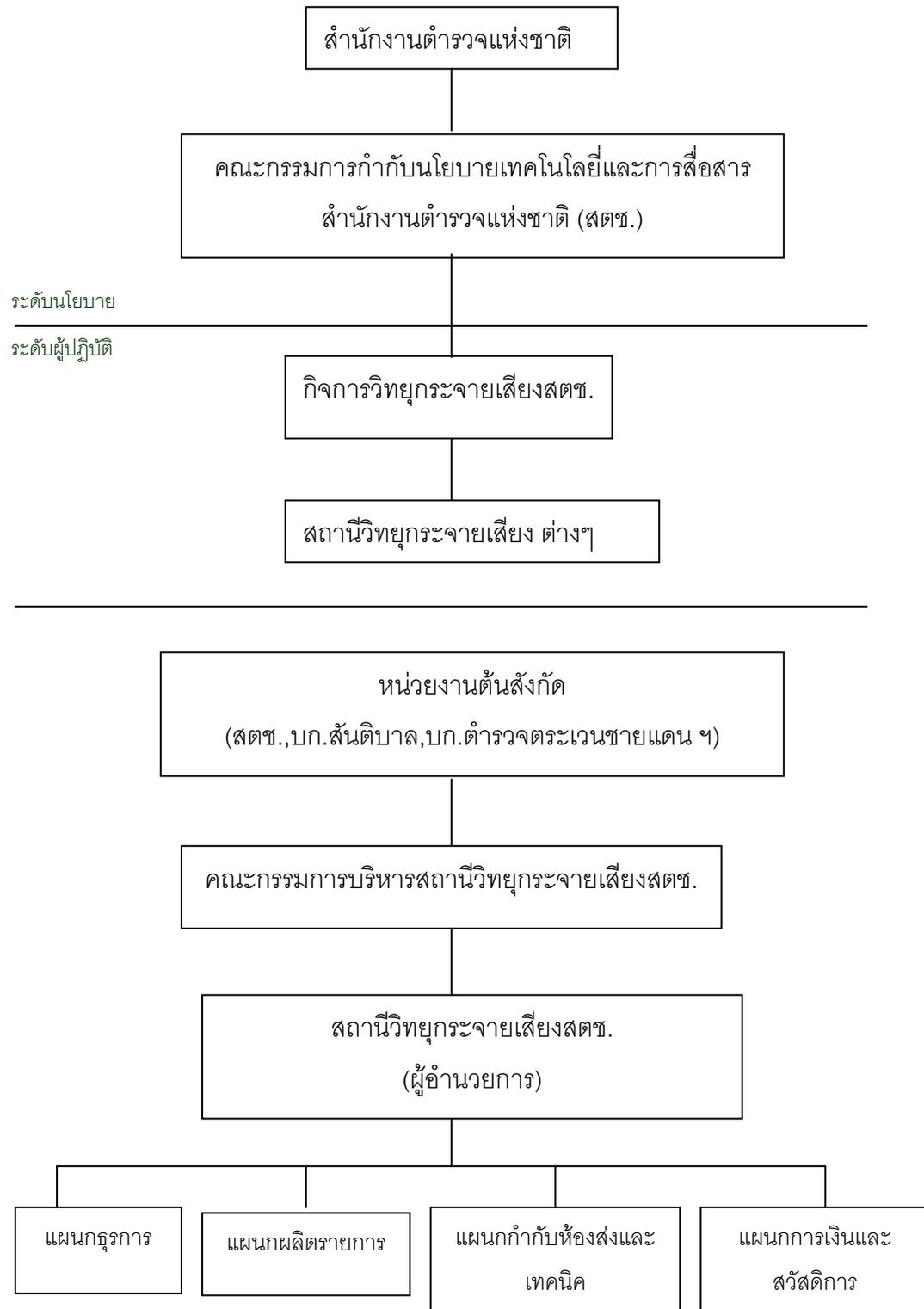
ภาพที่ 4.4

โครงสร้างองค์การวิทยาการกระจายเสียงกึ่งพหุอากาศ

ภาพที่ 4.5

โครงสร้างองค์กรกิจการวิทยุกระจายเสียงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่มา: จากการรวบรวมโครงสร้างองค์กรแต่ละสถานีวิทยุสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2. นโยบายและหลักการบริหารให้ความสำคัญกับเป้าหมายการจัดการผู้จัดรายการร่วม สร้างรายได้แน่นอนไม่ต้องรับภาระค่าใช้จ่าย และยังได้ผู้ช่วยทำหน้าที่ในการบริหารผลิตรายการให้สถานี และไม่ต้องพึ่งงบประมาณจากกองทัพ นอกจากนี้ทางสถานียังจัดหาเงินให้กับกองทุนสวัสดิการของกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ ซึ่งเงินได้จากส่วนสวัสดิการมีผลตอบแทนจนเคยเงินกับการมีรายได้เพิ่มเป็นปกติของหน่วยงานในสถานีวิทยุกระจายเสียง

3. การผลิตและเนื้อหารายการ โดยคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพแต่ละหน่วยจะประกาศกำหนดเป็นหลักการไว้ว่า ให้มีสาระเนื้อหาของรายการที่จะผลิตและวางผังออกอากาศแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ รายการข่าวและสารคดี รายการสาระและบันเทิง รายการกีฬาและบันเทิง รายการเพื่อเด็ก เยาวชน ครอบครัว และสุขภาพ และรายการเพื่อบริการสังคม ซึ่งสาระเนื้อหาที่กำหนดไว้ไม่ได้ยึดมั่นในการวางผังรายการจริง แต่จะยึดแนวข้อเสนของผู้จัดรายการร่วมที่จะเสนอรูปแบบและเนื้อหารายการ ทั้งนี้ทางกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ จะกำหนดสัดส่วนเวลาของการผลิตแตกต่างกัน โดยวิทยุกระจายเสียงของกองทัพบก จะกำหนดเวลาการผลิตรายการของตนเองไว้จำนวนไม่เกิน 7 ชั่วโมงต่อวัน แบ่งเป็น 2 ส่วนส่วนแรกการผลิตจากส่วนกลาง ซึ่งเป็นของศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก และรายการสาระเกี่ยวกับความมั่นคง ส่วนที่สอง เป็นรายการสาระที่สถานีวิทยุแต่ละหน่วยจะทำการผลิตเอง ส่วนที่เหลือเป็นเวลาให้เอกชนเข้าเหมาะสมปทานเป็นผู้จัดรายการร่วม 13-17 ชั่วโมง กองทัพเรือจะผลิตรายการข่าวสั้น และรายการสาระเกี่ยวกับความมั่นคงและโครงการตามพระราชดำริเป็นเวลา 4 : 50 ชั่วโมง ส่วนที่เหลือเป็นการให้เข้าเวลากับเอกชน เป็นเวลา 15:10 - 19 : 10 ชั่วโมง กองทัพอากาศจะผลิตรายการข่าวสั้นและรายการสาระเกี่ยวกับความมั่นคงและโครงการของกองทัพเป็นเวลา 4 : 50 ชั่วโมงส่วนที่เหลือเป็นการให้เข้าเวลากับเอกชน เป็นเวลา 16:00 - 20 : 00 ชั่วโมง และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะผลิตรายการข่าวสั้นเป็นหลักเป็นเวลา 3 : 30 ชั่วโมงส่วนที่เหลือให้เอกชนเข้าเวลาจำนวน 16:30 - 21 : 30 ชั่วโมง ยกเว้นคลื่นเอฟเอ็มในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นรายการบริการจราจร สวพ. 91 เอฟ.เอ็ม ที่ร่วมกับเอกชนในการจัดรายการ

สำหรับการผลิตรายการข่าวสั้นของทางวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ จะมีลักษณะการจัดการที่คล้ายกัน คือ จัดตั้งศูนย์ผลิตข่าวสั้นจากฝ่ายผลิตข่าวในส่วนกลาง โดยกองทัพบกมีเป็นศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก ส่วนกองทัพเรือ และกองทัพอากาศจะผลิตจากฝ่ายผลิตของของกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพเอง ซึ่งไม่มีอะไรที่พัฒนาการข่าวจากเดิมในช่วง 10 ปี ในขณะที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติใช้หน่วยงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงของแต่ละแห่ง ที่มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวทำการผลิตข่าวสั้นเป็นออกอากาศ

การพัฒนาคุณภาพของการผลิตข้าวในระหว่างกองทัพ ทางกองทัพบกจะเป็นองค์กรที่มีการพัฒนามากที่สุด โดยศูนย์ข่าววิทยุกองทัพได้นำระบบการผลิตแบบต่อเนื่องจากบริษัทแปซิฟิคคอร์ปอเรชั่น จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับจ้างผลิตข้าวให้กับกองทัพบกมานาน พร้อมกับพัฒนาบุคลากรที่เป็นนักสื่อสารมวลชนและทีมงานในเครือข่ายของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ร่วมงานผลิตได้ครอบคลุมทั่วประเทศ และการเพิ่มมูลค่าทางการตลาดรายได้หาผู้สนับสนุนข้าวสั้น ซึ่งราคาขายได้สูงในอัตรา 4,000 บาทต่อนาที่ และยังคงเป็นแพ็คเกจและขายพ่วงข้ามสื่อกับสถานีกองทัพบกช่อง 5 ด้วย ส่วนกำหนดเวลาออกอากาศของแต่ละสถานีไม่เป็นเวลาเดียวกันทั้งหมด โดยแบ่งเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอฟ.เอ็ม. จะออกอากาศเป็นเวลา 24 ชั่วโมง และคลื่นเอ.เอ็ม. จะออกอากาศเป็นเวลา 20 ชั่วโมง ตั้งแต่ช่วงเวลา 04.00 – 24.00 น. แต่บางสถานีในพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยและมีผู้เช่าเวลาเป็นผู้จัดรายการร่วมน้อย จะออกอากาศปิดสถานีในเวลา 20.00 น. และ 22.00 น. โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรายละเอียดดังกล่าวได้สรุปแสดงเป็นตารางที่ 4.4 การผลิตเนื้อหาการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ

4. บุคลากรในกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพมีอัตราที่จำกัด โดยจะมีผู้อำนวยการสถานี รองผู้อำนวยการสถานี หัวหน้าฝ่ายธุรการและการเงิน เจ้าหน้าที่ทางเทคนิค ผู้ดำเนินรายการประจำสถานี ทั้งนี้การพัฒนาบุคลากร ของกองทัพเน้นให้การอบรมในวิชาชีพสื่อสารมวลชน แต่การพัฒนาบุคลากรด้านความรู้ความเชี่ยวชาญด้านข้อมูลความมั่นคงของชาติยังเป็นอุปสรรค เมื่อผู้ควบคุมงานด้านข่าวกรองด้านความมั่นคงของแต่ละหน่วยงานไม่ได้ร่วมการบริหารในกิจการสื่อวิทยุกระจายเสียงและการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างลึกซึ้งกับผู้ปฏิบัติการ หรือผู้จัดรายการ โดยส่วนหนึ่งเป็นผลพวงจากโครงสร้างหน้าที่ และการระมัดระวังในด้านความลับของข้อมูล อีกส่วนหนึ่งเป็นรูปแบบของการนำเสนอที่ต้องใช้ทักษะและพื้นฐานของการแปลงเรื่องให้เข้าถึงความต้องการและเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง ซึ่งผู้จัดรายการจำเป็นต้องฝึกฝน และรับการถ่ายทอดข้อมูลอยู่ตลอดเวลา

5. การพัฒนาเทคโนโลยี และบริการมีการนำระบบดิจิทัล และการเชื่อมสัญญาณดาวเทียมในการออกอากาศรายการร่วมกับสถานีโทรทัศน์ โดยวิทยุกองทัพบกจะมีสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 และช่อง 7 ส่วนกองทัพเรือเชื่อมกับสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 แต่กองทัพอากาศและตำรวจไม่มีการเชื่อมสัญญาณ นอกจากนี้การบริหารยังมีการให้บริการสื่อวิทยุกระจายเสียงผ่านในระบบวิทยุอินเทอร์เน็ต สำหรับ สถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ และสถานีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเฉพาะสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอฟ.เอ็ม.สวพ.91 เพียงแห่งเดียว ส่วนสถานีอื่นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังไม่มีการปรับปรุงนำเชื่อมต่อเป็นวิทยุ

ตารางที่ 4.4

แสดงการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ

รายการ	กองทัพบก (ทบ.)	กองทัพเรือ (ทร.)	กองทัพอากาศ (ทอ.)	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)
1. เวลาออกอากาศ	- คลื่น เอ.เอ็ม ตั้งแต่เวลา 04.00 น. – 24.00 น. รวมเป็นเวลาออกอากาศ 20 ชั่วโมง - คลื่น เอฟ.เอ็ม ทั้งวัน รวมเป็นเวลาออกอากาศ 24 ชั่วโมง (ขึ้นอยู่กับกรให้เอกชนเช่าเวลาหรือร่วมผลิตรายการ)	เหมือนกอง ทบ.	เหมือนกอง ทบ.	เหมือนกอง ทบ.
2. การกำหนดสัดส่วนเวลาออกอากาศ	ระดับ ทบ. 4.30 ชม. (หักโฆษณาเหลือ 3.45 ชม.) ระดับกบว.ทบ 2.30 ชม. (อิน-หัก เหลือ 0-2.05 ชม.) ระดับสถานี 13-17 ชม. (รับโอนเพิ่ม 14.30-20.15 ชม.) สรุป ก. สัดส่วนเวลากองทัพผลิตเอง เปรียบเทียบสัดส่วนทั้งวัน - คลื่นเอเอ็มผลิตเอง 7.00 ชม. คิดเป็น 35% และให้เอกชน 13.00 ชม. คิดเป็น 65%	ระดับทร. เป็นระดับกบว.ทร 4.50 ชม. ระดับสถาน 15.10-19.10 ชม. สรุป สัดส่วนเวลากองทัพผลิตเอง เปรียบเทียบสัดส่วนทั้งวัน - คลื่นเอเอ็มผลิต 4.50 ชม. คิดเป็น 24% และให้เอกชน 15.10 ชม. คิดเป็น 66%	ระดับทอ. คือ ระดับกบว.ทอ 4.00 ชม. ระดับสถานี 16-20 ชม. สรุป สัดส่วนเวลากองทัพผลิตเอง เปรียบเทียบสัดส่วนทั้งวัน - คลื่นเอเอ็มผลิต 4.00 ชม.คิดเป็น 20% และให้เอกชน 16.00 ชม. คิดเป็น 80%	ระดับสตช. ไม่มี ระดับกบว.สถานี 3.30 ชม. ระดับสถานี 16.30-20.30 ชม. สรุป สัดส่วนเวลากองทัพผลิตเอง เปรียบเทียบสัดส่วนทั้งวัน - คลื่นเอเอ็มผลิต 3.30 ชม.คิดเป็น 18% และให้เอกชน 19.30 ชม. คิดเป็น 82%

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก (ทบ.)	กองทัพเรือ (ทร.)	กองทัพอากาศ (ทอ.)	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)
	<p>- คลื่นเอฟเอ็มผลิตเอง 7.00 ชม. คิดเป็น 29% และให้เอกชน 17.00 ชม. คิดเป็น 71%</p> <p>ข. สัดส่วนเวลาของกองทัพผลิตเอง โดยระดับทบ. ให้ผู้สนับสนุนโฆษณาตามหลักสัดส่วนโฆษณา และระดับกบว. ทบ.โฆษณา-อิน ให้ผู้เข้าร่วมผลิตเปรียบเทียบสัดส่วนทั้งวัน</p> <p>- คลื่นเอเอ็มผลิตเอง 3.45-5.30 ชม. คิดเป็น 19-29% ให้เอกชน 14.30-16.15 ชม. คิดเป็น 71-81 %</p> <p>- คลื่นเอฟเอ็มผลิตเอง 3.45-5.30 ชม. คิดเป็น 16-24% และให้เอกชน 20.15-19.30 ชม. คิดเป็น 84.4-76%</p>	<p>- คลื่นเอฟเอ็มผลิต 4.50 ชม. คิดเป็น 20% และให้เอกชน 19.10 ชม. คิดเป็น 80%</p>	<p>- คลื่นเอฟเอ็มผลิต 4.00 ชม. คิดเป็น 17% และให้เอกชน 20.00 ชม. คิดเป็น 83%</p>	<p>- คลื่นเอฟเอ็มผลิต 3.30 ชม. คิดเป็น 15% และให้เอกชน 20.30 ชม. คิดเป็น 85%</p> <p>ยกเว้น สวพ.91 fm. ในเขตกรุงเทพมหานคร นครที่เสนอรายงานข่าวจราจรและสาระ</p>
3. การผลิตรายการ	<p>ก. รายการภาคบังคับของ ทบ. ออกอากาศ</p> <p>- ข่าวต้นชั่วโมง ๆ ละ 5 นาที จำนวน 14 ครั้ง เวลาออกอากาศ 06.00-22.00 น. รวม 1.10 ชม.</p> <p>- สยามานูสติ 06.45- 07.00 น. จำนวน 15 นาที</p> <p>- ข่าวจากกรมประชาสัมพันธ์ เวลา 7.00-7.30 น. และ 19.00-19.30 น. รวม 1 ชม.</p>	<p>ก. รายการภาคบังคับของ ทร. ออกอากาศ</p> <p>- ข่าวจากกรมประชาสัมพันธ์ เวลา 7.00-7.30 น. และ 19.00-19.30 น. รวม 1 ชม.</p>	<p>ก. รายการภาคบังคับของ ทบ. ออกอากาศ</p> <p>- ข่าวจากกรมประชาสัมพันธ์ เวลา 7.00-7.30 น. และ 19.00-19.30 น. รวม 1 ชม.</p>	<p>ก. รายการภาคบังคับของ ทบ. ออกอากาศ</p> <p>- ประมวลข่าววันใหม่ เวลา 06.00-7.00 น. จำนวน 1 ชม.</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก (ทบ.)	กองทัพเรือ (ทร.)	กองทัพอากาศ (ทอ.)	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)
	<p>- ทบ.เพื่อประชาชน เวลา 7.30-8.00 น. จำนวน 30 นาที</p> <p>- ถ่ายทอดเพลงชาติเวลา 8.00, 18.00น. รวม 5 นาที</p> <p>- ข่าวสารวันนี้ เวลา 12.30-13.00 น.จำนวน 30 นาที</p> <p>- ใจถึงใจ เวลา 12.30-13.00 น.จำนวน 30 นาที</p> <p>- รายการกอ.รมน. “บ้านเมืองของเรา” เวลา 18.15-18.30 น.จำนวน 15 นาที</p> <p>- รายการทบ. “ใต้ร่มธงไทย” เวลา 18.30-19.00 น. จำนวน 30 นาที</p>	<p>- นาวีสัมพันธ์ เวลา 7.30 – 8.00 น. จำนวน 30 นาที</p> <p>- ข่าวสั้นต้นชั่วโมง ๆ ละ 5 นาที จำนวน 10 ครั้ง เวลาออกอากาศ 8.00-18.00น. รวม 50 นาที</p> <p>- ถ่ายทอดเพลงชาติเวลา 8.00 18.00 น. รวม 5 นาที</p> <p>- ร่วมเครื่องนาวิ เวลา 12.00-13.00 น.จำนวน 1 ชม.</p> <p>- คลื่นลูกใหม่ เวลา 19.30-20.30 น.จำนวน 1 ชม.</p> <p>- รายการกอ.รมน. “บ้านเมืองของเรา” เวลา 18.15-18.30 น. จำนวน 15 นาที</p> <p>- รายการปลื้มใจใกล้เบื้องบุคคล บาท 8.30-9.30 ทุกวันอาทิตย์ เฉพาะในส่วนภูมิภาค เฉลี่ยคิดเป็น 10 นาทีต่อวัน</p>	<p>- ฟังวันใหม่ เวลา 7.30 – 8.00 น. จำนวน 30 นาที</p> <p>- ข่าวสั้นต้นชั่วโมง ๆ ละ 5 นาที จำนวน 14 ครั้ง เวลาออกอากาศ 6.00-20.00 น.รวม 1.10 ชม.</p> <p>- ถ่ายทอดเพลงชาติเวลา 8.00 , 18.00น. รวม 5 นาที</p> <p>- เสียงจากทอ. เวลา 12.00-13.00 น.จำนวน 1 ชม.</p> <p>- รายการเจริญรอยตาม โครงการพระราชดำริ 18.30-19.00 น.จำนวน 30 นาที</p> <p>- รายการกอ.รมน. “บ้านเมืองของเรา” เวลา 18.15-18.30 น. จำนวน 15 นาที</p>	<p>- ข่าวจากกรมประชาสัมพันธ์ เวลา 7.00-7.30 น. และ 19.00-19.30 น.รวม 1 ชม.</p> <p>- ข่าวสั้นต้นชั่วโมง ๆ ละ 5 นาที จำนวน 12 ครั้ง เวลาออกอากาศ 8.00-20.00 น. รวม 60 นาที</p> <p>- ถ่ายทอดเพลงชาติเวลา 8.00 น. 18.00น. รวม 5 นาที</p> <p>- สนทนาบ้านเมือง เวลา 18.30-19.00 น.จำนวน 1 ชม.</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก (ทบ.)	กองทัพเรือ (ทร.)	กองทัพอากาศ (ทอ.)	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)
	<p>ข. ศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก ในสังกัดสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก รับผิดชอบในการผลิตข่าวต้นชั่วโมง และสามารถหาผู้อุปถัมภ์รายการเพื่อสนับสนุนการดำเนินการได้ 1 นาที รายได้จากผู้อุปถัมภ์รายการหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วให้นำส่งเข้า “กองทุนพัฒนาวิทยุกระจายเสียงสวัสดิการกองทัพบก”</p> <p>ค. ฝ่ายผลิตรายการสถานีวิทยุกองทัพบก fm 103 Mhz. เป็นผู้ผลิตหลักและเป็นแม่ข่ายส่งสัญญาณออกอากาศสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกทั่วประเทศ และมีการแบ่งเวลาให้ผู้สนับสนุนรายการได้ตามสัดส่วนโฆษณา</p> <p>ง. การผลิตรายการของกบว.ทบ. 2.30 ชม. ส่วนใหญ่ไม่ผลิต แต่ให้เวลากับเอกชนร่วมผลิต</p> <p>จ. การให้สัมทานเอกชนร่วมผลิตรายการกับสถานีในเขตกรุงเทพมหานครเป็นรูปแบบของสถานีรูปแบบเดียวกัน (Format station) เพื่อเป้าหมายทางการตลาดของผู้รับฟัง ส่วน</p>	<p>ข. ฝ่ายผลิตรายการกองทัพเรือ สำนักงานกิจการวิทยุกระจายเสียงทหารเรือรับผิดชอบในการผลิตข่าวต้นชั่วโมง และสามารถหาผู้อุปถัมภ์รายการเพื่อสนับสนุนการดำเนินการได้ 1 นาที รายได้สวัสดิการกองทัพเรือ</p> <p>ค. การให้สัมทานเอกชนร่วมผลิตรายการกับสถานีในเขตกรุงเทพมหานครเป็นรูปแบบของสถานีรูปแบบเดียวกัน (Format station) เพื่อเป้าหมายทางการตลาดของผู้รับฟัง ส่วนภูมิภาคเป็นสถานีทั้งสองรูปแบบ คือ สถานีรูปแบบเดียวกันกับสถานีรูปแบบผสม (General station)</p>	<p>ข. ฝ่ายผลิตรายการกองทัพอากาศ สำนักงานกิจการวิทยุกระจายเสียงทหารเรือรับผิดชอบในการผลิตข่าวต้นชั่วโมง และสามารถหาผู้อุปถัมภ์รายการเพื่อสนับสนุนการดำเนินการได้ 1 นาที รายได้สวัสดิการกองทัพอากาศ</p> <p>ค. การให้สัมทานเอกชนร่วมผลิตรายการกับสถานีในเขตกรุงเทพมหานครเป็นรูปแบบของสถานีรูปแบบเดียวกัน (Format station) เพื่อเป้าหมายทางการตลาดของผู้รับฟัง ส่วนภูมิภาคเป็นสถานีทั้งสองรูปแบบ คือ สถานีรูปแบบเดียวกันกับสถานีรูปแบบผสม (General station)</p>	<p>ข. ฝ่ายผลิตข่าวของ สตช. สถานีวิทยุกระจายเสียงหน่วยงานในสังกัดรับผิดชอบในการผลิตข่าวต้นชั่วโมง และสามารถหาผู้อุปถัมภ์รายการเพื่อสนับสนุนการดำเนินการได้ 1 นาที รายได้สวัสดิการกองทัพตำรวจของหน่วยงานนั้น</p> <p>ค. การให้สัมทานเอกชนเข้าร่วมผลิตรายการและตัวแทนขายโฆษณา กับสถานีในเขตกรุงเทพมหานครเป็นรูปแบบของสถานีรูปแบบเดียวกัน (Format station) เพื่อเป้าหมายทางการตลาดของผู้รับฟัง ส่วนภูมิภาคเป็นสถานีทั้งสองรูปแบบ คือ สถานีรูปแบบเดียวกันกับสถานีรูปแบบผสม (General station) โดยให้เอกชนบริหารทั้งสถานี</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก (ทบ.)	กองทัพเรือ (ทร.)	กองทัพอากาศ (ทอ.)	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)
<p>4. รายการ วิทยุเพื่อความ มั่นคง</p>	<p>ภูมิภาคเป็นสถานีทั้งสองรูปแบบ คือ สถานีรูปแบบเดียวกันกับสถานีรูปแบบผสม (General station)</p> <p>ก. รายการ “สยามานุสติ” เป็นรายการที่นำเสนอในลักษณะของบทความเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง และการแก้ปัญหาสำคัญของชาติ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งในด้านการทหาร และเหตุการณ์ทั่วไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ฯลฯ การรณรงค์เพื่อให้เกิดความรักชาติ เสริมสร้างความรักความสามัคคีให้กับคนในชาติ การสร้างกระแสให้เกิดความร่วมมือต่าง ๆ การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น</p>	<p>ก. รายการ “นาวิสัมพันธ์” เป็นรายการที่นำเสนอในลักษณะของบทความเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของกองทัพเรือ และเหตุการณ์ทั่วไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ฯลฯ การรณรงค์เพื่อให้เกิดความรักชาติ เสริมสร้างความรักความสามัคคีให้กับคนในชาติ และเหล่าหน่วยของกองทัพเรือ</p>	<p>ก. รายการ “ฟ้าวันใหม่” เป็นรายการที่นำเสนอในลักษณะสรุปข่าวและบทความเกี่ยวกับความมั่นคง และการแก้ปัญหาสำคัญของชาติ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งในด้านการทหาร และเหตุการณ์ทั่วไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ฯลฯ การรณรงค์เพื่อให้เกิดความรักชาติ เสริมสร้างความรักความสามัคคีให้กับคนในชาติ การสร้างกระแสให้เกิดความร่วมมือต่าง ๆ การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการของกองทัพ เป็นต้น</p>	<p>ก. รายการ “ประมวลข่าววันใหม่” เป็นรายการที่นำเสนอในลักษณะของการสรุปข่าวเหตุการณ์ทั่วไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ฯลฯ การรณรงค์เพื่อให้เกิดความรักชาติ เสริมสร้างความสุขสงบในสังคม และสร้างกระแสให้เกิดความร่วมมือต่าง ๆ จากประชาชน และ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก (ทบ.)	กองทัพเรือ (ทร.)	กองทัพอากาศ (ทอ.)	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)
	<p>ข. รายการ “กองทัพบกเพื่อประชาชน” เป็นรายการแบบเล่าเรื่องที่ให้สาระความรู้กับผู้ฟังในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาการทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมทั้งปัญหาสังคมต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์งานโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของกองทัพบก รัฐบาล ส่วนราชการและ ภาคเอกชนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประชาชน และประเทศไทย การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยต่าง ๆ การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การสนับสนุนการพัฒนาประเทศ การแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบ การแก้ปัญหายาเสพติด การสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล เป็นต้น</p>	<p>ข. รายการ “ร่วมเครื่องบิน” เป็นรายการแบบเล่าเรื่องที่ให้สาระความรู้กับผู้ฟังในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาการทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมทั้งปัญหาสังคมต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์งานโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของกองทัพเรือ รัฐบาล ส่วนราชการและภาคเอกชนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประชาชน และประเทศไทย การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยต่าง ๆ การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การสนับสนุนการพัฒนาประเทศ การแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบ การแก้ปัญหายาเสพติด การสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายต่างๆ ของรัฐบาล เป็นต้น</p>	<p>ข. รายการ “เสียงจาก ทอ.” เป็นรายการแบบเล่าเรื่องที่ให้สาระความรู้กับผู้ฟังในทุก ๆ ด้านของกิจกรรมของกองทัพอากาศ และความคิดเห็นต่อสถานการณ์บ้านเมืองในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาการทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมทั้งปัญหาสังคมต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์งานโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของกองทัพบก รัฐบาล ส่วนราชการและ ภาคเอกชนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประชาชน และประเทศไทย</p>	<p>ข. รายการ “สนทนาบ้านเมือง” เป็นรายการแบบเล่าเรื่องที่ให้สาระความรู้กับผู้ฟังในทุก ๆ ด้านของสังคมและประมวลข่าวอาชญากรรมในรอบวัน และประชาสัมพันธ์งานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของสตช.เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประชาชน และประเทศไทย การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยต่าง ๆ การแก้ปัญหายาเสพติด การแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบ การแก้ปัญหายาเสพติด การสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล ฯลฯ</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก (ทบ.)	กองทัพเรือ (ทร.)	กองทัพอากาศ (ทอ.)	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)
	<p>ค. รายการ “รู้รักสามัคคี ทำความดีเพื่อแผ่นดิน” เป็นรายการเล่าเรื่องเปรียบเทียบบุคคล หรือเหตุการณ์ตัวอย่างในสังคม เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และการสร้างความสมานฉันท์ และความรักรักสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย</p> <p>ง. รายการ “ได้ร่วมธงไทย” เป็นรายการที่นำเสนอข่าวสารและให้สาระความรู้ในเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน การจัดทำเป็นสื่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการประชาสัมพันธ์เชิงรุกของกองทัพบก การเผยแพร่ผลงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของ</p>	<p>ค. รายการ “คลื่นลูกใหม่. เป็นรายการเล่าเรื่องบุคคล หรือเหตุการณ์ตัวอย่างในด้านเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรม เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และการสร้างความสมานฉันท์ และความรักสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย</p> <p>ง. รายการปลื้มใจใกล้เบื้องยุคลบาท เป็นการเล่าเรื่องถึงพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีต่อพสกนิกรและกองทัพเรือได้มีโอกาสร่วมถวายงานเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ</p>	<p>ค. รายการเจริญรอยตามโครงการพระราชดำริ เป็นรายการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ นำเสนอข่าวสารและให้สาระความรู้ในโครงการพระราชดำริที่อยู่ในความสนใจของประชาชน การจัดทำเป็นสื่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการประชาสัมพันธ์เชิงรุกของกองทัพอากาศ ในการสนองพระราชดำริ สร้างคุณประโยชน์ให้กับประชาชนและประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง</p>	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	กองทัพบก (ทบ.)	กองทัพเรือ (ทร.)	กองทัพอากาศ (ทอ.)	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)
	<p>กองทัพบก หน่วยขึ้นตรงของกองทัพบก ที่ได้ดำเนินการและสร้างคุณประโยชน์ ให้กับประชาชนและประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การท่องเที่ยว เศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ การรณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติด ฯลฯ</p> <p>จ. รายการของเอกชนที่ผลิตจากห้องส่งของเอกชน</p>	<p>จ. รายการของเอกชนที่ผลิตจากห้องส่งของเอกชน</p>	<p>จ. รายการของเอกชนที่ผลิตจากห้องส่งของเอกชน</p>	<p>จ. รายการของเอกชนที่ผลิตจากห้องส่งของเอกชน</p>

ที่มา : เอกสารแนวทางการบริหารฯและสำรวจจากข้อมูลสถานีของกองทัพ ปีพ.ศ. 2551

สำหรับหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้จัดรายการร่วมทางสถานีวิทยุกระจายเสียงกับการดำเนินการเกี่ยวกับเงินบำรุงและพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพบก ปี 2550-2551 เป็นหลักเกณฑ์ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงของหน่วยงานกองทัพอื่นประกาศใช้แนวเดียวกัน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

การคัดเลือกผู้จัดรายการร่วมเพื่อต้องการจัดทำรายการที่ต้องใช้ผู้จัดรายการที่มีความชำนาญพิเศษ และการดำรงความเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ ป้องกันการครอบครองแสดงตนเป็นเจ้าของ หรือการนำไปดำเนินการทางธุรกิจสืบทอดของผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งรายละเอียดหน่วยงานสถานีสามารถกำหนดได้เองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีหลักการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ให้นำหน่วยออกประกาศเชิญชวน โดยแจ้งรายละเอียดของเวลาออกอากาศเงินบำรุงและพัฒนาสถานี ให้ผู้ที่มีความประสงค์จะขอเป็นผู้จัดรายการร่วมกับสถานีฯ ทราบ
2. ให้นำหน่วยตั้งคณะกรรมการของหน่วยอย่างน้อย 5 คนในการพิจารณาคัดเลือกผู้จัดรายการร่วม
3. ให้นำหน่วยแจ้งให้ผู้ประสงค์จะจัดรายการร่วมทราบว่า หากกสช. กำหนดหลักเกณฑ์มาภายหลังให้ยึดถือตามหลักเกณฑ์ที่ กสช. กำหนด
4. ให้นำหน่วยแจ้งให้ผู้ประสงค์จะจัดรายการร่วมให้พิจารณาความสำคัญของรูปแบบรายการ ความน่าสนใจ การตอบสนองนโยบาย ทบ. ด้านปฏิบัติการทางจิตวิทยา (ปจว.) และการประชาสัมพันธ์ และความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ
5. ให้ผู้จัดรายการร่วมจัดรายการได้รายละเอียดไม่เกิน 5 ชม.ต่อวัน
6. การพิจารณาเงินบำรุงและพัฒนาสถานีให้ยึดถือเกณฑ์ที่หน่วยดำเนินการในปี 2549
7. การทำบันทึกข้อตกลงการจัดรายการร่วมให้มีระยะเวลาในการจัดรายการกำหนด 2 ปี (ตั้งแต่ 1-31 มกราคม 2551)
8. เมื่อหน่วยได้พิจารณาผู้จัดรายการร่วมแล้วให้เสนอขออนุมัติทบ. ก่อนดำเนินการต่อไป
9. คุณสมบัติของผู้จัดรายการร่วม จะต้องเป็นบุคคล หรือนิติบุคคลที่มีประสบการณ์ในด้านธุรกิจโฆษณา มีฐานะมั่นคงเชื่อถือได้ ไม่เคยถูกฟ้องในคดีเกี่ยวกับการเงินมาก่อน และจะต้องมีอาคารสถานที่ตั้งสำนักงานที่แน่ชัดสามารถติดต่อประสานงานได้ ซึ่งผู้จัดรายการร่วมจะต้อง

ไม่โอนสิทธิในการจัดรายการร่วมไปให้ผู้อื่นเช่าเหมาเวลาต่อเป็นอันขาด หากฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงด้วยวิธีการใด ๆ กองทัพบกจะใช้สิทธิยกเลิกการเป็นผู้จัดรายการร่วมของสถานีนั้น ๆ

ส่วนการดำเนินการเกี่ยวกับเงินบำรุงและพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพบกเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสมตามความมุ่งหมายจึงให้ดำเนินการเป็นดังนี้

1. ให้หน่วยนำเงินส่วนหนึ่งส่งเข้ากองทุนพัฒนาวิทยุกระจายเสียงและสวัสดิการกองทัพบก โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการใช้จ่าย ดังนี้

1.1 การพัฒนากิจการของสถานีวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพบก

1.2 เพื่อสวัสดิการของกองทัพบกเป็นส่วนรวม

1.3 พัฒนาและปรับปรุงกิจการอื่น ๆ ที่ผู้บัญชาการทหารบกหรือคณะกรรมการบริหารกิจการวิทยุกระจายเสียงกองทัพบก (กบว.ทบ.) ให้ความเห็นชอบ

2. ให้หน่วยรับผิดชอบ ควบคุม กำกับดูแล รายได้ที่เหลือให้ใช้ไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

2.1 เป็นงบประมาณในการบริหารสถานี

2.2 เป็นสวัสดิการของหน่วย

2.3 เพื่อพัฒนาและปรับปรุงสถานีตามแผนงานประจำปีและกิจการอื่น ๆ

จากนโยบายและหลักการบริหารกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพบก พบว่า

1. การจัดหาผู้ประกอบการเอกชนที่ชำนาญการพิเศษในการผลิตสื่อวิทยุกระจายเสียงและมีศักยภาพของเงินทุนทางธุรกิจ เป็นข้อกำหนดที่กีดกันผู้ประกอบการรายเล็กและกลุ่มทุนใหม่ที่ขาดความชำนาญการ ซึ่งลักษณะของการประกาศแจ้งการจัดหาเพื่อให้ครบองค์ประกอบในการประมูลเก็บไว้เป็นหลักฐาน แต่สภาพการณ์แล้วเอกชนผู้ประมูลรายเก่าจำเป็นต้องประมูลตามสัญญาที่ครบกำหนดเวลา และไม่ต้องการให้เป็นที่ยืดหยุ่นในการต่อขยายเวลาสัญญา การจัดประมูลใหม่เพื่อหาผู้ได้สัมปทานเป็นผู้จัดรายการร่วมเป็นการแสดงความโปร่งใสของระบบการทำงานของสถานี เพื่อป้องกันข้อครหาของคนร้องเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ของการประมูลมักจะเป็นคู่สัญญาเดิม จะมีเพียงไม่กี่รายที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละยกเว้นรายเก่าจะครบเวลาสัญญาและไม่เพิ่มค่าตอบแทนให้กับสถานี โดยมีผู้ประกอบการรายใหม่เสนอเงื่อนไขให้ค่าตอบแทนที่สูงกว่า จึงจะมีการประมูลที่แข่งขันกันอย่างจริงจัง ซึ่งในการประมูลสถานีทางคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นจะทำการสอบหาผู้เสนอเป็นผู้จัดการร่วมผลิตรายการในกรประมูลอย่างน้อย 3 ราย ตามระเบียบของการจัดการทั่วไปในเรื่องดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอเพิ่มเติมในรายละเอียดของพฤติกรรมกรรมกรสื่อสารต่อไป

2. การทำสัญญาให้กำหนดเวลา 2 ปี แต่เมื่อทำสัญญาจะมีเงื่อนไขให้ต่อขยายสัญญาได้อีกคราวละ 1-2 ปี มีการปรับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น แต่ระบุให้สิทธิยกเลิกไม่ต่อสัญญาตามเงื่อนไขได้ เพื่อให้เป็นเงื่อนไขของการเจรจาในการเปิดประมูลต่อสัญญาใหม่ตามนโยบายและหลักการของคณะกรรมการวิฤกษ์กระจายเสียงของกองทัพที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนด หรือเปลี่ยนแปลงผู้บริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดใหม่

นอกจากนี้ ยังขอใช้สัดส่วนเวลาโฆษณาในส่วนของเวลาที่กองทัพผลิตรายการออกอากาศ ในการบริหารขายช่วงเวลาการบริหารเวลาโฆษณาให้อยู่ในช่วง 6.00-20.00 น. เป็นช่วงโฆษณาได้เต็มเวลา 12 นาทีต่อชั่วโมง โดยเลื่อนเวลาโฆษณาน้อย 10 นาทีต่อชั่วโมงไปอยู่ในเวลารอบดึกที่มีลูกค้าน้อยและราคาต่ำ รวมถึงการขยายเวลาบางส่วนของรายการที่กองทัพจะผลิตให้เอกชนไปทำการผลิตและโฆษณาได้อีกต่างหาก ทั้งนี้ ทางสถานีจะทำหน้าที่ควบคุมเนื้อหารายการตามข้อกำหนดในความรับผิดชอบ และรอบันที่กิจการออกอากาศจากเอกชนไว้กับสถานีตามขั้นตอนของกฎหมายเท่านั้น

3. สถานีได้รับค่าตอบแทนของสัญญาสัมปทานเข้าเวลาเป็นผู้จัดรายการร่วมแน่นอน ไม่ต้องรับภาระความเสี่ยงขาดทุนจากการดำเนินการของเอกชน

4. สถานีวิฤกษ์กระจายเสียงที่เอกชนให้ความสนใจได้สัมปทานเข้าเวลาเป็นผู้จัดรายการร่วม จะเป็นสถานีคลื่นเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานครมากที่สุด โดยเสนอรูปแบบของสถานีรูปแบบเนื้อหาทางเดียว (format sataion) ทั้งหมดตามตารางที่ 4.5 ในขณะที่สถานีคลื่นเอ.เอ็ม. จะเป็นสถานีแบบผสมผสาน ส่วนสถานีคลื่นเอฟ.เอ็ม. ในเขตภูมิภาค จะเป็นสถานีรูปแบบเนื้อหาเดียวกันในจังหวัดสำคัญ อย่าง เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน นครราชสีมา อุบลราชธานี ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี สงขลา เป็นต้น เป็นรูปแบบสถานีเนื้อหาเดียวและสถานี แบบผสมผสาน และคลื่นเอ.เอ็ม. ในส่วนภูมิภาคจะเป็นสถานีแบบผสมผสานอย่างเดียว

เมื่อพระราชบัญญัติกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ประกาศบังคับใช้ตามกฎหมาย ทำให้กิจการวิฤกษ์กระจายเสียงของกองทัพถูกจัดระเบียบให้ป็นกิจการวิฤกษ์กระจายเสียงเพื่อบริการทางสาธารณะ ประเภทที่สอง มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความมั่นคงและรักษาป้องกันการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งจะต้องผลิตรายการเอง และสามารถหารายได้สนับสนุนเท่าที่เพียงพอต่อการประกอบกิจการโดยไม่เป็นการแสวงหากำไร ตามสัดส่วนของการจัดสรรคลื่นใหม่ที่เหมาะสม

ด้านโครงสร้างและการบริหารองค์กรนั้น นายปราโมท รัฐวินิจ กล่าวว่า โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นแม่ข่ายรวมทุกสถานีวิทยุกระจายเสียง 524 สถานี และวิทยุชุมชนในการเสนอข่าวทุกวัน 2 ช่วง คือ 7.00น.- 7.30 น. 19.00-19.30 น. และจัดได้ว่าเป็นส่วนที่ประชาชนรับฟังมากที่สุด จนมีผู้สนับสนุนรายการข่าวเป็นรายได้ให้กับสถานีมากที่สุด นอกจากนี้ยังไม่รวมข่าวของสำนักพระราชวังในช่วง 18.05 น- 18.30 น. ที่ถือว่าเป็นการส่งเสริมรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์และเป็นส่วนสำคัญของความมั่นคงของชาติ และรายการอื่นที่เกี่ยวกับข่าวและสาระต่างจะมีรวมกันอีกกว่า 60% ที่เหลือจึงเป็นความบันเทิงและสันทนาการ ที่จะต้องมีความหลากหลายของรายการ

ในเรื่องความมั่นคงที่เป็นรูปธรรมที่สุด รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร ชี้ประเด็นให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เรื่องปัญหาความมั่นคงภาคใต้ ซึ่งสลับซับซ้อนหลายรูปแบบ เข้ามาในเมืองมากขึ้น มีเครือข่ายต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต ผ่านโทรศัพท์มือถือด้วย มีการเชื่อมโยงเครือข่ายโทรคมนาคมขนส่งที่ดีด้วย โครงการวิทยุเพื่อความมั่นคงในภาคใต้ที่ทำผ่านวิทยุกรมประชาสัมพันธ์มีงบประมาณหลายร้อยล้านบาท แต่ได้ผลไม่มาก มีคนฟังน้อย เพราะไม่ตอบสนองความต้องการในตลาดเท่าไร ยกเว้นวิทยุของเอกชน เช่น ร่วมด้วยช่วยกัน หรือวิทยุชุมชนต่าง ๆ มีคนฟังเยอะ เขาสามารถเข้าถึงและรู้ความต้องการของคนฟัง ก็จะใช้ตรงนี้พื้นฐานเกี่ยวกับความมั่นคงได้หลายส่วน ทางกรกก็เข้าไปมีส่วนร่วมบ้าง เป็นเหมือนผู้จัดการอยู่ข้างนอก

ส่วนในเรื่องการกำกับดูแลตามนโยบาย โดยเฉพาะปัญหาภาคใต้นั้น พลตรีสุรศักดิ์ กาญจนรักษ์ เจ้ากรมกิจการพลเรือน และผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบก กล่าวถึงการบริหารองค์กรว่า

ทางสถานีมีการกำหนดผังรายการไว้ชัดเจน เป็นรายการของทางสถานีวิทยุเพื่อความมั่นคง ที่เหลือเป็นบันเทิง และอื่น ๆ ความร่วมมือกับสถานีวิทยุโดยเฉพาะวิทยุชุมชน ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วิทยุชุมชนจะเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้ดีและได้ผลมากกว่าการเชื่อมสัญญาณจากส่วนกลาง รูปแบบการจัดรายการก็เป็นการใช้ภาษาท้องถิ่น บอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น มีการใช้ภาษาและคำพูดที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน การดำเนินการแก้ปัญหาใน 3 จังหวัดภาคใต้ จะทำควบคู่ไปกับการใช้จิตวิทยามวลชนซึ่งก็ได้ผลตามลำดับ (พลตรีสุรศักดิ์ กาญจนรักษ์, สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2551)

ด้าน พลเอกอนุพงษ์ เผ่าจินดา ผู้บัญชาการทหารบก และรองผู้อำนวยการ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ได้กล่าวในงานสัมมนาวิทยุชุมชนของกรมประชาสัมพันธ์เมื่อปี

พ.ศ. 2551 ว่า ปัจจุบันวิทยุกองทัพมักจะให้เอกชนเช่าสัมปทาน หรือร่วมผลิตรายการ แต่กองทัพต้องควบคุมทิศทาง การนำเสนอ กองทัพจะทำเองก็ไม่ได้ จะปล่อยเสรีเลยก็ไม่ได้ ไม่สามารถควบคุมทิศทาง แต่จะทำเองก็ไม่ไหว สิ่งที่เกิดขึ้นในทุกระบบสมัยใหม่ คือว่า รัฐต้องเป็นตัวควบคุมทิศทาง แต่ให้เขาทำกันเอง ข้อดีคือว่าสมมุติเขาพูดภาษาท้องถิ่น ถ้าคนของรัฐทำรายการส่วนใหญ่จะพูดภาษากลาง ภาษาราชการ ถ้าให้คนท้องถิ่นจัดรายการเขาจะพูดภาษาของเขา เช่นภาษามลายูปัตตานี ก็จะเข้าถึงคนในท้องถิ่นได้ทันที ลักษณะอย่างนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของเอกชนพลเรือนที่เข้ามาทำงาน

พลตรีสุรศักดิ์ กาญจนรักษ์ เจ้ากรมกิจการพลเรือน และผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบก สรุปความเกี่ยวกับการบริหารสถานีเพิ่มเติมจากข้อมูลเอกสารของหน่วยงานว่า วิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงมีบทบาทสำคัญในการเข้าถึงประชาชนทุกระดับในทุกพื้นที่ เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งยังเป็นสื่อกลางเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในเมืองกับคนชนบท ในปัจจุบันแม้ว่าจะเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาดำเนินรายการ หรือเหมาะสมเวลาไปผลิตรายการ หารายได้จากโฆษณา แต่ก็ยังอยู่ในการควบคุมของกองทัพ หากเกิดเหตุการณ์ที่ต้องการความร่วมมือในการเสนอข่าวสารไปยังพี่น้องประชาชน ทุกรายการจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่มีปัญหา (พลตรีสุรศักดิ์ กาญจนรักษ์, สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2551)

นางสาววันวิสาข์ กังวาลจิตต์ รองหัวหน้าศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก ได้นำเสนอเป็นบทความเปิดเผยต่อสาธารณะว่า ความเป็นจริงเหตุผลสำคัญที่กองทัพต้องมีสื่อวิทยุไว้ในครอบครอง ยังคงเพื่อความมั่นคงของประเทศชาติเป็นสำคัญ เพราะความมั่นคงต้องคงอยู่จะลดถอยไปตามเหตุการณ์บ้านเมืองไม่ได้ ชาติยังต้องการความมั่นคงตราบเท่าที่ประเทศไทยยังคงความเป็นชาติสืบไป ยามสงบสุขสื่อวิทยุของกองทัพ ต้องพัฒนาศักยภาพให้มีคุณค่าเท่าเทียมกับสื่อวิทยุอื่น ๆ ที่เป็นของภาคราชการและเอกชน หรือวิทยุชุมชนที่เกิดขึ้นมากมายในขณะนี้ กองทัพไม่มีนโยบายมุ่งหวังกำไรหารายได้จากสื่อวิทยุ จะเห็นได้ว่ารูปแบบรายการที่หน่วยงานในกองทัพจัดทำไม่มีสปอต แต่จะเป็นรายการสาระที่นำความรู้ทุกรูปแบบมุ่งให้ความรู้สู่ประชาชนเป็นหลัก

แต่ทั้งนี้ ไม่ว่าจะสื่อวิทยุจะบริหารงานอย่างไรทุกอย่างต้องอยู่บนพื้นฐานของนโยบายกองทัพ คือ ความมั่นคงและมุ่งนำข่าวสารไปสู่ประชาชน แม้สื่อวิทยุจะจะมีบทบาทน้อยติดกับสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก แต่สื่อวิทยุสามารถเข้าถึงตัวผู้รับข่าวสารได้กว้างไกลกว่าและไม่จำกัดขีดความสามารถเรื่องงบประมาณ กองทัพมีสื่อวิทยุจำนวนมหาศาล ทั้งกองบัญชาการ

ทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สื่อกองทัพที่มีอยู่นี้ใช้เพื่อความมั่นคง แต่หากจะเปรียบแล้วกองทัพบกถือว่ามีสื่อวิทยุมากที่สุด

ศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเพื่อรองรับการเสนอข่าวสารและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทุกวันทุกเวลาวันต่อวันในการเสนอข่าวสาร ในรูปแบบข่าวต้นชั่วโมง ขึ้นตรงกับกองทัพบก ภายใต้การดูแลของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก (ททบ.5) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการใช้ข้อมูลข่าวสารที่สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกดำเนินการอยู่แล้วมาเสริมสร้างช่องทางนำเสนอข่าวให้กว้างไกลมากขึ้น ดังนั้น ข่าวสาร บรรณาธิการ และผู้สื่อข่าวจึงเป็นแหล่งข่าวเดียวกันแต่นำข้อมูลมาเสริมสร้างศักยภาพให้ออกอากาศพร้อมกันทางสถานีวิทยุอีก 126 สถานีทั่วประเทศ ข่าววิทยุมีความได้เปรียบด้านความสด และรวดเร็วกว่าข่าวโทรทัศน์ โดยศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบกจะทำหน้าที่รวบรวมข่าวสารและทุกต้นชั่วโมงจะส่งสัญญาณเสียงไปยังสถานีวิทยุ จส.103 กรมการทหารสื่อสาร เพื่อให้เป็นแม่ข่ายส่งสัญญาณเสียงต่อไปยังสถานีวิทยุทั่วประเทศ ซึ่งจุดนี้กล่าวได้ว่าเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณ แต่สร้างคุณค่าข่าวสารถึงมือประชาชนได้มากขึ้น

ศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก จัดตั้งขึ้นตามมติเอกฉันท์ของที่ประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุ กระจายเสียง ครั้งที่ 4/46 โดยพลเอกชัยสิทธิ์ ชินวัตร ผู้บัญชาการทหารบกเป็นประธานประชุม เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 มีมติให้ ททบ. โดย สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกและส่วนผลิตรายการและข่าว ฝ่ายกิจการพลเรือนศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ดำเนินการผลิตรายการและเสนอข่าวด้วยตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2541 มาตรา 40 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการคมนาคม พ.ศ. 2545 มาตรา 25-26 ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือข่ายกองทัพบกจะต้องผลิตรายการด้วยตนเองมากขึ้น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และเพื่อให้เกิดประโยชน์กับกองทัพบกอย่างเต็มที่เนื่องจากที่ผ่านมาการนำเสนอข่าวต้นชั่วโมงของสถานีวิทยุ ในเครือข่ายกองทัพบกบริษัทแปซิฟิกคอปเปอร์เรชั่นเป็นผู้ดำเนินการมาตั้งแต่ 1 เมษายน พ.ศ. 2536 ในเบื้องต้นไม่มีโฆษณา โดยจะทำข่าวออกอากาศทุกต้นชั่วโมง ความยาว 4 นาที อีก 1 นาทีให้สถานีโฆษณาได้ แต่หลังจากมีค่าลงทุนและมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ทางบริษัท แปซิฟิกฯ เสนอ ททบ. ขออนุมัติทำข่าว 4 นาที เพื่อที่อีก 1 นาทีขอเป็นสเปดโฆษณา ททบ. จึงอนุมัติให้บริษัทแปซิฟิกฯ เพิ่มเวลาได้เพียง 30 วินาที ทั้งนี้ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2540 ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวกองทัพบกตระหนักดีว่าบริษัทแปซิฟิกฯ ได้ผลิตและเสนอข่าวสร้างคุณประโยชน์และชื่อเสียงให้กองทัพบกมากมาย ประกอบกับทางกองทัพบกได้

สงวนสิทธิ์การยกเลิกให้บริษัทแปซิฟิกผลิตข้าวให้สถานีวิทยุในเครือกองทัพบก หากกองทัพสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการทำข้าวและพัฒนาเทคโนโลยีได้เอง ดังนั้น เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2546 ทบ.จึงมีมติให้ ทบ.ดำเนินการทำข้าวและผลิตข้าวต้นข้าวโมง ในนาม ทบ.เพื่อให้ออกอากาศได้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นไปตั้งแต่เวลา 06.00–22.00 น. ขณะที่ส่วนผลิตรายการและข่าว ฝ่ายกิจการพลเรือนศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบกจะผลิตรายการให้สถานีวิทยุเครือข่ายกองทัพบก วันละ 4-6 ชั่วโมง พลเอกปรีชา เปรมาสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกองทัพบก ได้รับภารกิจจากที่ ประชุม จึงสั่งการให้ฝ่ายข่าวสถานีวิทยุกองทัพบก โดยมี พันเอกदनัย กฤตเมธาวี เป็นหัวหน้าฝ่ายและภาระกิจหลักในการติดตามทำข่าวทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งเกาะติดตามสถานการณ์ข่าวด่วนที่เกิดขึ้นนำเสนอทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ตลอด 24 ชั่วโมง รับหน้าที่นำเสนอข่าวต้นชั่วโมงทางสถานีวิทยุเครือข่ายกองทัพบกอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นการเพิ่มและพัฒนาขีดความสามารถในการทำข่าวของ ทบ.อีกทางหนึ่ง

ศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบกจึงเกิดขึ้น ภายใต้คำขวัญ “วิทยุเพื่อปวงชน” มีนายกฤษณะ กาญจนมุสิก เป็นหัวหน้าศูนย์คนแรก และมีนางสาวนภัสวันต์ กังวารจิตต์ เป็นบรรณาธิการบริหาร ดำเนินการเปิดสัญญาณครั้งแรก ในวันที่ 1 มกราคม 2547 เริ่มออกอากาศ ตั้งแต่เวลา 06.00 น.–22.00 น. ให้ ทบ.เป็นที่ตั้ง ส่งสัญญาณเสียงผ่านระบบไฟเบอร์ออปติกไปยังสถานีวิทยุ จส.2 เอฟ.เอ็ม.103 เมกกะเฮิรตซ์ กรมการทหาร สื่อสารสะพานแดง เพื่อส่งสัญญาณดาวเทียมไปยังสถานีวิทยุเครือข่ายกองทัพบกทั้ง 126 สถานีทั่วประเทศ ทั้งนี้การเสนอข่าวต้นชั่วโมงในความรับผิดชอบของฝ่ายข่าว ทบ.จะสามารถเสนอข่าวได้เต็มเวลา 4 นาที ส่วนอีก 1 นาที ได้ให้สัมปทานบริษัทเอกชนชื่อเวลาโฆษณา ส่วนการจัดการสร้างศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก ใช้สถานที่บริเวณ ชั้น 3 ตึก ทบ. (แล้วเสร็จเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2547) ใช้วงเงินการจัดตั้งจำนวน 3 ล้านบาท แยกเป็นจัดตั้งสร้างห้องควบคุม 2.4 ล้านบาท จัดซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติมในการแปลงสัญญาณของ ทน.ทบ. 3.5 ล้านบาท อุปกรณ์พื้นฐานของการปฏิบัติงานข่าวอีก 2.4 ล้านบาท ศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบกแห่งใหม่ได้เริ่มออกอากาศครั้งแรก เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา

ในด้านการนำเสนอข่าว กองทัพบกยังมีความมุ่งหมายที่จะให้ศูนย์ข่าววิทยุ ทบ. เป็นสื่อกลางในการแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์งานของกองทัพ เพื่อประโยชน์แก่พี่น้องประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้งรวมทั้งเป็นศูนย์ติดตามสถานการณ์ และรายงานเหตุการณ์กรณีฉุกเฉินต่าง ๆ ที่กองทัพบกมีบทบาทได้ตลอด 24 ชั่วโมงด้วย การนำเสนอข่าวเน้นข่าวทุกประเภททั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม บันเทิง ต่างประเทศรวมทั้งกีฬาและการท่องเที่ยว

หลังจากเปิดดำเนินการออกอากาศมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา แผนกตรวจวิเคราะห์สำนักงานเลขาธิการกองทัพบก ยังได้ทำการสำรวจรายการในเครือข่ายวิทยุกองทัพบก 5 รายการ ประกอบด้วย รายการสยามมานูสติ รายการกองทัพบกเพื่อประชาชน รายการข่าวสารวันนี้ รายการได้ร่วมธงไทยและรายการข่าวต้นชั่วโมง เริ่มสำรวจข้อมูลในหลายพื้นที่เมื่อปี พ.ศ.2548 พบว่า ข่าวต้นชั่วโมงได้รับความนิยมอยู่ในอันดับที่ 2 ของรายการดังกล่าว ขณะที่การสำรวจในปี พ.ศ. 2549 พบว่ารายการข่าวต้นชั่วโมงขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ 1 และหากสำรวจเวลาเหมาะสม ข่าวต้นชั่วโมงในเวลานำเสนอข่าวเท่าเดิมคือ 1 นาทีต่อเนื้อข่าว 4 นาที พบว่าแม้ในภาวะเศรษฐกิจอยู่ในขาลง อัตราการโฆษณาของวิทยุแม้จะลดลงในรายการต่างๆ แต่สำหรับข่าวต้นชั่วโมงของศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบกกลับมีอัตราค่าโฆษณาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทางนายปรเมศวร์ รัชชายุญ กรรมการบริหารสื่อโฆษณาธุรกิจแห่งประเทศไทยให้เหตุผลที่ธุรกิจสื่อโฆษณาวิทยุผ่านข่าวต้นชั่วโมงยังไปได้สวยแม้การโฆษณาผ่านสื่ออื่น ๆ จะอยู่ในทิศทางขาลงว่า เป็นผลมาจากการที่ประชาชนเปิดรับข่าวสารเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลต่อการลงทุนธุรกิจด้านนี้ ทั้งที่สื่อวิทยุที่มีส่วนแบ่งการตลาดน้อยที่สุดในบรรดาสื่อเพื่อการโฆษณาต่าง ๆ กล่าวคือสื่อทีวีเป็นสื่อหลักมีส่วนแบ่งการตลาดในวงการโฆษณาถึง 58% หนังสือพิมพ์ 16% สื่อวิทยุเพียง 7% นั่นเป็นเพราะสื่อทีวีสามารถกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจน วางกลยุทธ์การตลาดได้แน่นอนกว่า ขณะที่สื่อวิทยุมีความหลากหลายของรายการ ผู้ซื้อจะโฟกัสเฉพาะเวลาเร่งด่วน หรือเวลาหลัก (PRIME TIME) เท่านั้น ประกอบกับสื่อวิทยุมีคลื่นอยู่หลากหลาย ไม่เหมือนสื่อทีวี ซึ่งมีไม่กี่คลื่น รวมทั้งสื่อวิทยุจะมีกลุ่มเป้าหมายย่อยตามคลื่น และช่วงเวลาต่าง ๆ การวางแผนสื่อจึงทำได้ไม่ง่าย แต่ข้อดีของข่าวต้นชั่วโมงของศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบกคือสามารถส่งข่าวตรงถึงประชาชนพร้อมกันทั่วประเทศใน 126 สถานี ครอบคลุมทุกพื้นที่ ประกอบกับข่าวที่ศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบกโดยทีมงานข่าวททบ.5 ดำเนินงานมีคุณภาพ นำเสนอข่าวทันต่อเหตุการณ์ สั้นกะทัดรัด ทำให้มีหลายบริษัทสนใจเข้าร่วมลงทุนในการเหมาะสมจุดโฆษณาของข่าวต้นชั่วโมงหลายบริษัท เพราะความคุ้มค่าในการลงทุน หากเปรียบเทียบกับการซื้อ 1 สปอตโฆษณาในคลื่นหลัก ลูกค้าน่าจะได้เพียงความถี่เดียว แต่คุ้มทุนกว่าหากลงโฆษณากับข่าวต้นชั่วโมงของกองทัพบก ซึ่ง 1 สปอตจะกระจายความถี่ได้ถึง 126 สถานี แทบทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเทียบแล้วราคาต่อหน่วยจะคุ้มค่างกว่า ในแง่ธุรกิจภาคเอกชนจะถือความคุ้มทุนเป็นเป้าหมายสำคัญ ในขณะที่กองทัพจะเน้นเป้าหมายความมั่นคงและความคุ้มทุนที่จะให้ข่าวสารถึงมือประชาชน เป็นหัวใจหลัก และเมื่อ 2 ภาคส่วนจับมือกัน ผลที่ตามมาคือประชาชนจะเป็นผู้ได้ผลประโยชน์สูงสุด เพราะแค่ประชาชนเปิดรับฟังข่าวสารเพิ่มมากขึ้น ก็เท่ากับเปิดโลกทัศน์ประชาชนให้กว้างไกล และหมუნหน้าปิดไม่ว่าจะเป็นคลื่นเอ.เอ็ม.หรือเอฟ.เอ็ม.

คุณสามารถเลือกรับข่าวสารจากศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบกโดยทีมข่าวททบ. 5 ทุกต้นชั่วโมงได้ตั้งแต่ 06.00-22.00น. ทางสถานีวิทยุในเครื่องกองทัพบก 126 สถานีทั่วประเทศ "ศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก วิทยุเพื่อปวงชนส่งข่าวสารครบประเด็นถึงมือคุณทุกวัน"

ตลอด 5 ปี การนำเสนอข่าวสารต้นชั่วโมงของศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก ถือว่าได้รับความสนใจจากประชาชนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ล่าสุดจากการสำรวจของแผนกตรวจวิเคราะห์สำนักงานเลขานุการกองทัพบก เมื่อกลางปีที่ผ่านมา ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการรับฟังรายการวิทยุในเครื่องกองทัพบก ใน 12 จังหวัด 6 จังหวัดแรก ประกอบด้วย กำแพงเพชร ลำพูน ลำปาง สุรินทร์ กาฬสินธุ์ อุตรดิตถ์ รายการภาคบังคับ 5 รายการ คือรายการ สยามมานุสติ กองทัพบกเพื่อประชาชน รู้รักสามัคคีทำดีเพื่อแผ่นดิน ได้ร่วมธงไทย ใจถึงใจ บ้านของเราและข่าวต้นชั่วโมง พบว่าประชาชนพึงพอใจข่าวต้นชั่วโมงระดับดีมากสูงเป็นอันดับ 1 ถึงร้อยละ 23.9 ขณะที่การสำรวจใน 6 พื้นที่หลังประกอบด้วย จังหวัดปราจีนบุรี ลพบุรี กาญจนบุรี สุราษฎร์ธานี พัทลุงและจังหวัดสงขลา พบว่า รายการภาคบังคับที่เคยรับฟังมากที่สุด 94.5 คือข่าวต้นชั่วโมง และจาก 51 ปีของการเป็นสื่อกองทัพของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก จึงมั่นใจได้ว่า ข่าวสารที่นำเสนอไปจะเชื่อถือได้ และผ่านการกลั่นกรองด้านความถูกต้องและมั่นคงแล้ว

พลตรี พีรสันต์ รัตนกุล เสรีเริงฤทธิ์ รองผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ซึ่งรับผิดชอบการออกอากาศข่าวทั้งของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก และการออกอากาศของศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก ระบุว่าแม้กองทัพจะมีสื่ออยู่จำนวนมาก แต่ก็ไม่สามารถใช้สื่อเพื่อครอบงำข้อมูลข่าวสารดังเช่นที่ผ่านมา ทั้งนี้ ในยุคโลกไร้พรมแดน การนำเสนอข่าวสารจะใช้ในรูปแบบครอบงำ เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะข่าวสารความรู้ขณะนี้เผยแพร่เร็ว ประชาชนมีความรู้มากขึ้นจึงไม่สามารถชี้นำหรือจูงใจเพื่อการใดการหนึ่งได้ฉะนั้นสื่อต้องเสนอข่าวที่เป็นจริง ให้ประชาชนได้ตัดสินใจเอง เลือกถูก-ผิดเอง ในฐานะวิทยุเป็นสื่อกองทัพ จึงให้เน้นการเสนอข่าวที่ถูกต้อง-รวดเร็ว-เป็นกลาง-สร้างสรรค์และข้อสำคัญต้องไม่ชี้นำให้เกิดความแตกแยก เพราะงานกองทัพเป็นภารกิจเพื่อความมั่นคงของชาติ ความอยู่รอดของประเทศข่าวสารที่ออกอากาศทุกข่าวสารได้เน้นในเรื่องความถูกต้อง สร้างสรรค์ ความคิดความรักชาติเป็นสำคัญและโดยที่สื่อวิทยุไม่มีภาพประกอบการเสนอข่าวจึงต้องให้ชัดเจน ไม่คลุมเครือดังนั้น เพื่อให้การนำเสนอข่าวได้มากขึ้น ในเวลาที่มีอยู่จำกัดของข่าวต้นชั่วโมง จึงมีนโยบายให้บรรณาธิการข่าวที่รับผิดชอบงานวิทยุ ต้องจัดสรรการนำเสนอข่าวที่มีเวลาจำกัดให้ครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ สนองตอบต่อความสนใจของประชาชนประเด็นข่าวทุกวันที่เกิดขึ้นต้องสดใหม่ไม่ต่างจากสื่ออื่นและต่อแตกประเด็นข่าว เจาะข่าวในเวลาที่มีอยู่ นอกจากนำเสนอข่าวสารที่เกิดขึ้นแล้ว สิ่งที่ต้องเพิ่มเติมในข่าวต้นชั่วโมงคือ

ข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับประชาชนให้ความรู้สอดแทรกในทุกรูปแบบ ซึ่งรวมทั้งบันเทิง กีฬา และต่างประเทศด้วย

ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2551 การแข่งขันประมูลสัมปทานเช่าเวลาเป็นผู้จัดรายการร่วมของเอกชน ทางผู้วิจัยได้สำรวจและสัมภาษณ์ผู้คลุกคลีกับกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพและสถานีของรัฐอื่น ๆ สรุปประเมินราคาสำหรับการประมูลสัมปทานเช่าเวลาของสถานีวิทยุกระจายเสียง โดยเฉลี่ยค่าตอบแทนที่มีเอกชนเสนอให้กับสถานี แบ่งเป็นในเขตกรุงเทพมหานครค่าตอบแทนสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอฟ.เอ็ม.ไม่ต่ำกว่า 3 ล้านบาทต่อเดือนต่อสถานี 36,000,000 บาทต่อปีต่อสถานี โดยราคาประมูลอยู่ระหว่าง 3-5 ล้านบาท คลื่นเอ.เอ็ม.ไม่ต่ำกว่า 250,000 บาทต่อเดือนต่อสถานี โดยราคาประมูลอยู่ระหว่าง 250,000 -400,000 บาท 3,000,000บาทต่อสถานี ในเขตภูมิภาคค่าตอบแทนสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอฟ.เอ็ม.ไม่ต่ำกว่า 400,000 บาทต่อเดือนต่อสถานี 4,800,000บาทต่อสถานี โดยราคาประมูลอยู่ระหว่าง 400,000 - 1,000,000 บาท คลื่นเอ.เอ็ม.ไม่ต่ำกว่า ไม่ต่ำกว่า 100,000 บาทต่อเดือนต่อสถานี 1,200,000บาทต่อสถานี โดยราคาประมูลอยู่ระหว่าง 100,000 200,000 บาท

ดังนั้นการประเมินราคารายได้สถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพจะมีรายได้ทั้งปีประมาณ 1,424,400,000 บาท คิดเป็นส่วนแบ่งรายได้ไม่ต่ำกว่า20-22% ของมูลค่าสื่อโฆษณาวิทยุทั้งหมด โดย ในเขตกรุงเทพมหานครสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอฟ.เอ็ม.ได้ค่าตอบแทนสถานีแพงที่สุดไม่ต่ำกว่า 3 ล้านบาทต่อเดือนต่อสถานี มีจำนวน 20 สถานี รวมเป็นรายได้ค่าตอบแทนทั้งปีไม่ต่ำกว่า 720 ล้านบาท คิดเป็น50.55% ของรายได้ค่าตอบแทนทั้งหมดของสถานีกองทัพ และสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอ.เอ็ม.ได้ค่าตอบแทนไม่ต่ำกว่า 250,000 บาทต่อเดือนต่อสถานี มีจำนวน 20 สถานี รวมเป็นรายได้ค่าตอบแทนทั้งปีไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาท คิดเป็น4.21% ของรายได้ค่าตอบแทนทั้งหมดของสถานีกองทัพ ส่วนในเขตภูมิภาคสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอฟ.เอ็ม.ได้ค่าตอบแทนไม่ต่ำกว่า 400,000บาทต่อเดือนต่อสถานี มีจำนวน 107 สถานี รวมเป็นรายได้ค่าตอบแทนทั้งปีไม่ต่ำกว่า 513.60 ล้านบาท คิดเป็น 36.06% ของรายได้ค่าตอบแทนทั้งหมดของสถานีกองทัพ และสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอ.เอ็ม.ได้ค่าตอบแทนไม่ต่ำกว่า 100,000 บาทต่อเดือนต่อสถานี มีจำนวน 109 สถานี รวมเป็นรายได้ค่าตอบแทนทั้งปีไม่ต่ำกว่า 130.80 ล้านบาท คิดเป็น 9.18 % ของรายได้ค่าตอบแทนทั้งหมดของสถานีกองทัพ ทั้งนี้ประมาณว่ากองทัพบกมีส่วนแบ่งในตลาดรายได้ค่าตอบแทนจากสถานีวิทยุกระจายเสียงมากที่สุดไม่ต่ำกว่า 741.60 ล้านบาท รองลงมาเป็น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 220.80 ล้านบาท อันดับ 3 เป็นกองทัพเรือ 171 ล้านบาท อันดับ 4 เป็นสำนักงานปลัดกระทรวง

กลาโหมและกองบัญชาการทหารสูงสุด 146.4 ล้านบาท และอันดับสุดท้ายเป็นของกองทัพอากาศ 144.6 ล้านบาท โดยสรุปเป็นตารางที่ตารางที่ 4.6 แสดงประเมินราคาค่าตอบแทนกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ และ 4.7 แสดงประเมินราคาขายได้สถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ เทียบกับมูลค่าโฆษณา ในระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 (ณรงค์ ชื่นชม, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2550)

ตารางที่ 4.5

แสดงการประเมินราคาค่าตอบแทนขั้นต่ำสัมปทานเช่าเวลา
สถานีวิทยุกระจายเสียงทั้งหมดของกองทัพในรอบปี
ช่วงพ.ศ. 2547-2551

ลำดับ	สถานี	สถานีทั้งหมด (ล้านบาท)			รวมกองทัพ		สัดส่วนกองทัพ			
		AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม
1	กรุงเทพมหานคร	114.00	1,440.00	1,554.00	60.00	720.00	780.00	52.63%	50.00%	50.19%
2	ภาคกลาง	36.00	158.40	194.40	32.40	67.20	99.60	90.00%	42.42%	51.23%
3	ภาคตะวันออก	9.60	81.60	91.20	6.00	28.80	34.80	62.50%	35.29%	38.16%
4	ภาคตะวันตก	7.20	62.40	69.60	3.60	28.80	32.40	50.00%	46.15%	46.55%
5	ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	61.20	393.60	454.80	36.00	158.40	194.40	58.82%	40.24%	42.74%
6	ภาคเหนือ	40.80	240.00	280.80	26.40	100.80	127.20	64.71%	42.00%	45.30%
7	ภาคใต้	52.80	374.40	427.20	26.40	129.60	156.00	50.00%	34.62%	36.52%
	รวม	321.60	2,750.40	3,072.00	190.80	1,233.60	1,424.40	59.33%	44.85%	46.37%
	สัดส่วน	10.47%	89.53%	100%						

ตารางที่ 4.6
แสดงการประเมินราคาค่าตอบแทนขั้นต่ำสัมปทานเช่าเวลา
สถานีวิทยุกระจายเสียงของแต่ละกองทัพอากาศในรอบปี
ช่วงพ.ศ. 2547-2551

ที่	สถานี	กองทัพบก			กองทัพอากาศ			กองทัพอากาศ			ส.ตำรวจแห่งชาติ			ก.กลาโหม-บก.สส.		
		AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม	AM	FM	รวม
1	กรุงเทพ มหานคร	36.0	432.0	468.0	3.0	108.0	111.0	9.0	36.0	45.0	6.0	36.0	42.0	6.0	108.0	114.0
2	ภาคกลาง	22.8	28.8	51.6	1.2	-	1.2	4.8	9.6	14.4	1.2	19.2	20.4	2.4	9.6	12.0
3	ภาคตะวันออก	2.4	4.8	7.2	2.4	14.4	16.8	1.2	4.8	6.0	-	4.8	4.8	-	-	-
4	ภาคตะวันตก	2.4	14.4	16.8	-	-	-	1.2	4.8	6.0	-	9.6	9.6	-	-	-
5	ภาคตะวันออก เชียงใหม่	26.4	52.8	79.2	1.2	14.4	15.6	4.8	38.4	43.2	2.4	48.0	50.4	1.2	4.8	6.0
6	ภาคเหนือ	18.0	38.4	56.4	-	4.8	4.8	3.6	14.4	18.0	1.2	38.4	39.6	3.6	4.8	8.4
7	ภาคใต้	19.2	43.2	62.4	2.4	19.2	21.6	2.4	9.6	12.0	1.2	52.8	54.0	1.2	4.8	6.0
	รวม	127.2	614.4	741.6	10.2	160.8	171.0	27.0	117.6	144.6	12.0	208.8	220.8	14.4	132.0	146.4
	สัดส่วนของ รายได้ทั้งหมด	4%	20%	24%	0%	5%	6%	1%	4%	5%	0%	7%	7%	0%	4%	5%
	สัดส่วนรายได้ ของกองทัพอากาศ	9%	43%	52%	1%	11%	12%	2%	8%	10%	1%	15%	16%	1%	9%	10%

ตารางที่ 4.7

แสดงประเมินราคารายได้สถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ
เทียบกับมูลค่าโฆษณา ในระหว่างปี 2547-2551

รายได้	2551		2550		2549		2548		2547	
	(ล้านบาท)	เพิ่ม (ลด)								
โฆษณาทุกประเภท	89,488	-2.8%	92,010	2.5%	89,839	1.0%	88,931	5.7%	84,139	
สื่อวิทยุกระจายเสียง	6,933	9.7%	6,401	-3.0%	6,588	3.1%	7,055	3.0%	6,850	
สัดส่วน	7.75%		6.96%		7.33%		7.93%		8.14%	
กองทัพบก	742	10.7%	742	11.6%	742	11.3%	742	10.51%	742	10.8%
กองทัพเรือ	171	2.5%	171	2.7%	171	2.6%	171	2.42%	171	2.5%
กองทัพอากาศ	145	2.1%	145	2.3%	145	2.2%	145	2.05%	145	2.1%
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	221	3.2%	221	3.4%	221	3.4%	221	3.13%	221	3.2%
ก.กลาโหม-กองบก.สส.	146	2.1%	146	2.3%	146	2.2%	146	2.08%	146	2.1%
รวมประเมินรายได้สถานี	1,424	20.5%	1,424	22.3%	1,424	21.6%	1,424	20%	1,424	20.8%

ที่มา : ฝ่ายวิจัยสื่อโฆษณา บริษัท เอ.ซี.นิลเซน (ประเทศไทย) จำกัด และการประเมินการเสนองาน
ประมูลค่าตอบแทน ระหว่างปี 2547-2551

สำหรับสภาพการณ์กิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพได้สำรวจเฉพาะสถานี
วิทยุกระจายเสียงในเขตกรุงเทพมหานคร และสภาพของตลาดสื่อโฆษณา เป็นดังนี้

1. เอกชนผูกขาดสัมปทาน ใช้กลยุทธ์การตลาดสร้างความเป็นเจ้าของสถานี

การดำเนินนโยบายให้เอกชนประมูลเช่าเวลาเป็นผู้จัดรายการร่วมกับสถานี
วิทยุกระจายเสียงของกองทัพ เป็นสัญญาระยะสั้น 2 ปีต่อสัญญาได้อีก 1 คราว ๆ ละไม่เกิน 2 ปี
โดยระบบคลื่นเอฟ.เอ็ม.ในเขตกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาคจังหวัดสำคัญ อย่าง เชียงใหม่
เชียงใหม่ ลำพูน นครราชสีมา อุบลราชธานี ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี สงขลา เป็นต้น เป็นเป้าหมาย
หลักที่ทำรายได้ให้กับกองทัพและเอกชน โดยสัญญาที่เอกชนผู้ร่วมจัดรายการได้จะเป็นการ
บริหารการออกอากาศจากห้องส่งของตนเอง หรือจัดตั้งสถานีในการออกอากาศของตนเองในคลื่น
ความถี่เอฟ.เอ็ม.ของกองทัพ ซึ่งสภาพการแข่งขันประมูลเป็นการผูกขาดอยู่กับคู่สัญญาเดิมที่เป็น
กลุ่มทุนขนาดใหญ่ในธุรกิจเพลง และสำนักข่าวมานานกว่า 10 ปี ได้แก่ บริษัท แปซิฟิคคอร์ด

ปอเรชั่น จำกัด บริษัทคลีกรีดิโออาร์อาร์วัน จำกัด บริษัทเอไทม์มีเดีย จำกัด บริษัทสกาย-ไฮ เน็ตเวิร์ค จำกัด บริษัทไอเอ็นเอ็น เน็ตเวิร์ค จำกัด และมูลนิธิรักบ้านเกิด บริษัทสมาร์ทบอมบ์มีเดีย จำกัด บริษัทไวโลเซ็นเตอร์ จำกัด เป็นต้น ซึ่งการประกาศจัดหาผู้จัดรายการร่วมตามระเบียบของ กองทัพอากาศที่กำหนดหลักการไว้จะเอื้อประโยชน์ต่อคุณสมบัติของคู่สัญญาเดิมมากกว่ารายใหม่ ทั้งนี้ ข้อเสนอสำคัญที่มีการเจรจาตกลงกันไว้ล่วงหน้า คือ การให้ค่าตอบแทนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มธุรกิจเอกชนไม่กังวลกับการต่อขยายเวลาของสัญญา ยกเว้นค่าตอบแทนที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กรใหม่ไม่สามารถบรรลุได้ ก็จะมีกลุ่มทุนใหม่มีโอกาสเข้ามาแทนที่ อย่างเช่น บริษัท สยามสปอต อินเตอร์ มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน) ทำสัญญาเข้าร่วมผลิตกับ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ กองทัพบก คลื่นเอฟ.เอ็ม. 90 MHz. ในปี พ.ศ. 2549-2551 ใช้ชื่อสถานี ว่า “เดอะสปอต” เปลี่ยนแปลงย้ายสถานีใหม่เมื่อหมดสัญญา ไปทำสัญญาเช่าเวลาร่วมจัด รายการในนามชื่อเดิม กับคลื่นเอฟ.เอ็ม. 96 กับทางกรมการรักษาดินแดน กองทัพบก บริษัทเซิร์ช (ไลฟ์) จำกัด ในกลุ่มสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ทำสัญญาเป็นผู้ร่วมจัดรายการกับทาง กองทัพเรือ เพื่อทำการผลิตและบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพเรือ คลื่นเอฟ.เอ็ม. 106 Mhz. ระยะเวลา 2 ปีในปีพ.ศ.2551-2552 จัดตั้งสถานีชื่อว่า “106 F.M. วิทยุครอบครัวข่าว” เป็น รายการข่าวและสาระที่ถ่ายทอดสดจากรายการข่าวและสาระของช่อง3 ประมาณ 60% และจัด รายการเอง 25% ที่เหลือเป็นรายการของกองทัพเรือ 15% แทนบริษัทสกาย-ไฮ เน็ตเวิร์ค จำกัด ใน เครือ บริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน) เป็นคู่สัญญามานานหลายปีที่จัดตั้งสถานีรายการเพลง ไทยสากล เป็นต้น

จากการสำรวจกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพเมื่อร่วมกับเอกชนเป็นผู้จัด รายการร่วมในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอฟ.เอ็ม. ปรากฏว่า รูปแบบของการนำเสนอรายการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพทั้งหมด เป็นประเภท รูปแบบรายการเนื้อหาทางเดียวกัน หรือ Format station โดยเอกชนผู้ร่วมจัดรายการ เป็นผู้ดำเนิน บริหารการผลิตและออกอากาศจากห้องส่งของตนเอง และตั้งชื่อสถานีวิทยุกระจายเสียงของ ตนเองเพื่อการบริหารการตลาดเชิงรุก จนเปรียบเสมือนเป็นเจ้าของสถานีวิทยุกระจายเสียงจริง เทียบเท่ากับกองทัพ โดยสรุปเป็นตารางที่ 4.5 แสดงสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพในระบบ คลื่นความถี่เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้สัมปทานเอกชนบริหารเป็นรูปแบบ format radio station ทุกสถานี ซึ่งเอกชนผู้จัดรายการร่วมมีห้องส่งสถานีของตนเองเชื่อมสัญญาณ โดยฝ่าย เทคนิคของสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพกำกับดูแลโครงสร้าง และระเบียบปฏิบัติที่จะต้อง สัมพันธ์ระหว่างปฏิบัติงานตามขั้นตอนทั่วไป การควบคุม ออกอากาศอยู่กับเจ้าหน้าที่ของสถานี

เอกชนทั้งหมดในการปฏิบัติงาน และการจัดตั้งชื่อสถานีวิทยุกระจายเสียง เป็นการสร้างชื่อเสียงตามหลักยุทธศาสตร์ทางการตลาด โดยมีทั้งสัญลักษณ์ และสโลแกนของสถานีวิทยุกระจายเสียงเป็นเชิงการค้า มากกว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ เพราะผู้จัดรายการเป็นของเอกชนมีการรณรงค์โฆษณาประชาสัมพันธ์ตลอดเกือบทั้งวัน และยังจะมีการส่งเสริมการขายจัดกิจกรรมโครงการต่างๆ เพื่อเป็นการสื่อสารสองทางกับผู้ฟังรายการ เพื่อเป้าหมายการสร้างสัมพันธภาพของสมาชิกจนเป็นการผูกพันในลักษณะของสมาชิก หรือแฟนรายการระยะยาว และในปี 2551 สถานีเนื้อหาประเภทด้านบันเทิงและสันตนาการ มากที่สุดจำนวน 12 สถานี (ลดลงจากปี 2547 1 สถานี) คิดเป็น .60 % เป็นสถานีข่าวและสาระจำนวน 8 สถานี (เพิ่มขึ้น 1 สถานี) คิดเป็น 40% โดยกลุ่มธุรกิจที่ได้สัมปทานเช่าเวลา เป็นผู้จัดรายการร่วมกับสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพมากที่สุดคือ บริษัท คลิกอาร์อาร์วัน จำกัด 4 สถานี รองลงมาเป็น บริษัทสกาย-ไฮ เน็ตเวิร์ค จำกัด และบริษัทเอไทม์มีเดีย จำกัด บริษัทละ 3 สถานี ส่วนที่เหลือบริษัทละ 1-2 สถานี

ตารางที่ 4.8
แสดงสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพในระบบคลื่นความถี่
เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้เช่า/ร่วมผลิต	รูปแบบของสถานี		เวลาออก	หมายเหตุ
	รูปแบบ	ประเภทเนื้อหา	อากาศ	
Nation Group	format station	ข่าวและสาระ	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 45-52
บจก.คลิก-อีอาร์วัน-เรดิโอ	format station	ข่าวและสาระ	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 45-52
na	format station	เพลงไทยสากล และบันเทิง	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 45-52
Atime medea Co,ltd ในเครือแกรมมี่	format station	เพลงไทยสากล	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 45-52
Atime medea Co,ltd ในเครือแกรมมี่	format station	เพลงไทยสากล และบันเทิง	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 45-52
SIAM INTER MULTIMEDIA PUBLIC COMPANY LIMITED	format station	ข่าวกีฬาและสันตนาการ	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 50-51
สำนักข่าว Post-GG News, Bussiness radio co.ltd	format station	ข่าวและสาระ	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 50-51
มูลนิธิรักบ้านเกิด	format station	บริการสังคมและข่าว	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 45-51
na	format station	เพลงไทยสากล	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 50-51
บจก.คลิก-อีอาร์วัน-เรดิโอ	format station	เพลง ดนตรี กิจกรรม	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 45-52
sky high network ในเครือ RS	format station	เพลงไทยสากล และบันเทิง	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 49-52
sky high network ในเครือ RS	format station	เพลงไทยสากล และบันเทิง	24 ช.ม.	สัญญาตั้งแต่ปี 51-52
บจก.แปซิฟิก คอร์ปอเรชั่น	format station	บริการจราจรและข่าว	24 ช.ม.	20 ปี

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ผู้เข้าร่วมผลิต	รูปแบบของสถานี		เวลาออกอากาศ	หมายเหตุ
	รูปแบบ	ประเภทเนื้อหา		
Atime medea Co,ltd ในเครือแกรมมี่	format station	เพลงไทยสากล และบันเทิง	24 ชม.	สัญญาตั้งแต่ปี 47-52
บจก.คลิก-อีอาร์วัน-เรดิโอ	format station	เพลงไทยสากล และบันเทิง	24 ชม.	สัญญาตั้งแต่ปี 45-52
บจก.มีเดียเลิฟเวอร์ จำกัด	format station	เพลงลูกทุ่ง	24 ชม.	na
sky high network ในเครือ RS	format station	เพลงไทยสากล และบันเทิง	24 ชม.	สัญญาตั้งแต่ปี 45-52
บจก. เซิร์ช (ไลฟ์) ในกลุ่มช่อง 3	format station	ข่าวและสาระกับเชื่อมช่อง3	24 ชม.	สัญญาตั้งแต่ปี 51-52
บจก.คลิก-อีอาร์วัน-เรดิโอ	format station	เพลงสากล และบันเทิง	24 ชม.	สัญญาตั้งแต่ปี 45-52
บริษัท วิไลเซ็นเตอร์ แอนด์ ซันส์ จำกัด	format station	บริการจราจรและข่าวตำรวจ	24 ชม.	ได้รับยกเว้นถ่ายทอดข่าวจากสวท.

การขายโฆษณารายการสถานีวิทยุกระจายมีการปรับราคาขายทุกปีเฉลี่ย 5-10% และปรับรูปแบบการขายเป็นแพ็คเกจในลักษณะเหมาการโฆษณาเป็นสล็อตและแถมข่าวประชาสัมพันธ์ ก็กับการออกรายการของตัวแทนสินค้าหรือบริการในการสร้างเรื่อง คิดเป็นค่าโฆษณาเฉลี่ย 4,000-8,000 บาทต่ออนาที สำหรับคลื่นความถี่เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร และคิดเป็นค่าโฆษณาเฉลี่ย 500-3,000 บาทต่ออนาที สำหรับคลื่นความถี่เอฟ.เอ็ม. และเอ.เอ็ม. ในเขตภูมิภาค

การแสดงความเป็นเจ้าของสถานีของเอกชนในการบริหารในกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ มีการวางแผนด้านการตลาดสื่อสารมวลชนแบบหลายหลาย เพื่อเพิ่มรายได้จากธุรกิจสื่อโฆษณา ซึ่งนายวาสนพงศ์ วิชัยยะ กรรมการผู้จัดการ บริษัท คลิก-วี อาร์ วัน เรดิโอ จำกัดกล่าวว่า คลิกฯ มีคลื่นวิทยุที่ดำเนินการอยู่ 4 คลื่น แต่ละคลื่นมีความแตกต่างกัน ทำให้ไม่มีการแย่งลูกค้ากันเอง และสามารถเกื้อหนุนกันในขณะที่บางคลื่นอาจถดถอย แต่บางคลื่นเติบโตขึ้น ทำให้ภาพรวมของคลิกฯ มั่นคงมาโดยตลอด นโยบายของบริษัทคือการทำงานขนาด

เล็ก แต่มีความคล่องตัว เน้นการให้บริการที่ดี ปรับตัวง่าย บริการที่มีต่อลูกค้าสามารถยืดหยุ่นได้ และมีเครือข่ายที่ดีที่แตกต่าง ทำให้สามารถยืนอยู่ในธุรกิจอย่างมั่นคงได้ แนวทางการบริหารคลื่นแต่ละคลื่นมีลักษณะแตกต่างกันไป โดยในส่วนของตลาดมวลชน คลื่น FM One 103.5 ใช้เรตติ้งเป็นจุดขาย โดยปัจจุบันเรตติ้งในส่วนของวิทยุอยู่ในอันดับ 1-2 เมื่อผสมกับจำนวนผู้ฟังทางบัสซาว์นที่เชื่อมสัญญาณถ่ายทอดบนรถเมลล์ทั่วกรุงเทพฯ ทำให้เอเยนซีมองเห็นความคุ้มค่าที่มีมากกว่า ขณะที่ Fat Radio เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ต้องใช้อีเวนต์ในการสร้างความสำเร็จให้กับลูกค้า ขณะที่คลื่นข่าว 101 ใช้กลยุทธ์การทำประชาสัมพันธ์ มีการสัมภาษณ์ และขายสปอต เป็นตัวสร้างรายได้ควบคู่กันไป ส่วน Get 102 ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ฟังเพลงสากล ใช้การทำประชาสัมพันธ์ และการขายสปอต

นายคมสัน เชษฐโชติศักดิ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท สกาย-ไฮ เน็ตเวิร์ค จำกัด ในเครือ บริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน) กล่าวว่า สถานการณ์ของการบริหารสถานีวิทยุในวันนี้ ค่ายเล็กที่ยืนอยู่โดดเดี่ยว ไม่มีการสนับสนุนจากใคร จะอยู่อย่างลำบาก เพราะการดำเนินธุรกิจต้องมีต้นทุนสูงกว่า ทั้งการเสียค่าลิขสิทธิ์เพลง หรือการนำศิลปินมาร่วมกิจกรรม ขณะเดียวกันการสร้างแบรนด์ต้องใช้เวลามากกว่าที่จะใช้ผู้ฟังเชื่อมั่น อาจใช้เวลา 6 เดือน ถึง 1 ปี ซึ่งก็อาจครบสัญญาสัมปทาน เมื่อไม่มีฐานผู้ฟังที่แข็งแกร่ง ทำให้เอเยนซีโฆษณาไม่เชื่อมั่นที่จะลงโฆษณา สถานีนั้นก็อยู่ไม่ได้ ในส่วนของสกาย-ไฮ ที่เป็นบริษัทในเครืออาร์เอส ทำให้ต้นทุนคอนเทนต์ไม่ต้องลงทุนมากนัก ประกอบกับการอยู่ในธุรกิจมาเป็นเวลานาน สร้างคลื่นวิทยุ 2 คลื่นหลัก Max 94.5 และ Cool 93 ให้กลายเป็นคลื่นเพลงที่ได้รับความนิยมจากผู้ฟัง โดยเฉพาะ Cool 93 ถือเป็นคลื่นเพลงสบาย (Easy Listening) ที่มีเรตติ้งอันดับ 1 ของเมืองไทย การพัฒนาคลื่นวิทยุทั้ง 2 เพื่อรับการแข่งขัน ในส่วนของ Max 94.5 มีการรีเฟรชคลื่นเพื่อตอบสนองความต้องการผู้ฟังในยุคดิจิทัลไลฟ์สไตล์ ชูกลยุทธ์ของ Emotion Marketing ที่วาง 3 แกนหลักในการนำเสนอ คือ ความทันสมัยเป็นเทรนเซตเตอร์ มีความแตกต่าง และมีสไตล์ของตนเอง โดยมีการปรับเปลี่ยนที่ผู้ดำเนินรายการ หรือ เพื่อให้ผู้ฟังมีบุคลิกสอดคล้องกับแนวคิดของคลื่น เน้นการเปิดเพลงอินเทรนด์ทั้งเพลงไทยและสากลทุกค่ายทุกแนว รวมไปถึงเพลงเอเชียที่ได้รับความนิยม การเปลี่ยนภาพลักษณ์ของ Max 94.5 จะช่วยสร้างจุดเด่นและแตกต่างจากคลื่นวิทยุอื่น ๆ รวมถึงสามารถขยายฐานเข้าสู่กลุ่มผู้ฟังใหม่ๆ ที่มีไลฟ์สไตล์ชัดเจน ซึ่งจากการวิจัยของเอซีเน็ลเส็นพบว่า Max 94.5 เป็นคลื่นที่มีผู้ฟังใช้เวลาในการฟังอยู่กับคลื่นยาวนานที่สุดถึง 7-8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยขณะนี้สามารถขยายโฆษณาได้ราว 80% คาดว่าจะสามารถผลักดันได้ถึง 90% ได้ในปีนี้ ขณะเดียวกันคลื่น Cool FM ที่มียอด

โฆษณาเต็ม 100% ก็ได้วางเป้าให้เป็นคลื่นเพลงสบายอันดับ 1 ยาวนานที่สุด โดยตามติดพฤติกรรมของผู้ฟังไปในช่องทางอื่นๆ เช่นทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงสามารถรับฟังผ่านทิวทัศน์ได้

นางสาวสายทิพย์ มนตรีกุล ณ อยุธยา ประธานกรรมการบริหาร และกรรมการผู้จัดการ บริษัท จีเอ็มเอ็ม มีเดีย จำกัด (มหาชน) เปิดเผยว่า เอ-ไทม์ มีเดีย แบ่งคลื่นวิทยุออกเป็น 4 กลุ่ม ฮอตเวฟ เป็นคลื่นเพลงวัยรุ่น อีเอฟเอ็ม คลื่นบันเทิง บานาน่าเอฟเอ็ม คลื่นเพลงเพราะ เน้นการฟังเพลงต่อเนื่อง และกรีนเวฟ คลื่นสิ่งแวดล้อม เพลงฟังสบาย การสร้างเซกเมนต์คลื่นที่ครอบคลุมคนฟังต่อเนื่องจากกลุ่มหนึ่งสู่กลุ่มหนึ่งนั้น ทำให้เอ-ไทม์ฯ สามารถยึดกลุ่มเป้าหมายได้ทุกกลุ่ม ผลการสำรวจผู้ฟังล่าสุดพบว่า แบรรณดรรยัลดีของคณฟังไม่ได้มีแคในตัวคลื่น แต่มีไปถึงตั้งองคกรเอ-ไทม์ฯ ที่แม้ผู้ฟังจะโตขึ้นจากการฟังฮอตเวฟ ก็จะไปสู่คลื่นอื่น เช่น อีเอฟเอ็ม ไปสู่บานาน่า เอฟเอ็ม และกรีนเวฟ ไม่หลุดหลายไปไหน ความสำเร็จของการสร้างบรรณดกรีนเวฟ มาเป็นเวลา 16 ปี ทำให้อันนี้กรีนเวฟ เป็นคลื่นวิทยุที่มีความแข็งแกร่งที่สุดบนแผงหน้าปัทมวิทยุ การตั้งเป้าเติบโตท่ามกลางวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2552 เพราะเชื่อว่าช่วงวิกฤติที่ผู้บริโภคประหยัดค่าใช้จ่าย จะใช้ชีวิตอยู่บ้านมากขึ้น และสื่อวิทยุและทีวี ยังมีโอกาสเติบโตได้ บริษัทมีแผนปรับโฉม 2 คลื่นวิทยุ คือ 89.0 Chill และ Hot 91.5 เพื่อตอบสนองกลุ่มเป้าหมายกลุ่มคนทำงานและวัยรุ่น โดยทั้ง 4 คลื่นวิทยุ จะมีกิจกรรมตลอดปี ตั้งเป้าหมายรายได้กลุ่มวิทยุเติบโต 8% หรือมีรายได้ 810 ล้านบาท สำหรับผลประกอบการธุรกิจคลื่นวิทยุภายใต้บริษัท เอ-ไทม์ มีเดีย จำกัด 4 คลื่น คือ 89.0 บานาน่า, 91.5 ฮอตเวฟ, 94.0 อีเอฟเอ็ม และ 106.5 กรีนเวฟ เติบโตตาม เป้าหมาย 8% คิดเป็นรายได้ 750 ล้านบาทในลันปีนี้

2. กรุงเทพมหานครสัดส่วนเนื้อหารายการบันเทิงมากกว่า

การผลิตรายการของกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ พบว่ากิจการวิทยุกระจายเสียงทุกหน่วยดำเนินกิจการผลิตวัตถุประสงค์ของสถานี โดยปริมาณสัดส่วนของเนื้อหา รายการเพื่อความบันเทิงที่กองทัพผลิตเองมีประมาณ 15- 29 %ของจำนวนเวลาที่ออกอากาศส่วนที่เหลือเป็นการให้เอกชนเช่าเวลาเกือบทั้งหมดในการผลิตรายการ จะเป็นสัดส่วนของบันเทิงมากกว่า ช่าวสาระ ทั้งนี้ใช้หลักเกณฑ์สูงสุดของสถานีที่กิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ กำหนดไว้ และนำไปสรุปจากการสำรวจสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพสำหรับคลื่นความถี่ เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนเนื้อหาแยกเป็นประเภท แสดงเป็นตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.9

แสดงสัดส่วนเนื้อหารายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นเอฟ.เอ็ม.

ของกองทัพ ในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานี	กองทัพผลิตเอง	ข่าวและสาระ	บันเทิง	โฆษณา
กองทัพบก (12 สถานี)	7:00 ชม./วัน (29%)	3:15 ชม./วัน (14%)	9:15 ชม./วัน (41%)	4:00 ชม./วัน (17%)
กองทัพเรือ (3 สถานี)	4:50 ชม./วัน (29%)	7:00 ชม./วัน (21%)	7:00 ชม./วัน (42%)	4:00 ชม./วัน (17%)
กองทัพอากาศ (1 สถานี)	4:00 ชม./วัน (17%)	00:00 ชม./วัน	16:00 ชม./วัน (67%)	4:00 ชม./วัน (17%)
สตช. (1 สถานี)	00:00 ชม./วัน	20:00 ชม./วัน (83%)	00:00 ชม./วัน	4:00 ชม./วัน (17%)
กลาโหม/กทท. (1 สถานี)	7:00 ชม./วัน (29%)	9:12 ชม./วัน (36%)	3:48 ชม./วัน (18%)	4:00 ชม./วัน (17%)
สัดส่วน	26%	20%	37%	17%

**ปัญหาอุปสรรคของบทบาทวิทยุกระจายเสียง
เพื่อความมั่นคงของชาติ**

จากการศึกษาวิจัย พบว่า บทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ มีปัญหาอุปสรรคสำคัญ แยกเป็น

1. สภาพปัญหาโครงสร้างพื้นฐานของกระบวนการสื่อสารเพื่อความมั่นคงขององค์กรและประชาชนไม่มีส่วนร่วมเป็นมิติสัมพันธ์ตอบสนองอย่างเป็นระบบ โดยรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐจำกัดสิทธิและหน้าที่ของการรับรู้และความต้องการตอบสนองในเชิงปฏิบัติต่อสังคม การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงเป็นการสื่อสารทางเดียวตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากแผนงานและข้อมูลความมั่นคงเป็นความลับของหน่วยงาน ไม่มีการจัดทำแผนแม่บทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของทั้งระบบ โดยรัฐให้เป็นความรับผิดชอบของกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพที่มีบทบัญญัติในกฎหมาย ซึ่งการดำเนินการบริหารส่วน

ราชการระหว่างรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ เป็นรูปแบบของนโยบาย และติดตามผล แต่หน่วยงานส่วนราชการขององค์กรระดับสูงสุดร่วมกันเป็นคณะทำงานไม่มีอำนาจสั่งการอีกฝ่ายหนึ่ง ระบบการทำงานตามนโยบายเป็นเพียงแค่การประสานระหว่างแผนงานที่ต่างฝ่ายต่างรับผิดชอบ และมักจะเกิดปัญหาการทำงานล่าช้าและไม่บรรลุเป้าหมายบ่อยครั้ง อย่างเช่น โครงการรักษาความสงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มอบหมายให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้ผลิตงานสื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์สื่อผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงต่าง ๆ เมื่อทำเสร็จก็ส่งมอบขอความร่วมมือให้สถานีวิทยุทุกแห่งออกอากาศ แต่ขั้นตอนการออกอากาศจะต้องขออนุมัติจากหน่วยงานที่เข้าร่วมก่อนเป็นลำดับขั้น และหากมีเอกชนรับสัมปทานไปก็ต้องขอเวลาในการสนับสนุนกลับมา กว่าจะได้รับการออกอากาศจึงล่าช้ากว่าสถานการณ์ของโครงการดังนั้นเวลาปฏิบัติงานจึงมุ่งไปที่การบริหารภายในองค์กรของตนเองที่มีความพร้อมกว่าเป็นสำคัญ ซึ่งระบบการทำงานสื่อสารมวลชนนี้จึงแตกต่างของเอกชนที่มีกระบวนการวางแผนสื่อสารและกระจายสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐอย่างกองทัพที่เป็นเจ้าของกิจการวิทยุกระจายเสียงจะมีโครงสร้างการบริหารแบบศูนย์รวมอำนาจให้กับผู้บริหารระดับสูงสุดผู้กำหนดนโยบายและหลักการ แต่การปฏิบัติหน้าที่มีช่องว่างด้านการจัดการเพื่อเป้าหมายความสำเร็จขององค์กรในแต่ละปีและมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารในช่วงเวลาระยะสั้น จึงขาดเสถียรภาพในการกำกับดูแลและปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องให้มีทิศทางเดียวกัน อย่างเช่น กรณีเขาพระวิหารขึ้นทะเลเป็นมรดกโลกไม่มีแผนยุทธศาสตร์ของการสื่อสารให้เป็นประโยชน์ แต่ต้องมาขัดแย้งในกระบวนการปฏิบัติงานภายใน จนข้อมูลข่าวสารนำไปเผยแพร่ออกสื่ออย่างไร้ทิศทาง ทำให้กิจการวิทยุกระจายเสียงในภาคอื่น ๆ รวมถึงประชาชนขาดทักษะความรู้ ความเข้าใจ และความสำนึกในบทบาทตอบสนองหน้าที่การรักษาความมั่นคงต่อการปฏิบัติในสังคม

ปัญหาในส่วนนี้ นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ อดีตผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองกล่าวว่า “ข้อจำกัดของราชการที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเรื่องยาก เพราะทุกอย่างเป็นข้อมูลลับ ที่เปิดเผยมีทั้งผลดีและผลเสีย” (ภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2550)

2. สภาพปัญหาของการกำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิชาชีพสื่อสารมวลชนทางวิทยุกระจายเสียง เป็นผลสืบเนื่องจากการจัดตั้งองค์อิสระ คือ กสทช. ไม่ได้เป็นเวลานานเกือบ 10 ปี จนถึงปัจจุบันยังจัดตั้งไม่เสร็จ และในปัจจุบันที่กฎหมายพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 จะบังคับใช้และอำนาจให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม หรือ กทช. ทำหน้าที่กำกับดูแลแทน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ

กิจการกระจายและกิจการโทรทัศน์ ขึ้นมาทำงาน จะต้องเจอกับสภาพปัญหาสะสม และรุนแรงขึ้นหลายเรื่อง ได้แก่

- ความขัดแย้งของหลักเกณฑ์การจัดตั้ง และการแทรกแซงในการจัดตั้ง องค์การอิสระ เป็นปัญหาสืบเนื่องยืดเยื้อจนถึงปัจจุบันและต่อไปอีกนานไม่น้อยกว่า 1- 2 ปี สืบเนื่องจากตามมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 หรือมาตรา 47 ของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 กำหนดให้มีองค์กรรัฐที่เป็นอิสระ "องค์กรหนึ่ง" ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ ซึ่งเป็นที่มาของการรวมคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสทช.) และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ในการตราพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 แต่มีการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมใหม่ โดยบทบัญญัติทุกข้อเหมือนเดิม ยกเว้นควรมององค์กรให้เหลือองค์กรเดียว เป็น กสทช. และอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของรัฐสภา และเพื่อเป็นหลักประกันของเจตนารมณ์ปฏิรูปสื่อในทิศทางเดิม จึงได้ตราพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ให้กทช. กำกับดูแลแทน จนกว่าจะมี กสทช. จึงกลายเป็นปัญหาการคัดค้านจากเครือข่าย 26 องค์กรวิชาชีพสื่อ นักวิชาการ และองค์กรสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ขอแยกเป็น 2 องค์กรเหมือนเดิม เพื่อป้องกันการแทรกแซงองค์กรที่จะกลายเป็นศูนย์รวมผลประโยชน์อันมหาศาลของคลื่นความถี่และกิจการสื่อ นอกจากนี้ ปัญหาการมุ่งตั้งตัวแทนของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นธุรกิจและไม่เป็นธุรกิจเพื่อเข้าไปเป็นกรรมการในกสทช. ยังมีรูปแบบวิธีที่จะแข่งขันต่อสู้กันเพื่อเข้าไปรักษาผลประโยชน์ หรือการแย่งชิงอำนาจในองค์กรอิสระที่มีผลประโยชน์ปีละหลายแสนล้านบาท หากรวมเป็นองค์กรเดียวจะมีความรุนแรงมากกว่าที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต

- การจัดระเบียบกิจการวิทยุกระจายเสียงให้เป็นไปตามบทบัญญัติ ซึ่งจะมีปัญหาอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ คือ

1) กิจการวิทยุกระจายเสียงของหน่วยงานรัฐ เป็นวิทยุกระแสหลักทั้งหมด ให้ปรับเนื้อหารายการตามสัดส่วนข่าวและสาระร้อยละ 70 ของเวลาออกอากาศ ซึ่งเกือบทั้งหมดยังดำเนินการผิดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานี เป็นเรื่องที่คณะกรรมการฯ จะต้องทำโดยเร็ว และเชื่อว่าจะมีปัญหาของการปรับสภาพของกิจการ โดยเฉพาะกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพที่ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับบันเทิง ด้วยสัดส่วนของสถานีที่มีจำนวนมากจะทำ

ให้ยากแก่การปรับปรุงผังรายการเพื่อให้ตอบสนองต่อการดำเนินกิจการเพื่อสร้างรายได้ ส่วนการทำจัดแผนแม่บทฯ กับการจัดสรรคลื่นความถี่ใหม่เป็นเรื่องอนาคตอย่างน้อย 1-2 ปีที่ กสทช. จัดตั้งได้เป็นผู้ดำเนินการ และเป็นปัญหาที่ทุกหน่วยงานกังวลจะส่งผลกระทบต่อจำนวนคลื่นความถี่ที่ครอบครองอยู่ในการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงในปัจจุบัน

2) สื่อวิทยุชุมชนจัดตั้งขึ้นในเวลาอันรวดเร็ว โดยมีได้หยุดชะงัก ในสภาพที่องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ไม่สามารถจัดตั้งได้ จนกลายเป็นปัญหาโครงสร้างพื้นฐานที่กฎหมายไม่มีแนวทางรองรับได้ชัดเจน และส่งผลกระทบต่อความมั่นคง (สุภิญญา กลางณรงค์, 2549) ทำให้การพัฒนาไม่เกิดขึ้น รวมถึงการปรับเปลี่ยนโครงสร้างที่สอดคล้องกับความต้องการในการสื่อสารของชุมชนและผันแปรตามสถานการณ์ทางการเมืองเช่นเดียวกับภาวะที่วิทยุชุมชนทั่วโลกเผชิญ และใน สภาพการดำเนินกิจการทั้งหมดของวิทยุชุมชนถือว่าผิดกฎหมาย เพราะมากกว่า 95 % มีเนื้อหาสาระที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจการชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาที่สร้างผลประโยชน์ให้กับกลุ่มตัวแทนผลประโยชน์ในท้องถิ่น หรือการเมือง ซึ่งการปรับเปลี่ยนของกิจการวิทยุชุมชนต้องจดทะเบียนชั่วคราวมีอายุได้ 1 ปี และสามารถเสนอขอเงินสนับสนุนจากกองทุนพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้ แต่ต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการก่อน ซึ่งอาจจะกระทบต่อกิจการของกิจการวิทยุชุมชนเหลือจำนวนน้อยลง

3) การศึกษาแผนแม่บทจากสถานีวิทยุกระจายเสียงมีจำนวนมาก แต่การกระจายตัวสถานที่ตั้งสถานียังไม่ครอบคลุมได้ทุกพื้นที่ การจัดตั้งสถานีจะกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ และพื้นที่ที่อยู่ในชนบทที่ห่างไกลยังคงมีปัญหาในการรับคลื่นสัญญาณความถี่วิทยุกระจายเสียงได้ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร เช่น ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีสถานีไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งการกระจายเสียงมีรัศมีจำกัดไม่สามารถเปิดสื่อทางวิทยุกระจายเสียงได้ชัด ส่งผลกระทบต่อตอบสนองเป้าหมายและสภาพปัญหาของการกำกับแผนแม่บทในอนาคต

ส่วนองค์กรวิชาชีพสื่อสารมวลชนทางวิทยุกระจายเสียง มีจำนวนมาก ซึ่งการเกิดปัญหาของความขัดแย้งที่เข้าแทรกแซงองค์กรได้ เพราะบางคนเป็นตัวแทนของกิจการทางธุรกิจหรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง จึงทำให้สภาพของโครงสร้างขององค์กรยังขาดมาตรฐานเป็นสากล จะต้องปรับปรุงเพื่อยกระดับของวิชาชีพในการมีส่วนร่วมกำกับดูแลมาตรฐานวิชาชีพให้มีจริยธรรม และส่งเสริมวิจยพัฒนาสื่อวิทยุกระจายเสียงให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปสื่อและบทบาทนิติของกฎหมาย

3. สภาพปัญหาของกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ และกิจการวิทยุกระจายเสียงที่มีปัญหาด้านความมั่นคง

3.1 สภาพปัญหาของกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ

3.1.1 กิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพเป็นกิจการสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงของชาติ ตามบทบัญญัติของกฎหมาย แต่ดำเนินการผิดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานีสืบเนื่องกันมาอย่างยาวนานถึง 80 ปี ดำเนินการผิดวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานีสืบเนื่องกันมาอย่างยาวนาน ต้องปรับสัดส่วนเนื้อหารายการข่าวและสาระมากกว่าร้อยละ 70

3.1.2 นโยบายและการบริหารองค์กรให้สัมปทานเอกชนผูกขาดเข้าเวลาผลิตรายการ โดยมีระบบอุปถัมภ์ เป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ และส่วนใหญ่มีสัดส่วนของเนื้อหาเสนอรายการเป็นประเภทบันเทิงมากกว่า ข่าวและสาระประโยชน์

3.1.3 รูปแบบรายการเป็นแบบดั้งเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย และไม่มีพัฒนาคุณภาพการผลิตรายการ และเนื้อหาสาระที่หลากหลาย

3.1.4 สภาพโครงสร้างขององค์กร มีบุคคลากรที่จำกัด ขาดการพัฒนาคุณภาพบุคคลากรและการผลิตรายการ

3.1.5 แผนแม่บทกิจการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติยังไม่มีที่ชัดเจน ถ้าต้องปรับสภาพกิจการให้สอดคล้องต่อวัตถุประสงค์ จะมีผลกระทบต่อรายได้เงินกองทุนสวัสดิการทหาร ขาดงบประมาณดำเนินการ

3.1.6 กองทัพเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ในสัดส่วนมาก โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนถึง 50% ของทั้งหมด มีโอกาสสูงในการถูกเรียกคลื่นความถี่คืนจากองค์กรอิสระ เพื่อจัดสรรใหม่ ส่งผลกระทบต่อบทบาทและรายได้ของกองทัพ

ดังนั้นในสภาพปัจจุบันผู้บริหารกิจการวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ ยอมรับแนวทางการพิจารณาจัดสรรคลื่นความถี่ใหม่ในอนาคต จึงต้องทำการศึกษาวางแผนแม่บทของกิจการวิทยุกระจายเสียงอย่างมีหลักการเพียงพอสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูประบบสื่อเพื่อตอบสนองการให้สิทธิและเสรีภาพการสื่อสาร จัดสรรคลื่นความถี่อย่างเป็นธรรมตามบทบัญญัติของกฎหมาย ทั้งนี้อาจจะขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน และถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง เนื่องจากการผลิตรายการนั้น จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขนโยบายของกสทช.

3.2 วิทยุชุมชนดำเนินการผิดกฎหมายจำนวนมาก โดยไม่มีใบอนุญาตประกอบกิจการ ส่วนใหญ่ผลิตเนื้อหาที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ และหารายได้จากโฆษณาผิดเจตนารมณ์ของ

การปฏิรูปสื่อตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ยังมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ปลุกกระดม เป็นปัญหาด้านความมั่นคงรุนแรง

4. สภาพปัญหา ผู้บริโภคสื่อทางวิทยุกระจายเสียงและประชาชน อยู่ในฐานะของผู้รับฟัง ดังนั้นผู้บริโภคจึงไม่สามารถเรียกร้องความต้องการในด้านข้อมูลข่าวสาร หรือสาระความรู้ที่ตนต้องการได้ เนื่องจากไม่ได้รับโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบรายการ และเนื้อหาสาระที่ตนต้องการ เท่ากับผู้รับฟังถูกยึดยึดข้อมูลข่าวสารจากผู้ผลิตสื่อแต่เพียงฝ่ายเดียว ผู้รับฟังสื่อยังขาดความรู้ความเข้าใจในการรับและกลั่นกรองข้อมูลข่าวสาร ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญการฟังรับสื่อเพื่อความบันเทิงมากกว่าเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ทำให้ละเลยในบทบาทของการทำหน้าที่ของประชาชน

สำหรับปัญหาที่ศึกษาพบในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปแยกเป็นประเด็นและความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับการรายงานผลวิจัยที่กล่าวมา เป็นดังนี้

1. ปัญหาด้านการดำเนินกิจการผิดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ โดยเนื้อหารายการเป็นประเภทบันเทิง มากกว่าข่าวและสาระที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 70% ซึ่งนางสาวจุฬารัตน์ มณีวงศ์ ผู้ดำเนินรายการสยามมานูสติ สถานีวิทยุกองทัพบก กล่าวว่า “การผลิตรายการสาระเพื่อความมั่นคงมีสัดส่วนน้อยมาก เพราะการแสวงหาผลกำไรเชิงธุรกิจมีสูงจึงไม่เปิดโอกาสให้รายการประเภทด้านความมั่นคงของชาติได้มากนัก คิดว่าอย่างน้อยน่าจะมีไม่ต่ำกว่า 25% หรือ 1 ใน 4 (จุฬารัตน์ มณีวงศ์, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2551)

นางสาววาสนา นาน่วม ผู้ดำเนินรายการลับลวงพราง สถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 100.5 MHz. ของอ.ส.ม.ท. และผู้สื่อข่าวสายทหาร นสพ.บางกอกโพสต์ (สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551) กล่าวเสริมว่า “เท่าที่ติดตามของกองทัพแล้ว มีการใช้ประโยชน์ด้านความมั่นคงน้อยมาก หากให้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้ว แค่ 10% เท่านั้น ที่เหลือเป็นการให้ผลประโยชน์ในการจัดรายการบันเทิงเสียเป็นส่วนใหญ่” (วาสนา นาน่วม, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551)

ด้าน ดร.สุพงษ์ ลิ้มธนากุล คณะนิเทศศาสตร์ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550 สรุปถึงปัญหาว่า

การตอบสนองภารกิจเพื่อความมั่นคงของชาติ ไม่บรรลุเป้าหมาย ส่วนใหญ่จะมีเฉพาะในช่วงต้นชั่วโมง ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของข่าวต้นชั่วโมง มีเท่านั้น รายการส่วนใหญ่จะเน้นเพื่อความบันเทิง เนื้อหาสาระอะไรจริง ๆ มีไม่เท่าไร ยกเว้นวิทยุ ด้านเศรษฐกิจ ก็จะนำเสนอเรื่องเศรษฐกิจ เช่น ข่าวด้านการเงิน สื่อวิทยุอยู่ในการ

ดูแลมากกว่า 20 ปีที่ผ่านมารัฐเป็นเจ้าของสัมปทานโดยชื่อ โดยเอกชนเป็นผู้บริหารและให้ผลประโยชน์ตอบแทนกับรัฐเป็นรายปี หรือ 2 ปี การตอบสนองภารกิจเพื่อความมั่นคงของชาติ ไม่บรรลุป่าหมาย การตอบสนองภารกิจเพื่อความมั่นคง (ดร.สุพงษ์ ลิ้มธนากุล, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2551)

ท้ายที่สุดแล้ว รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร กล่าวสรุปถึง สัดส่วนการนำเสนอข่าวเพื่อความมั่นคงยังไม่มีโอกาสฟังแต่ละรายการว่า

เมื่อเกิดปัญหาจะมีการทุ่มงบประมาณ ทุ่มคนเข้าไปทำโครงการเหล่านี้มากขึ้น ที่จริงการให้ความรู้ทั่วไปก็คือการสร้าง ความมั่นคงกับสังคมอยู่แล้ว การให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจก็สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ แต่ถ้าถามเรื่องสัดส่วนด้านความมั่นคง ต้องดูว่า ความมั่นคงทางการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยรวมส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงของประชาชน ของบุคคลของสังคม ก็อาจจะไม่มากนัก ฉะนั้นสัดส่วนตรงนี้ยังไม่ชัด ถ้าจะดูตามโครงสร้างเก่าส่วนใหญ่จะเน้นความมั่นคงขององค์กรรวมในแง่ของรัฐ ในแง่ของทางการ (ปณิธาน วัฒนายากร, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551)

2. ปัญหาด้านการให้เอกชนเช่าสัมปทาน ของกองทัพ

พลตรีสุรศักดิ์ กาญจนรักษ์ วิตุยกระจายเสียงเพื่อความมั่นคง ซึ่งถึงปัญหาในเรื่องที่มาของงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการเช่าสัมปทานของกองทัพว่า

อยู่ที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ รายได้หลักมาจากการให้เอกชนเข้ามาเช่าช่วงเวลาบางเจ้าก็เช่าเวลาไปทั้งหมด แล้วไปแตกแขนงให้รายเล็กรายน้อยเข้ามารับช่วง ปัญหาก็คือว่าบริษัทที่ได้สัมปทานไปแล้วมีรายได้ไม่เข้าเป้าก็ไม่มีเงินมาจ่ายให้ทางสถานี ผู้บริหารใหม่เข้ามาก็เปลี่ยนให้บริษัทใหม่เข้ามาดำเนินการ มีเรื่องมีราวกันตลอด แทนที่สถานีจะมีเงินมาพัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์ก็ไม่มีเงิน (พลตรีสุรศักดิ์ กาญจนรักษ์, สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2551)

ต้องยอมรับว่าการดำเนินงานของสถานีวิทยุกองทัพบกตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงปัจจุบัน ไม่ได้รับงบประมาณจากรัฐ เราต้องหารายได้มาบริหารจัดการกันเอง จึงต้องมีเรื่องธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งก็ถูกมองว่าวิทยุกองทัพบกเห็นแก่เรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์สาธารณะ

เมื่อไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ รายได้หลักมาจากการให้เอกชนเข้ามาเช่าช่วงเวลาบางเจ้าก็เช่าเวลาไปทั้งหมด แล้วไปแตกแขนงให้รายเล็กรายน้อยเข้า

มารับช่วง ปัญหาก็คือ บริษัทที่ได้สัมปทานไปแล้วมีรายได้ไม่เข้าเป้าก็ไม่มีเงินมาจ่ายให้ทางสถานี ผู้บริหารใหม่เข้ามา ก็เปลี่ยนให้บริษัทใหม่เข้ามาดำเนินการ มีเรื่องมีราวกันตลอด แทนที่สถานีจะมีเงินมาพัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์ก็ไม่มีเงิน

ด้าน นางสาวนภัสวันต์ กังวาลจิตต์ รองหัวหน้าศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก แต่ด้วยเหตุที่กองทัพมีสื่ออยู่จำนวนมาก งบประมาณไปพัฒนาสื่อวิทยุที่มีอยู่มีความจำกัด กองทัพจึงต้องปรับการบริหารให้สื่อวิทยุของกองทัพเลี้ยงตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งกองทัพ ภาคเอกชนจึงเข้ามามีบทบาทในจุดนี้

3. ปัญหาด้านรูปแบบและคุณภาพของรายการเพื่อความมั่นคง

ดร.สุพงษ์ ลิ้มธนากุล คณะนิเทศศาสตร์ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และอดีตสมาชิกสภากร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 กล่าวถึงรูปแบบและการจัดรายการว่า

บางสถานีก็มีนายทหารมาจัดรายการสลับบ้าง แต่เนื่องจากไม่เชี่ยวชาญไม่ใช่มืออาชีพก็อาจทำให้รายการไม่ได้รับความสนใจจากประชาชน แต่รายการที่ดำเนินการโดยเอกชนจะได้รับความสนใจเข้าถึงประชาชนได้มากกว่า อาจเป็นเพราะรู้ความต้องการของคนฟัง ส่วนใหญ่จะเน้นการบันเทิง รายการเพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง อะไรทำนองนี้ จะเรียกว่าไม่เป็นไปตามเป้าหมายมากกว่า ถ้าจะทำให้ได้ตามเป้าหมายจะต้องมีการกำหนดเนื้อหาสาระในจำนวนที่ชัดเจน เมื่อให้สัมปทานเอกชนไปแล้วจะไปจำกัดเขาว่าต้องจัดเนื้อหาอย่างนั้นอย่างนี้ ไม่ได้ อย่างที่ทราบกันอยู่เนื้อหาสาระจะมีคนฟังค่อนข้างน้อย และการผลิตรายการแพงกว่าการเปิดเทป หรือเปิด MV หรือมิวสิกวิดีโอ ในสถานการณ์วิกฤต ความร่วมมือระหว่างกองทัพซึ่งเป็นเจ้าของสถานีกับผู้รับสัมปทาน จะร่วมไม่ร่วมมือกัน ก็คงต้องขอร้องกันดี ๆ อย่างเหตุการณ์วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ.2551 เอกชนก็ให้ความร่วมมือด้วยดี จะให้เป็นแม่ข่ายถ่ายทอดเขาก็ยินดี ซึ่งเป็นกรณีที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำ นานนานจะเกิดขึ้น อันนี้ไม่ถือว่าเป็นนโยบาย (ดร.สุพงษ์ ลิ้มธนากุล, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2551)

นายสมชัย สุวรรณบรรณ กรรมการองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย สรุปได้ว่า

วิธีการนำเสนอยังคงเป็นแบบเดิม คือ นั่งอ่านให้ฟัง Content มีลักษณะไม่ยืดหยุ่นเหมือนแต่ก่อน แต่ Presentation ไม่เปลี่ยนรูปแบบมั่นคงเป็นแบบเดิม ๆ คือ อ่าน

บทความในอากาศ อาจจะมีลีลาเป็นภาษาพูดมากขึ้น แต่ยังเป็นรูปแบบเดิม ๆ ผู้ฟังที่จะชอบจะเป็นกลุ่มอนุรักษ์นิยม แต่ผู้ฟังอื่น ๆ ที่เป็นคนรุ่นใหม่หรือปัญญาชนจะไม่ชื่นชอบและไม่ทนฟัง การพัฒนาสื่อมวลชนให้มีคุณภาพมากขึ้นระดับสากล จะช่วยให้ประเทศไทยมีความมั่นคง โดยไม่ต้องอ้างอิงเรื่องความมั่นคงของชาติ ซึ่งการให้เอกชนได้สัมปทานเข้าสถานี หรือเช่าเวลา ถือว่าล้มเหลวควรเลิกได้แล้ว (สมชัย สุวรรณบรรณ, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2551)

และนางสาววาสนา นาน่วม ผู้ดำเนินรายการลับลวงพลาง สถานีวิทยุกระจายเสียงเอฟ.เอ็ม. 100.5 MHz. ของ อ.ส.ม.ท. และผู้สื่อข่าวสายทหาร หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ กล่าวว่า

ไม่มีความชัดเจนเลยว่า วิทยุสถานีใด หรือรายการใด เป็นวิทยุเพื่อความมั่นคงของชาติ เพราะกลายเป็นเรื่องผลประโยชน์ทางธุรกิจเสียส่วนใหญ่ คำว่า “เพื่อความมั่นคงของชาติ” น่าจะกลายเป็นเพียง ข้ออ้างของ ทางกองทัพ ในการขอคงไว้ซึ่งสถานีวิทยุมากกว่า เพราะมีการใช้ประโยชน์เพื่อความมั่นคงจริง ๆ น้อยมาก รูปแบบ เนื้อหาสาระด้านความมั่นคงของชาติ ที่นำเสนอทางสื่อวิทยุกระจายเสียง มีสัดส่วนที่น้อยมาก เมื่อเทียบกับเวลาที่เอาไปใช้ในด้านผลประโยชน์ทางธุรกิจ ทางกองทัพ ควรจะมีการขอสงวนเวลา ในแต่ละชั่วโมง ควรจะมีรายการเพื่อความมั่นคง ในการปลุกจิตสำนึกคนไทยในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าการมีแค่ ข่าวต้นชั่วโมงเท่านั้น ... (วาสนา นาน่วม, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551)

4. ปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากร

นางสาวจุฬาริษา มณีวงศ์ ผู้ดำเนินรายการสยามมานุสติ สถานีวิทยุกองทัพบก (สัมภาษณ์, 21 ต.ค. 2551) กล่าวว่า

บุคลากรด้านสื่อมวลชนมีน้อยแต่กองทัพนำบุคลากรในเหล่าทัพ ซึ่งขาดความเป็นวิชาชีพมาทำงานแทนที่จะสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนเข้าไปรับผิดชอบงานโดยตรง ทุกครั้งที่เกิดข้อโต้แย้งในสังคม จะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งให้เป็นกลาง ห้ามพาดพิงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งหลายครั้งต้องหลบเลี่ยงด้วยการหนีประเด็นทางการเมืองไป โดยเฉพาะหลัง คมช.ยึดอำนาจ มีหลายรายการต้องเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ ด้วยข้ออ้างต้องการเน้นเนื้อหาด้านความรักชาติ และรู้สึกสามัคคีมากกว่าการสะท้อนความเป็นจริง ซึ่งผู้ผลิตรายการหลายคนรู้สึก

รับไม่ได้กับการถูกบีบบังคับ หากประเมินผลการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ ล้มเหลว เพราะนโยบายไม่แน่นอน ขาดความเป็นตัวของตัวเอง และโอนเอนตามกระแส ผู้ผลิตรายการไม่มีเอกสิทธิ์ในการตัดสินใจ นำเสนอรายการ (จุฬาพิช มณีวงษ์, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2551)

แนวทางในการพัฒนาบุคลากร คือ การฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ

นางสาวจุฬาพิช มณีวงษ์ กล่าวสรุปทิ้งท้ายว่า “กองทัพขาดบุคลากรที่สำเร็จด้านสื่อสารมวลชนโดยตรง และเป็นระบบเล่นพรรคเล่นพวก มากกว่าความรู้ความสามารถ” (จุฬาพิช มณีวงษ์, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2551)

5. การจัดสรรคลื่นความถี่ใหม่

หากประเมินผลการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ ไม่อาจพูดว่าสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะไม่เห็นว่ามี การนำไปใช้เพื่อความมั่นคงอย่างจริงจัง และไม่เคยเห็นผลที่เกิดจากการใช้วิทยุเพื่อความมั่นคงที่อาจเป็นเพราะแนวคิดส่วนใหญ่ เป็นการปฏิบัติตาม ๆ กันมาในเรื่องการให้เวลาในรายการบันเทิง และรายการเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจมากกว่า มีแค่ข้อกำหนด ในการตัดเข้ารายการข่าวต้นชั่วโมงเท่านั้น ในการจัดสรรคลื่นความถี่ ควรจะต้องแก้ไขข้อกำหนดใหม่ ในการเพิ่มการออกรายการสื่อบุคคล หรือจึงเกิดต่าง ๆ เพื่อให้คนรักชาติ แต่ปัจจุบันเป็นการนำเวลาในการเสนอข่าวหรือการโปรโมทหน่วยทหารเจ้าของสถานีหรือผู้บังคับบัญชาเท่านั้น

นางสาววาสนา นาน่วม ผู้ดำเนินรายการลับดวงพลาถ สถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 100.5 MHZ. ของ อ.ส.ม.ท. และผู้สื่อข่าวสายทหารหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ กล่าวว่า สื่อวิทยุของกองทัพในปัจจุบัน ถูกนำไปให้เอกชนเช่าเวลาเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจมากกว่าที่จะนำไปใช้เพื่อกิจการของหน่วยเอง เนื่องจากมีค่าตอบแทนในอัตราที่สูงและกระทำกันต่อ ๆ มา จนกลายเป็นระเบียบ และเป็นที่ยึดกันว่า เมื่อมีการเปลี่ยนผู้บังคับหน่วยของแต่ละหน่วยที่มีสถานีวิทยุของตัวเองนั้น เอกชนที่ได้สัมปทานเช่าเวลาก็ต้องมีการวิ่งเต้นใหม่ เพื่อให้ได้เช่าเวลาตามเดิม บางครั้งเมื่อเปลี่ยน ผบ.หน่วย หรือ ผบ.ระดับสูง ก็จะมีการเปลี่ยนชื่อของเอกชนที่จะได้รับสัมปทานเวลาไปด้วย (วาสนา นาน่วม, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551)

ดังนั้นสื่อวิทยุของกองทัพจึงไม่ได้นำมาใช้ในการสื่อสารระหว่างในกองทัพเองแต่อย่างใด

พลตรีสุรศักดิ์ กาญจนรักษ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบก็มีการพัฒนาและปรับปรุงเงื่อนไขและรูปแบบในการทำงานร่วมกัน มีความโปร่งใส ตรงไปตรงมา และปฏิบัติตามนโยบายของกองทัพอย่างครบถ้วน ขณะที่เอกชนก็ได้ประโยชน์จากค่าโฆษณา กองทัพเองก็มีรายได้นำไปปรับปรุงอุปกรณ์และเครื่องมือเพื่อความทันสมัย บางส่วนใช้เป็นสวัสดิการให้กับกำลังพลและครอบครัว ซึ่งสถานีวิทยุกองทัพบกจะใช้วิธีให้บริษัทเอกชนเข้ามาเช่าช่วงเวลาไปดำเนินการเป็นสัญญาปีต่อปี โดยจะจัดทำผังรายการเองทั้งหมด คงเว้นไว้เฉพาะเวลาที่ถูกบังคับเอาไว้โดยกองทัพบก ซึ่งยังคงสามารถใช้สื่อวิทยุสนับสนุนภารกิจของกองทัพได้ตลอดเวลา

สรุปได้ว่า นโยบาย วัตถุประสงค์ ระบบการทำงานทางด้านความมั่นคงของชาติ เป็นแค่เหตุผลหรือข้ออ้างของกองทัพ ที่จะคงสถานีวิทยุไว้เป็นของตนเองไว้ตามเดิม ไม่ยอมคืนให้รัฐ หรือองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ใด ๆ โดยอ้างคำที่แสนครอบจักรวาลว่า เพื่อความมั่นคง เพราะในอีกแง่หนึ่ง สถานีวิทยุต่าง ๆ ของกองทัพ ก็คือ หม้อข้าวของทหาร เป็นแหล่งที่มาของรายได้นอกงบประมาณ ที่แต่ละหน่วยจะนำมาใช้พัฒนาหน่วยของตนเอง และเป็นงบบุของผู้บังคับบัญชาไปเสียแล้ว

บุคลากรในการดำเนินกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพ ไม่ค่อยประณีต เรื่องการเลือกทหารมาทำงานด้านวิทยุ เพราะนโยบายใหญ่ของ ทบ. ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการใช้สื่อวิทยุเท่าใดนัก จึงมักจะใช้ทหารที่เคยทำงานอยู่เดิม หรือทหารในสายงานกิจการพลเรือนที่เป็นการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน กองทัพและผู้บังคับบัญชาเสียมากกว่า การมองในภาพรวมหรือมีแผนการใช้วิทยุทหารในการสร้างจิตสำนึก หรือการทำเพื่อชาติ เพราะทหารยังติดยึดกับแนวคิดและรูปแบบการทำงานเดิม ๆ ในการใช้สื่อวิทยุ แต่ทางเลือกคือ ทางกองทัพควรจะทำดีใจ หรือผู้จัดรายการของเอกชน ที่มาดำเนินรายการในการสอดแทรกแนวคิดหรือการทำงานเพื่อความมั่นคงแฝงไปด้วย ที่จะเป็นการทำงานความมั่นคงในรูปแบบอ่อน ๆ รูปแบบหนึ่ง นอกเหนือจากการทำรายการของทหารเอง ซึ่งผู้ฟังมักไม่ค่อยสนใจ

การพัฒนาของการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงยังเป็นอุปสรรค เพราะยังคงยึดตามสิ่งที่เคยกระทำกันมา ที่ต้องนำเวลาส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดให้เอกชนเช่าเวลาแล้วไปดำเนินรายการเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ ที่เคยทำมาในอดีตก็สิบปี ก็กระทำต่อกันไปอย่างนั้น เพราะมีเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับการถ่วงหน้า จนไม่มีใครคิดที่จะเปลี่ยนแปลง หรือคิดที่จะหันมาใช้สื่อวิทยุทหารให้ได้ประโยชน์มากกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน เพราะแต่ละหน่วยหรือกองทัพปล่อยให้เอกชนดำเนิน การทั้งหมดหวังผลด้านธุรกิจมากกว่า ไม่ได้สนใจผลที่

ออกมา อีกทั้ง ทางกองทัพหรือ หน่วยทหารเจ้าของสถานี ก็ไม่ได้เข้มงวดเรื่องการให้เอกชนยึด เรื่องความมั่นคง และรวมทั้ง กองทัพก็ไม่มียุทธศาสตร์หรือแนวทางการใช้วิทยุเพื่อความมั่นคง อย่างแท้จริง เพราะเป็นแค่ข้ออ้างในการขอลงไว้ซึ่งสถานีวิทยุทหารไว้เป็นของกองทัพ เท่านั้นเอง

คนไทยในยุคปัจจุบัน ไม่ชอบการถูกปลุกกระดม หรือยึดเยียดข้อมูลให้แบบตรง ๆ ที่อ้อ ๆ เช่นการจัดรายการต่าง ๆ ของทางกองทัพ แต่ควรจะใช้การซุ่มลึกแทรกซึมในรายการต่าง ๆ ตัวผู้จัดรายการเอง ที่ทางกองทัพควรจะนำมาอบรมให้มีแนวคิดและการแทรกซึมเรื่องความมั่นคงไปได้ แม้จะเป็นรายการเพลงของวัยรุ่น ก็สามารถทำได้ ด้วยคำพูด หรือการเปิดเพลงที่กระตุ้นความรู้สึก ให้คนรักชาติ เช่น เพลง ก้อนดิน หรือเพลงพ่อ ที่เบิร์ด ธงชัย ร้องก็ยังคงกินใจ แล้วเปิดบ่อย ๆ ทุก ๆ วัน หรือเพลง รักเธอประเทศไทยที่สำคัญ กองทัพต้องเลือกคนที่จะมาทำงานด้านนี้ ให้มีวิสัยทัศน์ในการทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ในภาพกว้าง มีแนวคิดและรูปแบบการทำงานแบบ นักโฆษณา แบบเอเยนซีโฆษณาต่าง ๆ ต้องมีแนวคิดแปลก ๆ ไม่ใช่ทำงานไปวัน ๆ

ทหารพยายามต่อต้านการปฏิรูปสื่อมาตลอดทุกครั้งว่า จะต้องมีการคงวิทยุไว้เพื่อความมั่นคง แต่แน่นอนว่า จะต้องให้ทหารมีสถานีวิทยุของตนเองเหลือไว้บ้าง บางส่วนเท่านั้น ที่เหลือควรคืนให้รัฐ หรือหากไม่คืน ทหารก็ควรที่จะเพิ่มสัดส่วนเวลาของการทำเพื่อความมั่นคงให้มากเป็น 50% ที่เหลืออาจให้เวลาในการบันเทิงหรือธุรกิจ แต่จะต้องมีการปรับปรุงรูปแบบในการแทรกซึมความมั่นคงในรูปแบบที่คนฟังยอมรับและยอมรับ ซึ่งหากทหารทำไม่ได้ ควรต้องให้เอกชนเช่นเอเยนซีโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ ในการวางแผนและออกแนวคิดในการออกผลงานมา

แต่ถ้าหากทางกองทัพไม่สามารถทำอะไรได้ ก็ควรให้เอกชนดำเนินการ เพราะมีแนวคิดและการทำงานที่ดีกว่า แต่หากทำเองก็ควรจะต้องปรับปรุงแนวคิด นโยบายและบุคลากรขนานใหญ่ แม้จะแยกเจ้าของสถานี ผู้บริหารและผู้ผลิตสื่อ แต่จะต้องมีข้อตกลงในเรื่องการสัดส่วนเวลาในการทุ่มให้กับความมั่นคง มากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ แต่เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะทหารมักจะแข็งขันมาตลอด ด้วยเพราะข้ออ้างคำว่า เพื่อความมั่นคงของชาติ ที่มักเกิดคำถามตามมาว่า จริง ๆ แล้ว เพื่อความมั่นคงของใคร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า กระทรวงกลาโหมได้ศึกษาวางแผนยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงของรัฐ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ เป็นแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 – 2555 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

เนื่องจากภัยคุกคามในปัจจุบัน เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาในหลายรูปแบบ ซึ่งมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยที่สังคมส่วนใหญ่ไม่สามารถรับรู้ถึงผลกระทบ จวบจนกระทั่งผลลัพธ์ของภัยคุกคามนั้น ๆ ปรากฏ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน ช่องทางการสื่อสาร โทรคมนาคมที่ทันสมัยและรวดเร็ว อีกทั้งมีให้เลือกได้หลายมิติทางการสื่อสาร ทำให้ภัยคุกคามต่าง ๆ สัมฤทธิ์ผลอย่างรวดเร็ว ขยายวงกว้างและส่งผลกระทบต่อทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประกอบกับการแข่งขันอย่างเสรีของสื่อต่าง ๆ ทำให้การเสนอข้อเท็จจริง ไม่ได้ผ่านการกลั่นกรอง และบิดเบือนไปจากความเป็นจริง ดังนั้น พลังอำนาจทางทหาร จึงมีความจำเป็นต้องนำมาใช้ ตั้งแต่ปัจจุบันในรูปของการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม เพื่อรักษาความมั่นคงรักษาผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งจะต้องดำเนินการตั้งแต่ยามปกติ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพิทักษ์รักษา ตลอดจนสร้างเสริมและพัฒนาอำนาจของชาติทุกด้านอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อเป็นภูมิคุ้มกัน ตั้งแต่ยามปกติ โดยเร็วประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ย่อยดังนี้

1.1 ยุทธศาสตร์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันสูงสุดของชาติ

ใช้กิจการกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมทางทหาร เพื่อเผยแพร่แนวพระราชดำริ พระราชกรณียกิจ พระราชจริยวัตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและราชวงศ์ เพื่อให้ประชาชนได้สำนึกถึง พระมหากษัตริย์คุณและนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยให้รายการต่าง ๆ จัดรูปแบบรายการและกิจกรรมที่เป็นเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และเปิดช่องทางให้ประชาชนได้แสดงความรักและความจงรักภักดี

1.2 ยุทธศาสตร์พิทักษ์ รักษา สร้างเสริมพลังอำนาจแห่งชาติ

1.2.1 ใช้กิจการกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมทางทหาร ในการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ถูกต้อง ชัดเจนและรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้เกิดความเข้าใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นและไม่หลงเชื่อในข้อมูลเท็จ ที่อาจเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนไปในทางลบ

1.2.2 ส่งเสริมการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพของประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในด้านการสร้างคุณธรรม จริยธรรม การสร้างทัศนคติที่รักสามัคคี การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งการให้เกียรติแก่บุคคลต่างศาสนา เชื้อชาติ

1.2.3 การกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมทางทหาร จะต้องส่งเสริมคุณภาพชีวิต ทั้งในการดูแลสุขภาพพลานามัย หลีกเลี้ยงยาเสพติดและอบายมุข โดยส่งเสริมให้มีการใช้หลักศาสนาเป็นเครื่องนำพาจิตใจ

1.2.4 ใช้กิจการกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมทางทหาร เพื่อส่งเสริมสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ และวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความรัก ความหวงแหนและระลึกถึงสิ่งดีงามที่บรรพบุรุษทิ้งไว้เป็นมรดกให้แก่ชนรุ่นหลัง

1.2.5 ส่งเสริมการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ เป็นเวทีให้กับประชาชน ได้ถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา รวมทั้งวิทยาการสมัยใหม่ที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดและสร้างแรงบันดาลใจ ตลอดจนการขยายผลของภูมิปัญญา ไปสู่การเพิ่มอาชีพและรายได้ รวมทั้งสร้างเสริมเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานของประชาชนให้เกิดความเข้มแข็งเป็นฐานของเศรษฐกิจของประเทศ ควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตตามพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

1.2.6 ส่งเสริมกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นรากฐานของชาติให้เกิดทัศนคติในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งส่งเสริมผลิตผลทางปัญญาที่สร้างสรรค์ของเยาวชน นิสิต นักศึกษาให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมและเป็นตัวอย่างแก่เยาวชนกลุ่มอื่น ๆ ตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับกองทัพและความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดและแสดงออกถึงการใส่ใจต่อประชาชนของกองทัพ

1.2.7 การใช้กิจการกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมทางทหาร เข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือประชาชน ทั้งด้านอุบัติเหตุและภัยพิบัติ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ฯลฯ อันเกิดมาจากสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ก่อให้เกิดสภาวะโลกร้อน ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น สร้างความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สินและการทำมาหากินของประชาชน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความร่วมมือช่วยเหลือประชาชน โดยร่วมกับหน่วยงานของรัฐและอาสาสมัครต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม โดยสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดและแสดงออกถึงการใส่ใจต่อประชาชนของกองทัพ

1.2.8 ผลการจัดรายการทั้งการกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมทางทหารจะต้องสามารถนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มมวลชนของสถานีหรือของรายการที่ผลิตและใช้ผู้ประกาศหรือพิธีกรของรายการเป็นผู้นำในการสร้างทัศนคติและแนวความคิดตอบสนองกับแนวทางของรายการที่จัด โดยมีการจัดกิจกรรมทั้งในและภายนอกสถานีเพื่อให้เกิดการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

1.3 ยุทธศาสตร์สร้างเสริมความศรัทธาของประชาชนต่อกองทัพ

ใช้กิจการการกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมทางทหาร เป็นช่องทาง นำเสนอผลการปฏิบัติงานการทำความดี รวมทั้งศักยภาพของกองทัพ ตลอดจนการแสดงออก

ของทหารที่มีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ ยังนำเสนอกำลังพลของกองทัพที่เป็นแบบอย่างทั้งด้านความประพฤติ การดำเนินชีวิตและประชาชน การทำงาน รวมทั้งอาชีพเสริมที่มีคุณค่าควรแก่การยกย่องนำมาเสนอให้สังคมได้รับรู้ ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่กำลังพลของกองทัพ เป็นแบบอย่างให้กับเพื่อนร่วมอาชีพ เยาวชนและประชาชน

1.4 ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้าใจสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นรูปแบบการทำสงครามที่มุ่งเน้นการทำลายความเป็นปึกแผ่นของสังคมและเจตนารมณ์ของฝ่ายเรา ซึ่งเป็นภาครัฐ มีอำนาจกำลังรบที่เข้มแข็งกว่า โดยที่ฝ่ายตรงข้ามไม่สามารถเอาชนะได้ด้วยอำนาจกำลังรบที่ด้อยกว่า แต่ต่อสู้โดยการใช้หัวใจและศรัทธา เป็นตัวปฏิเสธพลังอำนาจและเทคโนโลยีของฝ่ายเรา เปลี่ยนเป้าหมายทางทหารเป็นเป้าหมายทางศูนย์กลางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ไม่มีข้อจำกัดทางจริยธรรมในการทำสงคราม นอกจากนี้ ประชาชนซึ่งมิใช่กำลังรบ มักจะตกเป็นเป้าหมายที่คุ่มค่าในการโจมตี เพราะมีผลกระทบต่อสภาพจิตวิทยาต่อสังคมได้ดีกว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความอ่อนไหวของสังคม จะเป็นเป้าหมายที่สำคัญมากกว่าชัยชนะในสนามรบ นอกจากนี้ฝ่ายตรงข้ามจะหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าโดยตรงกับกำลังทหาร แต่จะปฏิบัติการจิตวิทยาด้วยรูปแบบต่าง ๆ ในการสร้างความหวาดกลัวให้กับสังคมในวงกว้าง เช่น การฆ่าและเผา หรือตัดศีรษะหรือการวางระเบิดและยิงซ้ำ เพื่อสร้างภาพแห่งความน่ากลัวของปฏิบัติการ ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นการตัดห่วงโซ่สายใยที่ยึดเหนี่ยวทางสังคมให้ขาดสะบั้นลง ด้วยการเพิ่มระดับการข่มขู่ คุกคาม โจมตี บ่อนทำลายสัญลักษณ์ในการเอาชีวิตรอดมนุษย์ ทำลายความเชื่อมั่นในอำนาจรัฐ ดังนั้น การปฏิบัติการทางทหาร โดยใช้อำนาจกำลังรบหรือความเหนือกว่าทางด้านยุทธโศปกรณ์ จึงไม่ใช่เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ แต่จำเป็นจะต้องใช้การปฏิบัติการด้านจิตวิทยาและการประชาสัมพันธ์ โดยมีการจัดและผลิตรายการที่ผ่านกระบวนการและผลิตรายการที่ผ่านกระบวนการในการพิจารณาประเมินค่าของผลลัพธ์ที่จะได้และนำออกสู่ผู้รับโดยผ่านช่องทางของกิจการกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมทางทหาร ทั้งนี้มีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 การใช้กิจการกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมทางทหาร ทั้งในพื้นที่เป้าหมายและในระดับประเทศ ให้เป็นช่องทางในการปฏิบัติการจิตวิทยาอย่างกว้างขวางรวดเร็ว ตอบโต้การกระทำของฝ่ายตรงข้าม มุ่งเน้นการนำเสนอผลการปฏิบัติการทางทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเสนอและเปิดเผยผู้กระทำความผิด รวมทั้งโครงข่ายผู้ก่อความไม่สงบ

ที่ชัดเจนให้กับสังคมได้รับรู้ เพื่อเป็นการป้องปรามและลดบทบาทของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ กลุ่มแนวร่วมผู้ถูกชักจูงและผู้ที่มีแนวคิดเอนเอียงไปยังฝ่ายตรงข้าม

1.4.2 ใช้กิจการกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมทางทหารเป็นช่องทางหน้าต่างในการรับรู้ความรู้สึกของประชาชนและการสร้างความรู้สึกร่วมของคนในและนอกพื้นที่ จนถึงขั้นรวมพลังต่อต้านทั้งทางความคิดและเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เช่น การให้ข่าว การแจ้งเบาะแสให้แก่เจ้าหน้าที่ สร้างโครงข่ายแนวร่วมประชาชน นอกจากนี้ ยังเป็นช่องทางในการให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นการทำงานของภาครัฐเพื่อสะท้อนทั้งภาพบวกและลบ และหน่วยงานจะได้นำไปแก้ไขปรับปรุงการทำงาน การเปิดช่องทางดังกล่าวนี้ จะเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

1.4.3 นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของชุมชน มุ่งสู่ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่เสริมสร้างห่วงโซ่แห่งสายใยทางสังคมกลับคืนมา โดยรายการที่ผลิตจะต้องมีรูปแบบเจาะลึกได้รายละเอียดการดำเนินงานจริง ๆ

1.4.4 ผลิตรายการที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาของเยาวชน โดยชักชวนครูและผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม นำเสนอผลงานของเยาวชนทั้งไทยและไทยมุสลิมที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือกัน

1.4.5 ผลิตรายการที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของคนในพื้นที่ไม่ว่าเชื้อชาติศาสนาใด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับความแตกต่างของกันและกันให้เกิดทัศนคติในการมองศิลปวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ของตนให้เป็นสิ่งที่สวยงามและน่าส่งเสริม

1.4.6 ผลิตรายการที่ส่งเสริมอาชีพและผลิตผลของกลุ่มต่าง ๆ มุ่งเน้นงานหรือผลิตภัณฑ์ที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างงานสร้างอาชีพ กระจายรายได้ ผลที่ได้รับ นอกจากประชาชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้ว อาชีพเหล่านี้จะหันเหความคิดและอุดมการณ์ในการแบ่งแยกดินแดนไปสู่การดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าและยังเป็นการแสดงให้เห็นประชาชน เห็นว่าภาครัฐส่งเสริมและต้องให้มีการรักษาศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

1.4.7 เป็นเวทีให้ผู้นำศาสนาและโรงเรียนสอนศาสนาได้ นำคำสอนของพระศาสนาทุกศาสนา มาเผยแพร่ให้กับเยาวชนและประชาชนได้รับทราบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องและเกิดความเข้าใจระหว่างคนต่างศาสนา

1.4.8 ผลของการจัดรายการทั้งวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคม จะต้องสามารถนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มมวลชนตามจุดมุ่งหมายของสถานีหรือของรายการที่ผลิตและ

ใช้ผู้ประกาศหรือพิธีกรของรายการที่ผู้นำในการสร้างทัศนคติและแนวความคิดตอบสนองกับแนวทางของรายการที่จัด โดยมีการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกสถานที่เพื่อให้เกิดการเข้าถึงกลุ่มได้อย่างแท้จริง

1.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่างสรรค์สังคมไทย

สืบเนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบัน ได้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคม ซึ่งเดิมทุกสังคมอยู่ด้วยความผาสุก มีความสมานฉันท์ มีความสามัคคีกลมเกลียว ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แต่สภาพสังคมในขณะนี้ กลุ่มชนทุกหมู่เหล่าต่างแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ขาดความสามัคคีเกิดความแก่งแย่ง แบ่งฝักแบ่งฝ่าย จนนำไปสู่การแตกแยกในสังคม แยกแยกทางความคิด ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจในเสถียรภาพของรัฐบาล จนมีกระแสเรียกร้องจากสังคมให้คืนอธิปไตยให้กับประชาชนและรัฐไม่สามารถที่จะประคับประคองไว้ได้ แนวทางการดำเนินการโดยใช้กิจกรรมกระจายเสียง โทรทัศน์ และโทรคมนาคมทางทหาร ในการโน้มน้าวจิตใจของประชาชนทุกฝ่าย ให้หวนกลับมาให้ความสำคัญของความเป็นชาติ การเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อส่วนรวมเป็นสำคัญ โดยนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ดังนี้

1.5.1 วีรชนของชาติ นำเสนอวีรกรรมของพระมหากษัตริย์ไทยในอดีตที่ทรงเสียสละเลือดเนื้อและชีวิต เพื่อรักษาผืนแผ่นดินของชาติ ตลอดจนนำเสนอบุคคลสำคัญทุกยุคทุกสมัยที่ได้ช่วยประเทศชาติให้รอดพ้นจากวิกฤตต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรักและหวงแหนแผ่นดินไทย ใช้เพลงพระราชนิพนธ์และเพลงปลุกใจ กระตุ้นจิตวิญญาณ ความรู้สึกที่รับผิดชอบให้แก่ชนในชาติ

1.5.2 ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนให้มีจริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนวัฒนธรรมที่ดีงาม ที่จะต้องรักษาไว้ให้แก่คนรุ่นต่อไป

1.5.3 นโยบายสมานฉันท์ เป็นแนวทางเพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงความสามัคคี ความเอื้ออาทรต่อกันให้มากขึ้น

1.6 ยุทธศาสตร์การใช้กิจการกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมในการป้องกันประเทศยามสงคราม

จะต้องสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารในยุทธบริเวณและในพื้นที่ส่วนหลัง โดยใช้การปฏิบัติการจิตวิทยาและการประชาสัมพันธ์ในการตอบโต้การโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายตรงข้าม การโน้มน้าวจิตใจ การทำลายขวัญกำลังใจในการสู้รบ เพื่อเป็นการทำลายอำนาจกำลังรบไม่มีตัวตนของฝ่ายตรงข้ามให้หมดสิ้น ขณะเดียวกันก็ต้องสร้างขวัญกำลังใจของกำลังพลฝ่ายเราให้เกิดความพร้อมที่จะเสียสละเพื่อประเทศชาติและสร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่นศรัทธา

ของประชาชนต่อกองทัพที่จะรักษาปกป้องอธิปไตยของชาติ ดังนั้น กองทัพจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ อย่างพอเพียงและหลากหลาย ให้ครอบคลุมทั้งภารกิจของหน่วย/เหล่าและจะต้องครอบคลุมพื้นที่อย่างทั่วถึงทั้งในยุทธบบริเวณและในพื้นที่ส่วนหลัง

2. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ย่อย ดังนี้

ยุทธศาสตร์นี้ จะถูกนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนแม่บทฯ จะต้องเกิดจากการบริหารจัดการด้วยการบูรณาการ องค์กร เครื่องมือ แนวทางการจัดรายการ คลื่นความถี่ เทคโนโลยี ซึ่งนำมาใช้ให้เกิดความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างแท้จริง ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ย่อย ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนารายการและผลิตรายการ

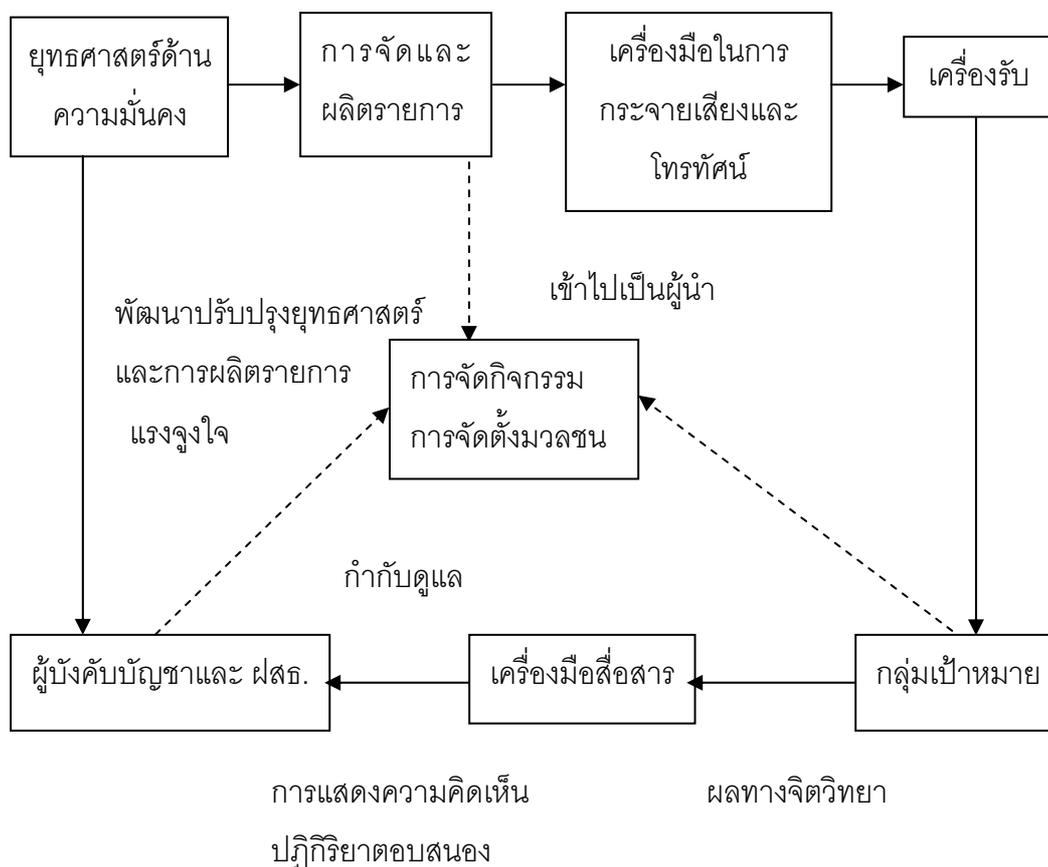
ในภาวะปัจจุบัน กลยุทธ์ด้านการจัดรายการและผลิตรายการได้มีการพัฒนาให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ ยกกระดับมาตรฐานรายการให้ไปสู่สากล ฉะนั้นงานด้านการพัฒนารายการและผลิตรายการจึงเป็นปัจจัยหลักที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ความนึกคิดและการรับรู้ของประชาชน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น จะเป็นผลสะท้อนกับประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในสังคมอีกด้วย

2.1.1 พัฒนาการจัดและผลิตรายการให้มีความหลากหลายน่าสนใจ ให้ข้อมูลเชิงลึกเข้าใจง่ายและมีคุณภาพ เปิดโอกาส ช่องทางให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็น ความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ฯลฯ รายการที่ผลิตเพื่อสังคมต้องเป็นเวทีของการแสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์ ทั้งสิ่งประติษฐ์และส่งเสริมอาชีพ จนนำไปสู่การจัดกิจกรรมภายนอก เช่น การจัดแข่งขัน การประกวดต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริงและนำไปสู่การสร้างกลุ่มมวลชนของรายการเองโดยตรง ดังนั้นการจัดและผลิตรายการ จึงต้องเป็นการสื่อสารสองทาง

ภาพที่ 4.6

แสดงการสื่อสารสองทางในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์

และกิจการโทรคมนาคม

2.1.2 การจัดและผลิตรายการ เมื่อประเทศตกอยู่ในภาวะวิกฤต รูปแบบของรายการต่าง ๆ จะต้องถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ขณะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติการทางทหารได้รับการสนับสนุนจากคนในชาติ เกิดความร่วมมือร่วมใจ ขณะเดียวกัน ฝ่ายตรงข้ามจะถูกเปลี่ยนทัศนคติจากผลผลิตรายการของฝ่ายเรา

2.1.3 การพัฒนาและผลิตรายการในการแก้ปัญหาความสงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ถือว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรกและจะต้องสนับสนุนตามแนวทางยุทธศาสตร์ในบทที่ 2 ข้อ 1.4 ซึ่งถือว่าการผลิตและจัดรายการ โดยสื่อสารผ่านทางกระจายเสียง โทรทัศน์และโทรคมนาคมของทหารเป็นยุทธโศปกรณ์ชนิดหนึ่ง ซึ่งจะใช้ในการต่อสู้ทางความคิดจิตวิทยากับฝ่ายตรงข้าม สามารถใช้เป็นศูนย์รวบรวมและกระจายข่าวสารข้อมูลที่ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสหรือขอความช่วยเหลือได้โดยตรง เพื่อให้ข้อมูลนั้นถูกนำไปใช้

คุกคาม สภาพจิตวิทยาของภัยคุกคาม แนวทางการดำเนินการของฝ่ายเรา เจตนาารมณ์ของ ผู้บังคับบัญชา ฯลฯ

(2) การจัดเตรียมรูปแบบรายการและผังรายการของสถานีฯ ในพื้นที่ 3 จชต. ให้เป็นความเร่งด่วนอันดับแรก มุ่งเน้นให้ใช้การกระจายเสียง ฯ เปรียบเสมือนยุทธโศปกรณ์ ชนิดหนึ่งที่ใช้ในการปฏิบัติการในอีกมิติ

(3) การเตรียมการในการใช้สถานีฯ ในยามสงคราม ให้มีการจัดเตรียม แผนการใช้สถานีฯ รูปแบบของรายการและผังรายการที่จะผลิต

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (หลังจากเสร็จสิ้นขั้นเตรียมการ)

ดำเนินการผลิตและจัดรายการให้เป็นไปตามที่ได้เตรียมการไว้ในขั้นที่ 1 มุ่งเน้นไปสู่การสร้างพลังมวลชนให้มีการวัดผลสัมฤทธิ์ ความพึงพอใจ ความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมและให้มีการประเมินผลการดำเนินการในขั้นนี้ตลอดเวลา

ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล (ก่อนการจัดทำแผนแม่บทฉบับต่อไป)

ประเมินผลการดำเนินการ จุดอ่อน จุดแข็งของรายการนำไปวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาให้รายการมีประสิทธิภาพมากขึ้นและนำไปปรับปรุงในแผนแม่บทฉบับต่อไป

2.2 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการพื้นที่และโครงสร้างองค์กร

การดำเนินกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมทาง ทหารต้องสามารถรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีพื้นที่การแพร่กระจายคลื่นความถี่ ครอบคลุมพื้นที่ทางทหารทั่วประเทศ มีความสมบูรณ์เชื่อถือได้และไม่ถูกรบกวนใช้ได้ทุก สถานการณ์ทั้งภาวะปกติและไม่ปกติ สามารถดำเนินกิจกรรมและบริหารจัดการให้สามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วน สิ่งที่ต้องให้เจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ คือ การกำหนดแนว ทิศทางการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรควบคู่ไปกับการพัฒนากำลังพลให้เกิดความพร้อมที่จะ ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เกิดประสิทธิภาพ สามารถเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (Dynamic) ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.2.1 ให้มีการจัดหน่วยและอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ และกำลังพลที่จำเป็นใน การดำเนินงานด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมทางทหาร ให้ สามารถปฏิบัติงานได้ ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤตและเพิ่มศักยภาพให้สูงขึ้นโดยการนำ เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้

2.2.2 กิจกรรมกระจายเสียงและกิจกรรมโทรทัศน์ทางทหาร ต้องให้ครอบคลุมพื้นที่ทางทหาร เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามที่เกิดขึ้นตั้งแต่ภาวะปกติ ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงต่อสังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจ ฯลฯ ในภาพรวมกิจกรรมกระจายเสียงและกิจกรรมโทรทัศน์ในแต่ละพื้นที่จะต้องถูกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับภาวะแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้น การบริหารจัดการนอกจากจะต้องให้ครอบคลุมพื้นที่แล้ว ยังต้องสอดคล้องกับแนวทางการจัดผลิตรายการและสอดคล้องกับภารกิจหน้าที่หลักของหน่วยงานนั้น ๆ อีกด้วย

2.2.3 เพื่อให้การส่งข้อมูลข่าวสารรวมทั้งรายการต่าง ๆ ที่จัดหรือผลิตขึ้นเข้าถึงประชาชนในทุก ๆ พื้นที่ ซึ่งจะทำให้ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การกระจายเสียงและโทรทัศน์ จะต้องมีเครื่องส่งที่มีกำลังเพียงพอและมีโครงข่ายครอบคลุมพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดต่อไปยังผู้รับอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ จำนวนสถานีจะต้องมีอย่างเพียงพอต่อรายการต่าง ๆ ที่ผลิตออกมาเช่นกันและต้องให้ความสำคัญต่อพื้นที่เป้าหมายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การมีสถานีโทรทัศน์กระทรวงกลาโหม เพื่อใช้งานด้านความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.4 กิจกรรมโทรคมนาคมทางทหาร มีความเพียงพอทั้งในแง่ของภารกิจของหน่วย เพื่อให้เกิดความพร้อมในการป้องกันประเทศและในแง่ของการพัฒนาประเทศช่วยเหลือประชาชนในยามปกติ โดยให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้เกิดความพร้อมทางการสื่อสารโทรคมนาคมสูงสุด

2.2.5 องค์การด้านกิจกรรมกระจายเสียง กิจกรรมโทรทัศน์และกิจกรรมโทรคมนาคมทางทหาร จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการวิจัย พัฒนาคุณภาพ ติดตามเทคโนโลยี ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยมีแนวความคิดในการจัดกองทุนและพัฒนาขึ้นในระดับกระทรวงฯ เพื่อสนับสนุนกิจการในภาพรวม

2.2.6 แผนงานการดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

(1) จัดเตรียมโครงสร้างของหน่วยที่รับผิดชอบ กิจกรรมกระจายเสียง กิจกรรมโทรทัศน์และกิจกรรมโทรคมนาคม ทั้งในด้านกำลังพล อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งงบประมาณ โดยพิจารณาจากผลสรุปของคณะทำงานศึกษาความจำเป็นในการดำรงสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ทหาร

(2) วางแผนให้มีการใช้สถานีวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งโครงข่ายโทรคมนาคมให้ครอบคลุมพื้นที่ให้มากที่สุด รวมทั้งให้มีสถานีสอดคล้องกับภารกิจของ

เหล่า/หน่วย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่และเมื่อประเทศตกอยู่ในภาวะสงครามหรือภาวะไม่สงบใด ๆ ให้ถือเป็นความสำคัญลำดับแรก

(3) จัดทำแผนงานโครงการวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (หลังจากเสร็จสิ้นขั้นเตรียมการ)

(1) ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยที่รับผิดชอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม

(2) ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโครงข่ายด้านโทรคมนาคม ให้เกิดการครอบคลุมพื้นที่กับภารกิจทั้งในยามปกติ ยามสงคราม และสอดคล้องกับเทคโนโลยี

(3) ดำเนินการตามแผนงาน / โครงการวิจัยต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล (ก่อนการจัดทำแผนแม่บทฉบับต่อไป)

ดำเนินการตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงาน ใช้คลื่นความถี่ของกระทรวงกลาโหม เพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไปในอนาคต โดยจัดเตรียมแผนการพัฒนาปรับปรุงต่อไป

2.3 ยุทธศาสตร์การบริหารคลื่นความถี่

เทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในรูปแบบของภาพและเสียง โดยใช้สื่อที่มีอยู่ร่วมกันได้ เช่น โทรทัศน์สามารถส่งได้หลายช่อง ในความถี่เดียว ระบบโทรศัพท์ สามารถรับ-ส่ง ได้ทั้งภาพและเสียง เป็นสาเหตุให้กระทรวงกลาโหม จะต้องมีการปรับปรุงเทคโนโลยีด้านนี้มาใช้ในหน่วยงานของกระทรวงกลาโหม ซึ่งต้องใช้ความรู้ต่าง ๆ ในการสร้างบุคลากรและจัดหาอุปกรณ์สมัยใหม่ที่จำเป็น เพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.3.1 กระทรวงกลาโหม บริหารคลื่นความถี่ให้มีความเพียงพอ ตอบสนองต่อภารกิจ ทั้งปวงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้ การพิจารณาการจัดการและบริหารคลื่นความถี่ในเรื่องนโยบายและการดำเนินการในสาระสำคัญต่าง ๆ จะต้องนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม กระทรวงกลาโหม เพื่อขออนุมัติหลักการต่อไป

2.3.2 บริหารจัดการคลื่นความถี่ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง กลาใหม่ โดยมีการบริหารจัดการภายในของแต่ละเหล่า/หน่วยเองอย่างเป็นระบบและสามารถใช้ ร่วมกันในการปฏิบัติ การยุทธร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.3 ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่ในภาวะไม่ปกติจะต้องมี การบริหารคลื่นความถี่ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารของหน่วยต่าง ๆ เช่น ข่ายบังคับบัญชา ข่าย อุตสาหกรรมกำลังบำรุง ฯลฯ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะต้องดำรงการติดต่อสื่อสารในพื้นที่ และเพิ่มขีดความสามารถให้มากขึ้น จะต้องมีความถี่เพื่อใช้ในพื้นที่อย่างเพียงพอ

2.3.4 พิจารณาการใช้คลื่นความถี่ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในอนาคต

2.3.5 พิจารณานुकูลากร กำลังพล ให้มีความรู้ความสามารถในการบริหาร จัดการ คลื่นความถี่ไปสู่ระดับมาตรฐานสากล

2.3.6 แผนงานการดำเนินงาน

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

(1) จัดทำแผนงานการปรับปรุง ข้อมูลการใช้งานความถี่ให้ทันสมัย พัฒนาแผนงานและเทคโนโลยีย่านความถี่ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับภารกิจทั้งในยามปกติและยาม สงคราม

(2) จัดเตรียมแผนงาน พัฒนานुकูลากรและกำลังพล

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (หลังจากเสร็จสิ้นขั้นเตรียมการ) ดำเนินการตาม แผนงานที่ได้รับอนุมัติและตรวจสอบการใช้คลื่นความถี่ตามความจำเป็นและให้สอดคล้องกับ ประเภทของเครื่องมือสื่อสาร ที่มีใช้ในปัจจุบัน

ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล (ก่อนการจัดทำแผนแม่บทฉบับต่อไป)

ดำเนินการตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินผลกรใช้คลื่นความถี่ของ กระทรวงกลาโหม รวมทั้งศึกษาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการคลื่น ความถี่ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไปในอนาคต โดยจัดเตรียมแผนการพัฒนาปรับปรุงต่อไป

2.4 ยุทธศาสตร์การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีที่ทันสมัย

เทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในรูปแบบของภาพและเสียง โดยใช้สื่อที่มีอยู่ร่วมกันได้ เช่น โทรศัพท์สามารถส่งได้หลายช่อง ในความถี่เดียว ระบบโทรศัพท์สามารถรับ-ส่ง ได้ทั้งภาพและเสียง เป็นสาเหตุให้กระทรวงกลาโหม จะต้องมีการปรับปรุงเทคโนโลยีด้านนี้มาใช้ในหน่วยงานของกระทรวงกลาโหม ซึ่งต้องใช้ความรู้

ต่าง ๆ ในการสร้างบุคลากรและจัดหาอุปกรณ์สมัยใหม่ที่เป็น เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.4.1 นำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ทั้งในด้านการเพิ่มระยะทางในการสื่อสารหรือในการติดต่อเพิ่มช่องทางการติดต่อให้มากขึ้น ความสะดวกและความง่ายในการใช้งาน การรักษาความลับและความปลอดภัย ฯลฯ

2.4.2 เทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ จะเป็นช่องทางช่วยให้เกิดการถ่ายทอดข้อมูล หรือรายการที่ต้องการนำเสนอไปถึงประชาชนในพื้นที่วิกฤตได้มากขึ้น ขณะเดียวกันประชาชนสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เหล่านี้ในการถ่ายทอดความรู้สึกหรือความคิดเห็นต่าง ๆ ก่อให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับประชาชนได้มากขึ้น

2.4.3 ให้มีการปรับปรุงองค์กร เพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีในอนาคตให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.4.4 พัฒนาบุคลากรและกำลังพลให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

2.4.5 แผนงานการดำเนินงาน

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

(1) จัดทำแผนงานการใช้เทคโนโลยีเข้ามาพัฒนา ปรับปรุงกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ เพื่อพัฒนาไปสู่ระบบดิจิทัล โดยทำการศึกษาข้อมูล ข้อดี ข้อเสีย ความคุ้มค่า ความนิยมในอนาคต ฯลฯ เช่น ระบบ DVBT, DRM เป็นต้น และให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมในพื้นที่วิกฤต เป็นลำดับแรก

(2) จัดทำแผนงานการใช้เทคโนโลยีเข้ามาพัฒนา ปรับปรุงการใช้โทรคมนาคมและให้นำแผนงานการใช้เทคโนโลยีไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่และโครงสร้างขององค์กร รวมทั้งการบริหารคลื่นความถี่ เช่น การใช้เทคโนโลยีแต่ละย่านความถี่ เพื่อทำ PEFARMING เป็นต้น

(3) จัดทำแผนงานการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงกลาโหม เพื่อรองรับแผนงานเทคโนโลยีให้สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (หลังจากเสร็จสิ้นขั้นเตรียมการ)

ดำเนินการตามแผนงานจากขั้นที่ 1 ที่ได้รับอนุมัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล (ก่อนการจัดทำแผนแม่บทฉบับต่อไป)

ดำเนินการตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงาน ใช้คลื่นความถี่ของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งศึกษาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไปในอนาคต โดยจัดเตรียมแผนการพัฒนาปรับปรุงต่อไป

3. ยุทธศาสตร์การประเมินผล

การใช้กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการนำกิจการฯ ไปใช้ในด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการนำกิจการฯ ไปใช้ในด้านความมั่นคง ดังนั้น เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินการดังกล่าว จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันในภาพรวมของกระทรวงกลาโหมและเป็นแนวทางในการใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติการจิตวิทยาในแต่ละพื้นที่ การประเมินผลจึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่ง ที่จะทำให้การดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์

แนวทางการดำเนินการ ให้มีการประเมินผลและรายงานในยุทธศาสตร์ย่อยของยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการในทุกขั้นของแผนงาน โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วม การยอมรับ ทศนคติของกลุ่มเป้าหมาย และปัจจัยอื่น ๆ โดยแบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ขั้น ดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการ

เป็นการเตรียมการในการจัดตั้งกรรมการ การแบ่งมอบงาน แบ่งมอบพื้นที่ ความรับผิดชอบต่าง ๆ การเตรียมการในเรื่องงบประมาณ การกำหนดระยะเวลาประเมินผล รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ

3.2 ขั้นดำเนินการ

ดำเนินการประเมินผลและรายงานในยุทธศาสตร์ย่อยของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ โดยกระทำในทุกขั้นของแผนงานการดำเนินงาน โดยใช้ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงเป็นตัวชี้วัดร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ (ตามผนวก) และแบ่งเป็นงานย่อยได้ 2 งานดังนี้

3.2.1 การประเมินผลและตัวชี้วัด

กรอบของการประเมินผลและการกำหนดตัวชี้วัดของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของกระทรวงกลาโหม มีดังนี้

3.2.1.1 การประเมินผลตามยุทธศาสตร์การพัฒนารายการและ
ผลิตรายการ มีตัวชี้วัดดังนี้

- (1) ผลิตรายการเป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่ 1 ข้อ 1.1-1.6
- (2) รายการที่ผลิตเนการสื่อสาร 2 ทาง
- (3) รูปแบบของรายการมีความหลากหลายน่าสนใจไม่ซ้ำซาก

จำเ

- (4) อยู่ในห้วงเวลาออกอากาศที่ดี
- (5) จำนวนของผู้รับฟังและรับชมรายการ
- (6) ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แสดงความเห็น
- (7) ประชาชนให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์
- (8) รายการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
- (9) สามารถนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มมวลชน
- (10) มีการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อให้เกิดการ

เข้าถึงกลุ่มได้อย่างแท้จริง

(11) มีสัดส่วนรายการที่เหมาะสม ทั้งด้านยุทธศาสตร์
ภารกิจของเหล่าทัพ ภารกิจของหน่วยและพิจารณาจากปัจจัยอื่น ๆ ทั้งจากรูปแบบภัยคุกคาม
วัตถุประสงค์/เป้าหมายของภัยคุกคาม จุดศูนย์ดุลย์ของภัยคุกคาม สภาพจิตวิทยาของภัยคุกคาม
แนวทางการดำเนินการของฝ่ายเรา เจตนาารมณ์ของผู้บังคับบัญชา ฯลฯ

3.2.1.2 การประเมินผลตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการพื้นที่และ
โครงสร้างองค์กร มีตัวชี้วัดดังนี้

(1) ผลสรุปของคณะทำงานศึกษาความจำเป็นในการดำรง
สถานีวิทยุกระจายเสียงฯ

- (2) ภารกิจของเหล่า / หน่วย
- (3) ประเภทของงานต่าง ๆ ที่จะต้องเกิดขึ้น
- (4) แผนงานเทคโนโลยีสมัยใหม่
- (5) อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็น
- (6) จำนวนสถานีและโครงข่ายต่อปริมาณพื้นที่
- (7) ปริมาณพื้นที่ที่สามารถรับสัญญาณได้
- (8) กำลังส่งของสถานีฯ

วิกฤติ

(9) ความสามารถปฏิบัติงานได้ ทั้งในภาวะปกติและภาวะ

(10) จำนวนกำลังพล

(11) การแบ่งหน้าที่

(12) งบประมาณ

(13) ความพึงพอใจของประชาชน

3.2.1.3 การประเมินผลตามยุทธศาสตร์การบริหารคลื่อนความถี่มี

ตัวชี้วัดดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์

(2) ภารกิจของเหล่า/หน่วย

(3) รูปแบบการปฏิบัติการต่าง ๆ ของเหล่า/หน่วย

(4) แผนงานเทคโนโลยีสมัยใหม่

(5) มีจำนวนคลื่อนความถี่เพียงพอต่อการใช้งานและสอดคล้อง

กับภารกิจ

(6) ความสอดคล้องกับเครื่องมือ

3.2.1.4 การประเมินผลยุทธศาสตร์การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีที่

ทันสมัย มีตัวชี้วัดดังนี้

(1) เป็นเทคโนโลยีที่เป็นรูปแบบใหม่

(2) นำมาปรับใช้ได้ง่ายเข้ากับระบบที่มีอยู่

(3) ความคุ้มค่า

(4) ความนิยมของสากลในอนาคต

ทั้งนี้ ความสำเร็จในการดำเนินกิจการกระจายเสียงและ

กิจการโทรทัศน์ของกระทรวงกลาโหม เพื่อให้สามารถสนองต่อความมั่นคงของรัฐ จะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือเงินทุนสนับสนุน ไม่น้อยกว่าที่ได้รับในปัจจุบัน อีกทั้งจะต้องสามารถหารายได้เพียงพอต่อการทรงชีพของกิจการ ทั้งในการดำเนินกิจการ การพัฒนากิจการ และการพัฒนาบุคลากร

3.2.2 การรายงาน

กำหนดวงรอบการรายงานผลการดำเนินกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของกระทรวงกลาโหม ไว้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

3.2.2.1 การรายงานหลังการประเมินผลในทุกขั้นตอนของแผนงาน
ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

3.2.2.2 การรายงานผลการปฏิบัติงานด้านกิจการกระจายเสียงและ
กิจการโทรทัศน์ โดยรายงานต่อรัฐมนตรีว่ากระทรวงกลาโหม ทุกวงรอบ 6 เดือน กล่าวคือ

วงรอบที่ 1 ตุลาคม - มีนาคม

วงรอบที่ 2 เมษายน - กันยายน

ส่วนแนวความคิดพัฒนาบทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ ใน
การศึกษาวิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องแนวคิดในการพัฒนากิจการวิทยุกระจายเสียงของ
กองทัพ ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรในกองทัพ

รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร กล่าวว่

การพัฒนาบุคลากรต่าง ๆ รูปแบบรายการ วิธีการ ภาษา และชื่อต่าง ๆ นั้น จะ
ได้ผลมากกว่า บางประเทศเปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนรูปแบบ ทหารก็เปลี่ยนเครื่องแบบ
อย่างของเราโทรทัศน์ช่อง 11 เปลี่ยนเป็น NBT ดูทันสมัยดี แต่บางทีก็ยังไม่ถึง
บุคลากรไม่ได้เปลี่ยน การวางแผนจากส่วนกลางบางทีอาจจะช้า และพื้นที่ไม่ได้
มีส่วนร่วมให้ข้อมูลว่าจริง ๆ แล้วพื้นที่ต้องการอะไร ทำการตลาดยังไม่ชัดเจน...
คุณสมบัติของบุคลากรที่จะเข้ามาดำเนินการในวิทยุเพื่อความมั่นคงเป็นหัวใจ
สำคัญ ส่วนใหญ่ก็ต้องมีการฝึกอบรมใหม่ จัดสัมมนาให้ความรู้ใหม่ ๆ
เนื่องจากมีประสบการณ์อยู่แล้ว พื้นฐานมีอยู่แล้ว ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์นิด
หน่อยก็จะใช้งานได้ดีพอสมควร ส่วนคนที่ฝึกไม่ได้ก็แปรรูปไปทำงานอื่นที่อาจจะ
ไม่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยตรง หรือการตลาดโดยตรง ก็ไปทำงานสนับสนุนด้าน
อื่น ๆ ก็จะแก้ปัญหาได้เยอะ (ปณิธาน วัฒนายากร, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม
2551)

ด้าน พลตรีสุรศักดิ์ กาญจนรักษ์ กล่าวเพิ่มเติมถึงการพัฒนากองทัพ

ว่า

ปัจจุบันกองทัพมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถหลากหลาย โดยเฉพาะคนรุ่น
ใหม่มีทั้งจบปริญญาโทสาขาต่าง ๆ เป็นดอกเตอร์ก็หลายคน คนเหล่านี้เป็นกำลัง
สำคัญในการพัฒนาวงกรอการทำงาน ด้านสื่อสารมวลชนให้มีความทันสมัย
และก้าวทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ นอกจากนี้จะมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปัญหา

ความมั่นคงของชาติเป็นอย่างไรดีแล้ว ยังต้องเป็นมืออาชีพในการเป็นผู้ดำเนินรายการ สามารถปรับรูปแบบการนำเสนอให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายได้ แม้จะเป็นรายการบันเทิงแต่ก็สามารถสอดแทรกสาระเข้าไปในบางช่วงบางตอนได้อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องพูดแต่เรื่องหนัก ๆ ตลอดเวลา ... (พลตรีสุรศักดิ์ กาญจนรักษ์, สัมภาษณ์, 29 ตุลาคม 2551)

2. การพัฒนารูปแบบการนำเสนอรายการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

รูปแบบการนำเสนอ ตามแนวความคิดใหม่ ก็คือ เอาผลประโยชน์ของคนฟังเป็นหลัก แทนที่จะเอาผลประโยชน์ของรัฐเป็นหลัก โดยคิดว่าคนฟังก็ได้รัฐก็ได้ตามรูปแบบเก่าจะเอาผลประโยชน์ของรัฐเป็นหลัก ยกตัวอย่าง คนเดือดร้อนคนต้องการความช่วยเหลือก็โทรเข้ามาหา มีการให้ความคิดเห็น มีการแก้ไขปัญหา มีการต่อสายตรงเชื่อมโยงเข้าไปอย่างนี้ ถามว่าเขาชอบไหม โทรเข้าไปแล้วปัญหาของเขาได้รับการบรรเทา แทนที่จะบอกให้เขาทำตัวอย่างไร ให้เขาเรียนให้ดี ทำตัวเป็นพลเมืองที่ดี เป็นการไปสั่งซึ่งเขาคิดว่าไม่ได้ประโยชน์อะไร...หลายประเทศก็เริ่มปฏิรูประบบด้านความมั่นคง หรืออาจจะแปลงโครงสร้างไปสู่โครงสร้างสมัยใหม่ ซึ่งจะทำให้การบริหารสถานการณ์ความมั่นคงดีขึ้น แต่ต้องใช้เวลา ใช้เงิน ถ้าไม่มีเงินก็ปฏิรูปยากของเราก็มีการออก พรบ.ใหม่เรื่องความมั่นคง มีการจัดโครงสร้างกระทรวงกลาโหมใหม่ แต่ก็ยังไม่นำมาสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน จะเห็นว่าโครงสร้างเก่าๆอยู่ซึ่งรองรับได้ระดับหนึ่ง (ปณิธาน วัฒนายากร, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551)

3. การพัฒนาด้านการจัดสรรคลื่นความถี่ใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร พูดถึง การปฏิรูประบบสื่อตามรัฐธรรมนูญ

ฉบับปัจจุบันว่า

จะมีการยึดคลื่นวิทยุบางส่วนคืนมา จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่อกองทัพแน่ แต่ก็อาจจะดี เพราะว่า ณ วันนี้คลื่นวิทยุกระจายระดมมาก และควบคุมได้ลำบาก รัฐธรรมนูญก็เป็นเครื่องมือเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะเข้าไปจัดระบบคลื่นความถี่แบ่งไปตามสัดส่วนคลื่นบางส่วนให้เอกชน คลื่นบางส่วนให้กองทัพใช้เพื่อความมั่นคง มีระเบียบปฏิบัติ แต่กองทัพเองก็อาจประสบปัญหาเพราะมีคลื่นอยู่ในมือเยอะ ถ้ากองทัพจัดสรรให้ดีตามกรอบรัฐธรรมนูญ โดยรวม

สังคมจะดี แต่อาจจะไม่ดีกับกองทัพในระยะสั้นเพราะจะต้องแตกย่อย โดยรวมสังคมก็ได้ถ้าจัดระบบความมั่นคงทั้งกองทัพ ทั้งสังคม ทั้งพลเรือนให้อยู่ในกรอบวิทย์เพื่อความมั่นคง จะต้องมีการจัดทำโครงสร้างให้ชัดเจนทำแผนงานยุทธศาสตร์ในการใช้คลื่นสื่อต่าง ๆ ต้องรอ กทข. ตอนนี้ยังตั้งไม่ได้ นี่คือ ปัญหาสำคัญในเชิงนโยบาย เมื่อไม่มีนโยบาย ไม่มีโครงสร้างกำกับก็ยังไม่ทำอะไรไม่ได้ (ปณิธาน วัฒนายากร, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551)

นางสาวจุฬาริษา มณีวงษ์ ผู้ดำเนินรายการสยามมานูสติ สถาบันวิทยุกองทัพบกกล่าวเสริมในเรื่องกรอบกฎหมายว่า

ปัจจัยในการพัฒนาของการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติเป็นการอยู่ในกรอบและกฎระเบียบมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถพัฒนาได้เท่าที่ควรจะเป็น... โดยแนวความคิดการสื่อสารเพื่อความมั่นคงของชาติผ่านระบบสื่อสารมวลชนในกิจการสื่อวิทยุกระจายเสียงควร สร้างความรู้ความเข้าใจมากกว่าการโฆษณาชวนเชื่อ (จุฬาริษา มณีวงษ์, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2551)

4. การพัฒนาด้านงบประมาณและเทคโนโลยีการสื่อสาร

งบประมาณสนับสนุนวิทยุกองทัพเพื่อความมั่นคงนั้นจะนำมาซึ่งการพัฒนาเทคโนโลยี เครื่องไม้เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการผลิตสื่อวิทยุกระจายเสียงให้ทันสมัยยิ่งขึ้น รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร กล่าววว่า

เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญเมื่อการเติบโตใหญ่ของอินเทอร์เน็ต การมาของอินเทอร์เน็ต การมาของระบบคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลเชื่อมโยงเรียลไทม์ all the time วิทย์จำเป็นต้องเปิดและยังเชื่อมโยงไม่ได้ต้องรอให้มีการกระจายต้องมีการรวบรวมข้อมูลแล้วกระจาย แต่อินเทอร์เน็ตทำได้โดยอัตโนมัติ 24 ชั่วโมง ย้ายเอาความรู้มาไว้ในห้องนอน ห้องนั่งเล่น ห้องเรียนตรงนี้แตกต่างจากวิธีการที่วิทย์ใช้ค่อนข้างมาก และมีผลกระทบสูงมาก (ปณิธาน วัฒนายากร, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2551)